НЕДЈЕЉНИ

БАЊАЛУКА, 2. и 3. фебруар 1985.
Број 4316 Година XLII Цијена 22 динара

ГЛАС

ЛИСТ СОЦИЈАЛИСТИЧКОГ САВЕЗА РАДНОГ НАРОДА

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ДАНА ОСИМ НЕДЈЕЉЕ

РЈЕЧИЦА САВИЦА КОД СРПЦА НИЈЕМО СВЈЕДОЧИ И ОПТУЖУЈЕ

Агонија „посљедње оазе“

● За три дана из Савице извађено око хиљаду килограма угинуле рибе ● Из Ветеринарског факултета у Загребу поручују: узрочник тровања је амонијак ● Посљедице једне од најјачих еколошких катастрофа у овом крају тек долазе

Страна 6.

ЕКСКЛУЗИВНО ЗА „ГЛАС“

МИКИС ТЕОДОРАКИС, КОМПОЗИТОР:

Умјетник је увијек жртва

● *Највише, најдрагоцјеније што један стваралац може жртвовати, то је вријеме. Јер, умјетност је велика, а живот мален. Већ за само образовање у умјетности потребно је пуно времена. Према томе, трошити вријеме на било који други начин, то од умјетника тражи велику жртву*

Страна 7.

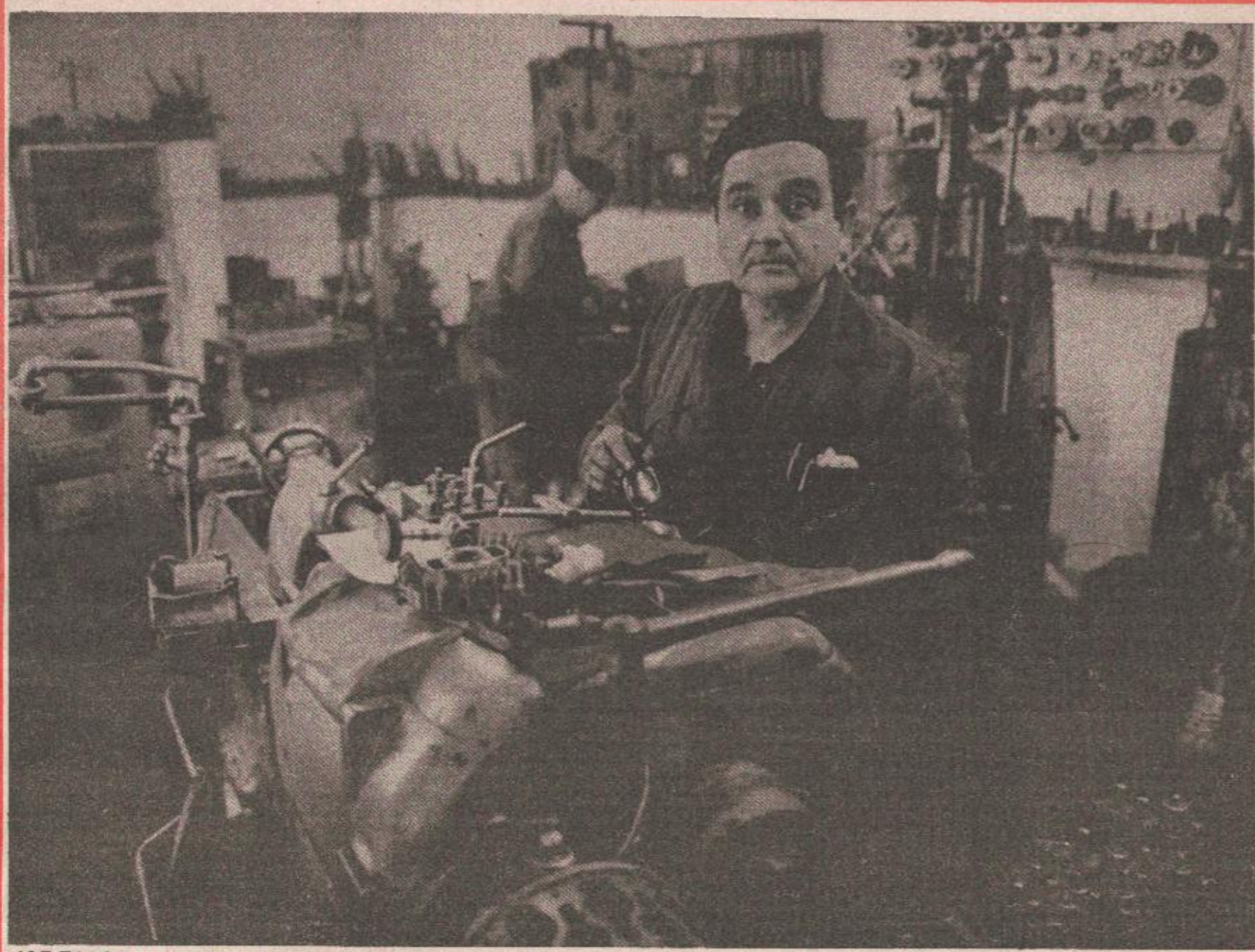

КОРИСТИМО ЛИ СВЕ МОГУЋНОСТИ У ЗАПОШЉАВАЊУ

У ПОСЈЕТИ ВЕТЕРАНУ НОВИНСКЕ КАРИКАТУРЕ

ИВО КУШАНИЋ:

СЛУЖИТИ ИСТИНИ

● *Новинска карикатура је коментар на специфичан начин. Новинар када пише може и да се ограђује, док новинска карикатура мора да је категорична. У њој се не може додавати или одузимати... Ако је разблажите, није више „ударна“. Због тога, карикатуру је веома тешко радити*

Страна 9.

КАКО ПОМОЋИ ХЕНДИКЕПИРАНИМА

НАШ САГОВОРНИК ЈЕ МЛАДЕН МАРКОВИЋ, КЛИНИЧКИ ПСИХОЛОГ

СВЕ ТАЈНЕ У ЕМОЦИЈАМА

● **Не можете говорити о другим људима а да истовремено не откривате самога себе. Сљедствено томе, не може се говорити о хендикепираним личностима, а да се истовремено не анализира и понашање здравих**

Страна 7.

ПОРОДИЦА И ОДГОВОРНО РОДИТЕЉСТВО

ИЗ БИЉЕЖНИЦЕ СОЦИЈАЛНОГ РАДНИКА

ЖИВОТ КАО ЛОША ШАЛА

- Необичне исповијести младих самохраних мајки, чија поглавља најчешће почињу рано склопљеним и разореним браковима, иза којих остају незбринута дјеца и невоље које доноси живот са оскудним средствима

Страна 5.

Мала врата мале привреде

Бањалука, 1. фебруара - Мала привреда - двије ријечи која у резолуцијама, плановима и програмима најчешће чујемо. Уз ријечи о малој привреди, свакако, иду и слогани о запошљавању; то је био разлог да само накратко посјетимо неке од оних који у „малој привреди“ у Бањалуци успјешно раде.

Једна од ријетких, малих радионица, које су, највјероватније, требало да се развију у малу индустрију, бар по капацитетима производа и запошљавању нових радника, јест и радионица Раде Кељчевића, (на спици) металостругара, који у свом техничком „парку“ има девет машина, а обавља све токарске и фрезачке послове.

Раде ове године пуни 35 година радног стажа и свом сину, машинском инжењеру, није савјетовао да настави очевим стопама. Од идуће године, ова радионица се гаси.

Зашто?

О томе дио анкетираних занатлија дало је своје мишљење, које доносимо на странама 10. и 11. Д.К.

KRAJEM SEDMICE

ZNACI OHRABRENJA

U posljednjih nekoliko dana na svjetskoj političkoj sceni neke akcije ukazuju da se u opštoj klimi ponešto mijenja najbolje. Nakon ženevskog sastanka Gromika i Šulca bilo je jasno da su dvije supersile saglasne da prekinu svoj obračun i međusobno optuživanje i sjednu za pregovarački sto, da makar pokušaju pronaći neke dodirne tačke oko problema besomučne trke u naoružavanju. Glavna poenta, bar kako je prezentirano javnosti, ženevskog susreta bio je dogovor o obnovi pregovora, a nepune tri sedmice, spremnost dvije sila da ovom prilikom i ispune obećanje realizovana je u najavi početka dijaloga 12. marta.

Ne treba gajiti nikakve iluzije da će martovski susret donijeti brže i širom svijeta željene rezultate o početku razoružanja. Razlike u stavovima dvije sila tolike su da do nekakvog opipljivog rezultata obje strane moraju pokazati mnogo strpljenja i mnogo više dobre volje nego što su dosad pokazivale. No, za početak dobro je i što su pokazale volju da pregovaraju. Jer ipak od nečeg se mora početi, mada je svaki početak težak, pogotovo ako se radi o tako delikatnoj materiji kao što je razoružavanje.

Mada je problem oružja dominirao u susretu Šulc - Gromiko, pokazalo se da su dvojica ministara razmatrali i ostale međunarodne probleme. Najviše ohrabrenja unosi činjenica da je Sovjetski Savez predložio obnovu razgovora o jednom od najvećih kriznih žarišta - Bliskom istoku. No, i ovdje treba isticati da same inicijative ne znače i rješavanje problema, mada je i to makar mali pomak naprijed u odnosu na prethodna vremena.

U kojoj mjeri već sam nagovještaj razgovora donosi promjene u opštoj klimi pokazalo se odmah na nastavku konferencije o jačanju mjera povjerenja i bezbjednosti u Evropi. Na skupu u Stokholmu čuli su se mnogo konstruktivniji tonovi nego na ranijim sesijama. Nesvrstane i neutralne zemlje, koje su i dosad bile glavni zagovornik približavanja stavova dvije blokovskih grupacija iskoristile su ženevski dijalog da pospješe i rad u Stokholmu, što bi donijelo olakšanje na starom kontinentu.

Nije bez značaja ni atinski susret bivših i sadašnjih državnika sa koga je isto tako upućen apel velikim silama da počnu rješavati svoj međusobni rivalitet na konstruktivniji i za svjetski mir prihvatljiviji način.

Ženevskom dijalogu dvojice je uslijedio i susret šestorice državnika Delhiju, državnika koji predstavljaju veliku većinu čovječanstva, s upozorenjem da se dosadašnjim putem može stići samo do opšte propasti. Tokom protekla četvrt stoljeća, od beogradskog sastanka nesvrstane zemlje, uprkos svim pritiscima, narasle su u snagu na čijoj se strani mogu naći i oni koji nominalno pripadaju blokovima, snagu koja govori u ime čovječanstva.

Beogradski samit pokazao je apsurdnost trke u dvoje. Delhijski susret šestorice to je potvrdio. Ali i pokazao da, uprkos priželjkivanjima i govorkanjima, nesvrstanje kao politika nije prevaziđeno, niti to može da bude, da je ono puno vitalnosti i dinamizma, sposobno da iskoristi svaku priliku u borbi za jedan od svojih osnovnih opredjeljenja - mir u svijetu.

Sve to zajedno daje opravdane nade da je trend zaoštravanja međunarodnih odnosa zaustavljen i da bi, po nekim mišljenjima, svijet trebalo ponovo da se okrene detantu, koji je kulminirao prije deset godina na konferenciji u Helsinkiju. Nažalost, od tada se sve odvijalo potpuno suprotno stavovima izraženim u helsinškoj deklaraciji. Prvi put sada svijet kao da im se ponovo vraća, pokazalo se međutim još jednom da opšta svjetska klima najviše zavisi od ponašanja supersila i njihovih blokova, dok ostali dio svijeta, ma koliko bio pobornik mira i pregovaranja, ima malo uticaja na postupke velikih.

A. OTOVIĆ

PRENOSIMO — DELO

TESTERIŠEMO GRANU...

Slovenačkim, kao i jugoslovenskim šumama, loše se piše. S jedne strane ih, naime, ugrožava izvozna neophodnost, a s druge već poznata činjenica da su želje predimenzionirane drvne industrije veće nego što su reprodukcijske kapacitete jedinog našeg samoobnovljivog prirodnog bogatstva.

Iako smo u krzi, to ni u kom slučaju ne opravdava pretjerana posezanja u šumu. Šumari su postali svesni opasnosti, odupiru se pritiscima, a upravo u poslednje vreme na saveznom nivou ograničavaju izvoz zapreminskog i jamskog drva za 22,5 odsto u poređenju sa prošlogodišnjim veoma prekoračenim planom seče. Skupština opšteg udruženja šumarstva Jugoslavije objavila je istovremeno petomesečni embargo, s obzirom na to da su skladišta proizvođača iverice skoro stalno prazna. Pojedine republike, kao npr. nedavno BiH, počele su strogo ograničavati ili čak ukidati i izvoz trupaca.

Ali, oboje je samo varka. Embargo ne može da zamjeni ekonomske instrumente. Ne može da neutrališe efekat propisa koji neselektivno podstiču deviznu prodaju sirovine, dakle trupaca, umjesto da je koče i podstiču samo izvoz finalnih proizvoda. Tako sada drvo „odlazi" u inostranstvo u obliku dasaka i tramova, a oboje je još (skoro) sirovina. Samo je utržak usmjerava u druge džepove. Ukratko, testerišemo granu na kojoj sjedimo, a samo smo testeru zamijenili.

POVODI

KUPUJE KO MOŽE

Ovih je dana objavljena vijest da je Robna kuća „Boska", u Banjaluci po prometu u prošloj godini ostvarenom u vrijednosti od blizu 3,5 milijarde dinara, treće u našoj zemlji. Odmah je iza beogradskih robnih kuća „Beograd" i zagrebačke NA—ME. Za „čitače" sadašnjih ekonomskih kretanja i malo bolje upućeno u stanje standarda radnih ljudi i građana, ovaj podatak, bez sumnje, mora značiti nešto. Istina, „Boska" nije snabdjevač samo Banjalučana, nego je asortimanom što se ono kaže „od igle - do lokomotive", snabdjevač Krajišnika. Stoji činjenica da ona, bez obzira na veličinu i snabdijevenost, nije jedini i isključivi snabdjevač. Ima još toliko trgovinskih i prodajnih „punktova" u ovom području da je, stvarno, ohrabrujući podatak da je „Boska" po veličini prometa robe u prošloj godini treća robna kuća u zemlji.

Osjetno je da standard radnih ljudi i građana ovog područja, kao uostalom i drugdje u nas, opada zbog inflacije i naglih povećanja cijena svim i svakojakim potrepštinama. Po tome, dakle, normalno je da stagnira i kupovne moći. Pa, ipak, podaci koje nam je ponudila „Boska" o svom prošlogodišnjem prometu robe, govore da se Banjalučani i Krajišnici još uspješno „nose" sa svim nedačama vezanim za povećanje cijena, pad standarda (životnog i opšteg) i kupovna moć. Da li je tako, ili tek poneki Banjalučanin i Krajišnik, odnosno jedan „sloj" njih, uspjeva da odolijeva infalciji, stalnom porastu cijena i , uopšte ekonomskim teškoćama koje pritišću većinu ljudi.

R. PRERADOVIĆ

IZVOZ

MAKEDONSKI PROIZVOĐAČI

Jagnjetina za dolare

Izvozne organizacije iz Makedonije planiraju ove godine da inostranim kupcima isporuče najmanje 3.200 tona jagnjetine. Izvoz ove tražene i cijenjene namirnice ostvariće se u Italiji i Grčkoj, već tradicionalnim kupcima makedonskih jaganjaca, a istovremeno se ispituju i očigledno povoljne mogućnosti za proširenje plasmana u Alžiru, Libanu, Saudijskoj Arabiji, Egiptu, Kuvajtu i drugim zemljama.

U 1984. godini ostvaren je po obimu i vrijednosti - rekordan izvoz jagnjetine. Na inostrana tržišta plasirano je 3.000 tona ove vrste mesa u vrijednosti 10 miliona dolara.

„ŠIPAD"

Blizu planskog dolara

Više od 142 miliona dolara bio je vrijedan izvoz drvnog kombinata „Šipad" u protekloj godini. Prema podacima SIZ—a za ekonomske odnose sa inostranstvom Bosne i Hercegovine, izvoz ovog kolektiva veći je za 12 odsto u odnosu na 1983. godinu i blizu planskih ostvarenja prema kojima je izvoz trebalo da bude vrijedan oko 168 miliona dolara.

Gotovo cijela prodaja ostvarena je na konvertibilnom području. Izvezeno je robe u vrijednosti preko 136 miliona dolara ili oko 10 odsto više nego u 1983. godini.

Prema ovim podacima, u isto vrijeme je sa inostranog tržišta uvezeno robe u vrijednosti od oko 33 miliona dolara.

„PRVA PETOLETKA"

Izvoz pokriva uvoz

Industrija hidraulike i pneumatike „Prva petoletka" iz Trstenika, koja zapošljava 13.000 radnika. Ove godine na inostrano tržište isporučiće hidraulične i pneumatične uređaje u vrijednosti od 23 milijarde dinara, što je u odnosu na prošlu godinu povećanje od 61 odsto.

Ostvarivanjem ovakvih izvoznih rezultata, „Petoletka" će uvoz pokriti izvozom sa 4,7 puta i tako zadržati jedno od vodećih mjesta na rang-listi najvećih izvoznika u Jugoslaviji. Radi održavanja kvaliteta proizvoda i poštovanja rokova, ovaj proizvođač hidrulike i pneumatike zaposliće još 800 radnika, od kojih je već primljeno 60.

REKLI SU...

Snažiti izvoz

U narednom razdoblju treba se orijentisati na nekoliko ključnih problema - dalji dinamičan i kvalitetan rast industrijske proizvodnje, povećanje produktivnosti rada, povećanje poljoprivredne proizvodnje i ponude hrane, uključivanje u međunarodnu podjelu rada, povećanje deviznog priliva i osiguranje suficita u platnom bilansu, suzbijanje uzroka inflacije, i naravno, snažiti izvoznu orijentaciju naše privrede.

Osnovni društveni uslov pa i način za ostvarivanje tih zadataka je šire i čvršće dohodovno povezivanje organizacija udruženog rada, efikasnije funkcionisanje jedinstvenog jugoslovenskog tržišta i odlučno prevladavanje tendencija autarhičnosti. Moramo istaći i potrebu dosljednijeg ostvarivanja ciljeva stabilizacionog programa u oblasti socijalne politike i provođenja i dalje dogradnje poreznog sistema i porezne politike, što u sadašnjoj situaciji, polazeći i od njenog socijalno-klasnog karaktere, ima posebno društveno i političko značenje.

Sljedeće tematsko pitanje u platformi su pitanja funkcioniranja i dalje izgradnje političkog sistema socijalističkog samoupravljanja. SKJ ima, jasna idejno-politička opredjeljenja o osnovnom konceptu i daljem izgrađivanju našeg političkog sistema. Drugo je pitanje, iako vrlo značajno i aktuelno, zauzimanje jasnih i jednostavnih idejno-političkih stavova o mjerama neophodnim radi usavršavanja i povećanja efikasnosti u radu organizacija, institucija i mehanizama političkog sistema, njegovog potpunijeg ostvarivanja u svim segmentima društvenog organizovanja.

Polazimo od činjenice da se ostvaruje ustavno-pravni kontinuitet naše drujštene i državne zajednice od odluka Avnoja do donošenja Ustava 1974. godine i njegovog praktičnog oživotvorenja. Taj Ustav nije samo afirmisao avnojevske principe već je obogati zajednički život novim sadržajima borbe za socijalističko samoupravljanje i otvorio šire perspektive razvoja naše federativne zajednice, razvoja republike kao država i pokrajina ne samo kao društveno-političkih zajednica, nego, prije svega, kao socijalističkih samoupravnih zajednica rada, zasnovanih na samoupravljanju i političkoj vlasti radničke klase i udruženih radnika.

(Ali Šukrija, predsjednik Odbora za pripremu 13. kongresa SKJ, na prvoj sjednici Odbora)

S. DAVIDOVIĆ

„GLAS" List Socijalističkog saveza radnog naroda

Opštine osnivači: Banjaluka, Bosanska Gradiška, Čelinac, Kotor-Varoš, Laktaši, Prnjavor, Skender-Vakuf i Srbac.

Izdaje i štampa NIGRO „Glas" Banjaluka, Ulica AVNOJ-a 93.

Predsjednik Poslovodnog odbora NIGRO „Glas" Edhem Čizmić.

Direktor i odgovorni urednik Nebojša Radmanović

Uređuje redakcijski kolegij: Mirko Kisjan (banjalučka hronika), Emin Krkić (popodnevni rad) Tomo Marić, (sport), Miloš Milinović (Bosanska krajina), Miro Mlađenović (grafička redakcija), Sabira Piragić, (DESK), Nada Puvačić (kultura), Nebojša Radmanović (direktor i odgovorni urednik), Fadil Smajić (hronike), Dragiša Spremo (Nedjeljni „Glas") i Novinski savjet lista „Glas": Ivan Andričić, Nusreta Borić (predsjednik), Edhem Čizmić, Milenko Čerketa, Jovo Kerkez, Radojka Kuzmanović, Predrag Lazarević, Oto Marušić, Islam Mehdić, Branko Pivašević, Nebojša Radmanović, Grozda Regodić, Nenad Trifunović, Franjo Vardić.

Prvi broj „Glasa" izašao je kao organ NOP-a za Bosansku krajinu u Župici kraj Drvara, 31. jula 1943. godine. Poslije oslobođenja „Glas" izlazi u Banjaluci kao organ Oblasnog narodnog fronta do juna 1951. Od IX 1953. izlazi kao organ SSRN pod imenom „Banjalučke novine", a od 29. novembra 1955. pod imenom „Krajiške novine". Od 13. maja 1963. list ponovo izlazi pod imenom „Glas". Ukazom Predsjedništva SFRJ od 19. jula 1968. „Glas" je odlikovan Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zracima. Od 8. februara 1983. „Glas" izlazi kao dnevni list.

NAKON JANUARSKIH HLADNOĆA

PRIVREDA SE OPORAVLJA

● Predsjednici izvršnih odbora skupština opština banjalučke regionalne zajednice ističu da se proizvodnja normalizuje, ali još uvijek nedostaju obrtna sredstva

BANJALUKA, 1. februara — Na inicijativu Izvršnog vijeća Skupštine SR BiH danas je u Banjaluci održan sastanak predsjednika izvršnih odbora banjalučke Regionalne zajednice opština, kome je prisustvovao i Rafael Primorac, potpredsjednik Izvršnog vijeća SR BiH.

Ovom prilikom raspravljano je o kretanju industrijske proizvodnje i drugim aktuelnim pitanjima društveno-ekonomskog razvoja u januaru ove godine. — Privreda je u toku januarskih vremenskih neprilika bila suočena sa nizom teškoća, ali je nelogično da nas je zima u januaru iznenadila, rečeno je na sastanku.

Ozbiljni poremećaji u proizvodnji, smanjen fizički obim proizvodnje, izvoza, te nedostatak obrtnih sredstava, svakako će uticati na sticanje dohotka u većini radnih kolektiva. Ipak, optimističke izjave predsjednika izvršnih odbora ukazuju da će se zaostaci u poslovanju u toku janaura otkloniti do prvog kvartala ove godine.

U pogledu zapošljavanja o kome je danas bilo riječi, problemi u regionalnoj zajednici opština Banjaluka su gotovo identični. Osnovna karakteristika je visoka nezaposlenost, veliki broj nezaposlenih žena, nekvalifikovanih i omladine. Ono što posebno zabrinjava jeste podatak da se planovi o zapošljavanju pripravnika ne poštuju i znatno su u podbačaju.

Ovome svakako valja dodati i opasku da iz godine u godinu izostaje naučnoistraživački rad na istraživanju tržišta što dovodi do niza neracionalnosti vezanih za slab kvalitet, uvoženje svega i svačega, a to utiče na pomanjkanje obrtnih sredstava, smanjenje dohotka...

Ovakvom stanju svakako je doprinijela i pojava da su visoko stručni kadrovi, udaljeni od proizvodnje i nauke. Sve to utiče da proizvodni rezultati slabe, pada produktivnost, kvalitet proizvodnje a samim tim i društveni proizvod, rečeno je na sastanku predsjednika izvršnih odbora skupštine opština banjalučke regionalne zajednice.

Z. P.

PRNJAVOR

VIŠAK ZA OPREMU

PRNJAVOR, 1. februara — Na posljednjoj sjednici Izvršnog odbora skupštine SIZ-a kulture raspravljalo se o nacrtu finansijskog plana za ovu i ostvarivanjima programa za proteklu godinu. Ustanovljeno je da je u 1984. godini ostvaren višak od 960 hiljada dinara i to po osnovu prihoda od zemljoradnika. Ta sredstva će biti upotrijebljena za nabavku opreme i poboljšanje materijalne osnove za postojeća amaterska društva.

B. R.

UZ PRVO JAVLJANJE RADIO—BANJALUKE PRIJE 18 GODINA

KRUPAN DOPRINOS INFORMISANJU

BANJALUKA, 1. februara — Danas je i Radio-Banjaluka postala punoljetna: Ovom simpatičnom najavom **Jadranka Mudrenović**, voditelj jutarnjeg programa, saopštila je jutros svojim slušaocima da već osamnaestu godinu druguju zajedno na radio-talasima. Emitovanje programa u trajanju od dva sata počelo je drugog februara 1967. godine sa srednjetalasnog predajnika snage dva kilovata, da bi u ovoj godini, umjesto jedne, program „pravile" tri profesionale režije, od kojih je jedna u stereo izvedbi, a od 49 zaposlenih, 29 je neposredno vezano za rad sedam vlastitih programa, koji se iz ove kuće u sedmočasovnom trajanju svakodnevno emituju.

Interesantno je napomenuti da se na programima ovog radija već osamnaest godina, što je jedinstven primjer, emituje i program na ukrajinskom jeziku, koji je slušan u Laktašima, Prijedoru, Prnjavoru, Derventi i šire.

Produženjem jutarnjeg programa stvoreni su uslovi da na nov način, oblasti sporta, života i rada u mjesnim zajednicama zatim kulture, obrazovanje i turizma, budu prisutni na programu. Načinjen je i pionirski korak u stvaranju igranog, dramskog programa koji se emituje u saradnji sa Radio-Sarajevom.

Za proteklu godinu dodijeljena su i tradicionalna priznanja Radio-Banjaluke. Nagradu „2. februar", koja se dodjeljuje za izuzetan doprinos u razvoju osnovne djelatnosti i samoupravnih odnosa, dobila je **Jelena Afgan**, direktor ove organizacije, a godišnju novinarsku nagradu dobio je **Idriz Saltagić**, urednik sportskog programa, dok je nagrada za najbolje radiofonsko ostvarenje u prošloj godini pripalo **Vlšnji Bajić**, novinaru i **Miralemu Pervizoviću**, tonmajstoru, za ostvarenje u emisiji „Gost urednik".

D.K.

Iz studija Radio-Banjaluke prošle godine emitovano 166 sati informativnog programa

RAZGOVOR U SKUPŠTINI OPŠTINE BANJALUKA SA PREDSTAVNICIMA SAVEZNE UPRAVE CARINA

ČVRŠĆA SARADNJA

BANJALUKA, 1. februara — Rad carinske službe i saradnja sa krajiškim organizacijama udruženog rada bila je danas glavna tema o kojoj su razgovarali predstavnici Skupštine opštine Banjaluka i nekih banjalučkih radnih kolektiva sa **Zvonkom Poščićem**, direktorom Savezne uprave carina i njegovim zamjenikom **Milenkom Nikolićem**. Istaknuto je da su ovdašnji radni kolektivi do sada imali dobru saradnju sa ispostavom carine u Banjaluci. Međutim, ukazano je na potrebu da su narednom periodu ta saradnja bude znatno čvršća i da se mnogi aktuelni problemi zajednički i brže rješavaju.

Osim toga, bilo je dosta riječi i o uslovima smještaja carinske službe u Banjaluci. Rečeno je da bi u ovoj godini trebalo naći odgovarajuću lokaciju i izraditi investicionu i projektno-tehničku dokumentaciju, a u narednoj godini početi izgradnju poslovnog prostora. Bilo je govora i o izuzetno teškim uslovima carinjenja robe na banjalučkoj željezničkoj stanici, pa je dogovoreno da se ovi problemi riješe u okviru izgradnje nove željezničke stanice u Banjaluci, predviđene za naredno srednjoročje.

Učesnici razgovora o radu carinske službe

Bilo je govora i o radu carinske službe na budućem aerodromu u Banjaluci i o otvaranju pošte za carinjenje pošiljki.

V. D.

OPŠTINSKI KOMITET SAVEZA KOMUNISTA LAKTAŠI O OBRAZOVANJU I RAZVOJNIM PLANOVIMA

Štetno svaštarenje

● Nagomilani problemi u osnovnom obrazovanju traže odlučniju riječ komunista ● Planovi razvoja komune zahtijevaju odgovornije ponašanje

LAKTAŠI, 1. februar — Na jučerašnjoj sjednici Opštinskog komiteta Saveza komunista Laktaši nastavljena je ranije započeta rasprava o stanju u osnovnom obrazovanju i vaspitanju. Razmotreni su i dosadašnji rezultati i iskustva u ostvarivanju plana razvoja opštine u 1984. godini u svjetlu ostvarivanja Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije.

S obzirom na to da su u raspravi o trenutnoj situaciji o osnovnom obrazovanju i vaspitanju istaknuta brojna pitanja koja prije svega nisu dovoljno rasvijetljena u ovdašnjem centru za Osnovno obrazovanje i vaspitanje, zaključeno je da se o tome čuje riječ komunista Centra na tematskoj konferenciji.

Kada je riječ o planovima razvoja komune, rečeno je da je krajnje vrijeme da se njihovoj realizaciji priđe odgovorno i u skladu sa idejnim osnovama razvoja komune. Stoga je potrebno brže rješavati probleme obrtnih sredstava i likvidnosti u privredi, teškoće u organizaciji poljoprivredne proizvodnje i razvoja turizma. Takođe, neophodna je i veća međusobna saradnja organizacija udruženog rada i angažoanje organa društveno-političke zajednice, banaka i drugih subjekata, kojima su ova pitanja djelokrug rada i obaveza.

Članovi OK SK Laktaši su odlučno zahtijevali da se svaštarenjem u pojedinim organizacijama udruženog rada ne dovode u pitanje osnovni pravci razvoja komune i njihovi nosioci, te da se rasterećivanju privrede priđe konkretnije nego do sada.

B. DAVIDOVIĆ

BOSANSKA GRADIŠKA

NOVE AMBULANTE

BOSANSKA GRADIŠKA, 1. februara — Bosanskogradiško zdravstvo je od danas bogatije za još jedan moderan i značajan objekt. Naime, u praktikumu Centra za srednje usmjereno obrazovanje „Enver Šiljak" otvorene su ambulante opšte medicine i stomatološka ambulanta, u što je investirano više od dva miliona dinara. Pored zajedničkog ulaganja Radne organizacije Medicinski centar i Centra za srednje usmjereno obrazovanje pomoć za opremanje tih ambulatni dali su još Radna organizacija „Metal" i Skupština opštine Bosanska Gradiška. Metalci su, naime, obezbijedili kompletnu opremu za stomatološku ambulantu u vrijednosti od milion dinara, a to potvrđuje nastavak dobre saradnje udruženog rada sa zdravstvenim ustanovama na ovom području.

V. S.

PROTEKLOG MJESECA U KLJUČU

USELJENO 28 STANOVA

KLJUČ, 1. februara — U toku januara useljena je stambena zgrada koju u Ključu popularno nazivaju „Salon namještaja", jer će u ovom objektu biti takav poslovni prostor.

Zgrada je projektovana sa 20 stanova, ali je u toku gradnje izvršeno preprojektovanje, pa sada ovaj objekat ima i osam garsnijera. Uz to, ima po deset jednosobnih i dvosobnih stanova, koji su u toku januara dobili svoje vlasnike.

Kako u Ključu ima dosta neriješenih stambenih pitanja, završetak ove stambene zgrade značio je mnogo. U ovom objektu stanove su dobili radnici nekoliko ključkih kolektiva, kao i nekoliko učesnika NOR-a.

O. F.

ZAVRŠENO SUĐENJE DVOJICI BIVŠIH INSPEKTORA MEĐUOPŠTINSKOG SUP-a I DVOJICI AUTO—PREVOZNIKA U OKRUŽNOM SUDU U BANJALUCI

SUVIŠNO SASLUŠANJE U AUSTRIJI

● Branioci su predložili da se u Austriji sasluša organizator šverca kafe Jovan Antunović, što sud nije prihvatio ● Tužilac ostao kod prvobitne formulacije optužnice za četvoricu optuženih ● Presuda će biti saopštena u ponedjeljak

BANJALUKA, 1. februara - Na završnom dijelu pretresa pred krivičnim vijećem petorice Okružnog suda u Banjalaci kome predsjedava sudija Gojko Vukotić, zastupnik javne tužbe ostao je pri navodima optužnice za Mirka Vujinovića (40) i Veselina Vučkovića (33) bivše inspektore Međuopštinskog SUP-a Banjaluka, koji odgovaraju za krivično djelo pljačke zloupotrebom službenog položaja i za autoprevoznike Dubravka Andrijevića (29) i Dragana Jokića (32) za krivično djelo pljačke u pomaganju.

Tokom današnjeg pretresa saslušani su kao svjedoci **Damir Braić**, radnik UNIS-a iz Banjaluke i Ilijas Kadrić, radnik iz Bugojna.

Damir Braić je, kako se navodi u zapisniku sa saslušanja kod istražnog sudije, poznanik Mirka Vujinovića i prema zapisniku, što Braić potvrđuje, našao je kupca za kafu koja je bila kod Dubravka Andrijevića i ona je prodata po 1.150 dinara. Tvrdi da je našao i dva kupca u kafiću kod Tane Kuvelje, koji su preuzeli dio robe od Andrijevića. To je ona kafa koju je Andrijević sklonio, da je Brane Kalaš ne odveze i proda.

Drugi svjedok **Ilijas Kadrić** iz Bugojna ističe da je prodavao kafu koju su zaplijenili Vujinović i Vučković i da je pare predao Brani Kalašu, koji je opet, trebalo da ih preda Mirku Vujinoviću.

Zastupnik javne tužbe ostao je pri optužnici, jer smatra da je djelo prema iskazu Veselina Vučkovića i svjedoka Brane Kalaša - dokazano.

Branioci prvooptuženog tražili su od suda da se u Austriji sasluša **Jovan Antunović**, koji je organizovao ovaj međunarodni šverc kafe, kako bi se podrobnije utvrdilo koliko je novaca ovaj isplatio Mirku Vujinoviću, koji ne priznaje da je imao koristi od ovog posla, već je želio da na ovaj način razotkrije cijeli švercerski lanac i da pored novca i kafe zaplijeni i vozila, a pohvata i sve švercere.

Sud je odlučio da nema razloga da se traži saslušanje Antunovića, a to je i neizvodivo, jer je Antunović odbio da bude saslušan kao svjedok još u istražnom postupku.

U završnim riječima svi branioci su nastojali da dokažu sudu da su njihovi klijenti manje krivi za djelo za koje ih tereti optužica i da djela nisu dokazana tokom procesa.

Pred sudskim vijećem je veoma lažak poseo. Ostalo je da vijeće odluči o visini kazni i da presudu saopšti u ponedjeljak.

J. SLATINAC

POKRAJINSKI KOMITET SK VOJVODINE O HRANI, SIROVINAMA I ENERGIJI

Vrijeme grešaka — isteklo

● Nedostatak energije postaje najveća prepreka u razvoju vojvođanske privrede, zbog čega će nastojati da proširi sopstvene izvore i istovremeno nastviti da udružuje sredstva za izgradnju novih energetskih objekata u raznim krajevima zemlje - Investicije se moraju podvrći najširoj stručnoj provjeri, tako se mora jer je „isteklo vrijeme grešaka"

NOVI SAD, 1. februara (Tanjug) - Hrana, sirovine i energija ostaju i dalje - sve do 1990. godine pa i do kraja ovog vijeka - glavni pravci ekonomskog razvoja SAP Vojvodine. Ono što je novo u toj strategiji je malo ali veoma značajno pomjeranje u prednostima razvoja te tri ekonomske oblasti, tako da prvi put načelno mjesto dolazi energija. To, međutim, nije nimalo slučajno, jer nedostatak energije postaje najveća prepreka u razvoju vojvođanske privrede, koja će nastojati da znatnije proširi sopstvene izvore i u isto vrijeme nastaviti da udružuje novac za izgradnju novih energetskih objekata u raznim krajevima Jugoslavije.

Ta crta razvoja bila je naglašena i u uvodnoj riječi člana Predsjedništva PK SKV Marka Đuričina i u raspravi na današnjem sastanku Pokrajinskog komiteta, posvećenom idejno-političkim pitanjima dugoročnog razvoja i razvoja od 1986. do 1990. godine i zadacima Saveza komunista Vojvodine. Đuričin je predočio da svi nosioci planiranja u SAP Vojvodini moraju preuzeti povećanu odgovornost za sopstveni razvoj i za razvoj Jugoslavije u cjelini. Put koji tome vodi on vidi u samoupravnom sporazumijevanju i društvenom dogovaranju u duhu ravnopravnosti, solidarnosti i uzajamnosti.

Ali, upozorio je Đuričin, u tome se mora mijenjati ponašanje, jer se do sada prilikom donošenja samoupravnih sporazuma i društvenih dogovora često insistiralo, i to prenaglašeno, na sopstvenom interesu, dok su zajednički zapostavljani. To je doprinijelo pojavama dogmatske svijesti, jačanju grupnosvojinskih, tehnobirokratskih i etatističkih odnosa, zatvaranja, otporima dogovaranju i izigravanju usvojenih sporazuma i dogovora, što je nadživljavalo kritike i upozorenja, izricanih na gotovo svakoj sjednici CK SKJ i PK SKV- primijetio je Đuričin.

Ukazujući na veliku obavezu i odgovornost SK da na temelju socijalističkog samoupravnog sistema i njegovoj radničko-klasnoj suštini usmjerava dalji razvoj društva, Marko Đuričin je precizirao: „Zato će nam biti osnovna dužnost da sve ono što se do juče bez ikakvog zazora i suprotno slovu i duhu ustava i Zakona o udruženom radu nametalo sistemu i odnosima u njemu suzbijamo kao najcrnji vid iskrivljavanja njegove suštine i sprečavanja njegovog života".

Polazeći od toga da je „isteklo vreme za greške" koje se ne bi smjele ponavljati, Đuričin je bio kategoričan u stavu da se svaka nova investicija mora podvrći najširoj naučnoj i stručnoj provjeri, da se investicioni programi ne smiju politizovati, a nedostatak ekonomskih argumenata ne smije se nadoknađivati političkim pritiscima. Ova pitanja ne mogu biti više stvar uskih, najčešće poslovodnih organa ili političkih struktura.

PROTEST BORACA MJESNE ZAJEDNICE „JOSIP KRAŠ" IZ ZAGREBA

OŠTRO PROTIV NACIONALISTA

ZAGREB, 1. februara (Tanjug) - Sa svoje redovne godišnje skupštine borci narodnooslobodilačkog rata Mjesne zajednice „Josip Kraš" u Zagrebu uputili su najoštriji zahtjev da se stane nakraj sve učestalijim neprijateljskim istupima nacionalističkih i antisocijalističkih snaga, koje pokušavaju oživjeti čak i fantome klero-fašizma.

Zaprepašteni blagim osudama onih koji su nedavno pokušali okaljati čast i ugled slobodarskog i antifašističkog Splita, borci NOR-a Mjesne zajednice „Josip Kraš" kako saopštavaju, zahtijevaju najoštrije kazne za počinitelje nacionalističkih ispada.

Istodobno, oni skreću pažnju da je u redovima narodnooslobodilačke vojske i partizanskih odreda Jugoslavije bilo tisuće i tisuće 16. i 17- godišnjih mladića i djevojaka, pa i mladih, koji su prolijevali svoju krv i dali svoje živote boreći se protiv bratoubilačkih zločina, za bratstvo, jedinstvo i ravnopravnost svakog čovjeka, bez obzira na to kojoj vjeri i kojoj naciji pripadao.

PRED PREDSTOJEĆU SJEDNICU PREDSJEDNIŠTVA SUBNOR-a JUGOSLAVIJE O NACIONALIZMU

UPORNA IDEJNA AKCIJA

BEOGRAD, 1. februara (Tanjug) - Najveći nedosttak dosadašnje borbe protiv nacionalizma u Jugoslaviji je naša nedovoljna organizovanost i nedostatak jedinstvene idejne akcije u cijelom društvu - na svim frontovima. Krupna slabost u borbi protiv nacionalizma je to što je ona bila pretežno administrativna. Sudovi, organi gonjenja i vlasti imaju svoju ulogu, ali samo djelimično mogu da riješe problem.

Glavna bitka je ideološko-političkog karaktera i ona mora postati, prije svega, opštenarodna. Ovo je rekao predsjednik Predsjedništva Saveznog odbora SUBNOR Jugoslavije Ilija Đuklić u današnjem razgovoru sa novinarima posvećenom predstojećoj sjednici Predsjedništva SUBNOR o problemima nacionalizma.

POSJETE

ROŽIČ U SARAJEVU

SARAJEVO, 1. februara (Tanjug) - Predsjednik Savezne konferencije SSRN Marjan Rožič danas boravi u Sarajevu. Razgovori se vode u Republičkoj konferenciji SSRN BiH o dosadašnjim glavnim pravcima aktivnosti ove društveno-političke organizacije na provođenju najbitnijih dokumenata od interesa za ovu republiku i zemlju. U razgovoru učestvuje predsjednik RK SSRN BiH Rade Galeb i članovi Predsjedništva RK SSRN ove republike.

OD DANAS U NIŠU

PRERAĐEVINE OD MESA JEFTINIJE

NIŠ, 1. februara (Tanjug) - Cijene mesnih prerađevina, proizvedenih u niškom „Poljoprometu" od danas su jeftinije za 10 odsto. To je odlučio radnički savjet ovog OOUR—a članice Agrokombinata „Niš" poslije temeljitih analiza mogućnosti plasmana i svih elemenata koji opterećuju poslovanje niške fabrike mesa i prerađevina od mesa.

Cijene takozvanoj punjenoj polutrajnoj i trajnoj robi, u uslovima opadanja kupovne moći potrošača, uticale su da se proizvodnja i promet mesnih prerađevina u „Poljoprometu" u posljednje vrijeme smanje za čitavih 70 odsto. To je doprinijelo i gomilanju zaliha neprodatih proizvoda i uzimanju kredita pod nepovoljnim kamatnim i drugim uslovima za „pokriće" ovih zaliha.

BERBA JUŽNOG VOĆA U MAKEDONIJI

MANDARINE IZ ORANŽERIJA

TITOV VELES, 1. februara (Tanjug) - U oranžerijama agrokombinata „Lozar" u Titovom Velesu završena je berba mandarina, a privodi se kraju sakupljanje plodova limuna. Kada budu u punom rodu iz oranžerija će se sa svakog stabla ubirati po 40 kilograma mandarina, limuna i pomorandži.

Ideja o korišćenju oranžerija za uzgajanje južnog voća datira od prije tri godine, a podstaknuta je poskupljenjem mazuta i racionalnijim korišćenjem staklenika. U saradnji sa Institutom za poljoprivredu Makedonije i Institutom za suptropske kulture u Baru pripremljen je projekt. Oko 2.000 sadnica obezbijeđeno je preko radne organizacije „Neretva" u Opuzenu. Predračuni su pokazivali da će ovaj poduhvat biti rentabilan.

Već prva berba, ove godine, dala je veoma dobre rezultate, znatno je smanjena potrošnja mazuta, a na ovom poslu radi samo tri zaposlena. U punom rodu, kako se ocjenjuje, proizvodnja južnog voća iz oranžerija biće rentabilnija, nego kod oranžerijskog povrća.

DANAS SJEDNICA LIBANSKE VLADE

SMIRIVANJE STANJA

BEJRUT, 1. februar (Tanjug) - Libanska vlada će na sjednici, zakazanoj za sutra, razmotriti dogovore postignute na „libansko-sirijskom skupu", prije dva dana u Damasku. Očekuje se da će biti usvojene i mjere za smirivanje u Bejrutu, u planinskom području jugoistočno od Bejruta i u oblasti Iklim Al Karub južno od glavnog grada, nadomak rijeke Avali i linije sa koje se povlače izraelske okupacione trupe.

Prema današnjim ocjenama ta sjednica vlade je od „izuzetne važnosti", jer su sukobljene etničke i vjerske milicije, uglavnom milicije hrišćana i druza, počele mobilizaciju novih pripadnika, uprkos odluci vlade o dezangažovanju milicija, njihovom razoružanju i povlačenju s položaja u brdima i se ulica Bejruta.

AMERIČKA POLITIKA PREMA NIKARAGVI

Steže se obruč

● Stvari se kreću u pravcu zaoštravanja i neizvjesnosti koja ne isključuje ni dramatične obrte ● Vašington blokirao mirovni proces grupe Kontadora - Prekinuti su pregovori sa Sandinistima i donesena odluka o bojkotu međunarodnog suda u Hagu, a nagovještena je i nova runda vojnih manevara u susjednom Hondurasu

VAŠINGTON, 1. februara (Tanjug) - Poslije onog šta se ovdje posljednjih dana dešavalo u vezi sa Nikaragvom i uopšte situacijom u centralnoj Americi, jedno pitanje visi u vazduhu i svima je na jeziku; šta to, zapravo Regan smjera u centralnoj Americi, šta će biti njegov sljedeći potez?

Pouzdanog odgovora još nema, ali je sasvim izvjesno da se stvari kreću u pravcu zaoštravanja i neizvjesnosti, koja ne isključuje ni dramtične obrte. U Vašingtonu je očigledno „okrenuta još jedna stranica" o politici prema Nikaragvi. Prvo je blokiran Mirovni proces grupe „Kontadora", zatim su prekinuti pregovori sa sandinistima, donijeta je odluka u bojkotu međunarodnog suda pravde u Nagu, a prije nekoliko dana je nagovještena nova runda vojnih manevara u susjednom Hondurasu, na kojima prvi put učestvuju i američki tenkovi.

Indikativnije od svega toga je ono šta su Regan i državni sekretar Šulc ove sedmice rekli o Nikargvi. Regan je, obavještavajući javnost da Nikaragvu navodno pomažu Iran, Libija i PLO, izjavio da to predstavlja „novu opasnost" za njene susjede, a i za američke „vitalne interese", uključujući tu i samu bezbjednost SAD,. Polazeći od takve postavke, očigledno namijenjene američkoj javnosti, Regan je postavio i drugu tezu; SAD i njihovi saveznici u centralnoj Americi imaju pravo na „samoodbranu". O toj „kolektivnoj samoodbrani" i Šulc je juče govorio u kongresu.

To je stara i isprobana praksa. Amerikanci su u protekle tri decenije u više navrata intervenisali sa trupama u centralnoj Americi i Karibima pod vidom „odbrane" tih interesa, uz poziv „ugroženih saveznika", a pod plastom povelje organizacije američkih država, koju Regan i sada pominje.

Ministar odbrane Vajnberger iznio je juče i jedan „argument" protiv Nikaragve koji bi mogao biti najzloslutniji, on je naveo da Nikaragva gradi aerodrom na koji će moći da slijeću „sovjetski avioni svih vrsta". Taj isti argument, i to skoro od riječi do riječi, bio je iznijet, i prije invazije Grenade, u oktobru 1983. godine.

Da li je sve to samo pojačan talas pritisaka na sandiniste i kongres SAD da odobri dodatnu pomoć za kontrarevolucionare, ili uvertira za nove i dalje poteze Reganove administracije, na to pitanje se niko ne usuđuje da odgovori, mada se ovdje računa i na dvije stvari, koje bi mogle da ukoče eventualne namjere administracije da direktno ili indirektno upotrijebi silu protiv režima u Managvi.

JUGOSLOVENSKA DELEGACIJA U TEHERANU

PODSTREK SARADNJI

TEHERAN, 1. februara (Tanjug) - Jugoslovenska privredna delegacija, koju predvodi član Saveznog izvršnog vijeća Nedeljko Mandić, doputovala je danas u Teheran. Tokom jednonedjeljnog boravka u Iranu delegacija će učestvovati na sastanku Mješovitog jugoslovensko-iranskog komiteta za privrednu saradnju.

Nedeljko Mandić i njegov domaćin iranski ministar finansija i ekonomije Husein Hamazi izjavili su danas da se može očekivati dalje unapređenje privredne saradnje dviju zemalja. Mandić je naglasio da je razvijanje ekonomskih odnosa zasnovano na obostranim interesima i veoma dobrim političkim vezama Jugoslavije i Irana.

IZJAVA KONSTANTINA ČERNJENKA TANJUGU

SVE ZA SVOJU SLOBODU

MOSKVA, 1. februara (Tanjug) - Šef sovjetske države Konstantin Černjenko izjavio je da će Sovjetski Savez „uraditi sve radi svoje bezbjednosti" ako na to bude prinuđen-javlja dopisnik Tanjuga u Moskvi: „Ako nas prinude učinićemo sve, kako je to bilo jednom i u prošlosti, da bismo odbranili svoju bezbjednost, a takođe bezbjednost svojih saveznika i prijatelja" - naglasio je Černjenko u intervjuu američkoj TV kompaniji „CNN". On je objasnio da Sovjetski Savez „oštro nastupa protiv širenja trke u naoružanju na kosmos".

„Danas je nemoguće ograničiti, a pogotovo smanjiti nuklearno naoružanje, ako se ne primijene efikasne mjere koje bi zabranile militarizaciju kosmosa" - naglasio je Černjenko. Govoreći o teškoćama predstojećih sovjetsko-američkih pregovora u Ženevi, Černjenko je podvukao da se one „mogu prevazići" i da su radi toga potrebni dobra volja kod obje strane, spremnost za razumne kompromise i strogo poštovanje principa pariteta i jednake bezbjednosti.

KINESKI POGLEDI

PROTIV DOGME

PEKING, 1. februara - Kineska partija danas je ponovo ukazala na svu štetu koja može nastati ako se marksizam tumači kao dogma i tako primjenjuje u kineskoj stvarnosti. Dužnost je KP Kine da, koliko može, radi na daljem razvijanju marksističke misli. Ovo je - kako javlja dopisnik Tanjuga - danas izloženo u opširnoj analizi „o nekim unutrašnjim odnosima" koju je objavilo uredništvo glavnog teoretskog časopisa CK KP Kine „Crvena zastava".

IZ RADA KOMISIJE ZA PRIJEDLOGE, PREDSTAVKE I ŽALBE CK SK BiH

AŽURNIJI RAD

Komisija Centralnog komiteta Saveza komunista Bosne i Hercegovine za prijedloge, predstavke i žalbe usvojila je danas program rada do devetog kongresa Saveza komunista ove republike i izvještaj o radu u prošloj godini.

Idejno-politička aktivnost komisije Centralnog komiteta SK BiH za prijedoge, predstavke i žalbe, zasnovana na dosljednom provođenju stavova i odluka najviših organa SK biće usmjerena na sagledavanje i rješavanje problema i pojava na koje ukazuju radni ljudi i građani u predstavkama upućenim organima SK BiH.

PORODICA I ODGOVORNO RODITELJSTVO

IZ BILJEŽNICE SOCIJALNOG RADNIKA

ŽIVOT KAO LOŠA ŠALA

- Neobične ispovijesti mladih samohranih majki, čija poglavlja najčešće počinju rano sklopljenim i razorenim brakovima, iza kojih ostaju nezbrinuta djeca i nevolje koje donosi život sa oskudnim sredstvima

Šesnaestomjesečni dječak stoji nasred sobe. Njegova majka, krhka osamnaestogodišnjakinja blijedog lika, bojažljivo se pojavljuje na vratima susjedne sobe.

Izuzev tepiha, na podu, stare naftarice, električnog štednjaka i većeg trpezarijskog stola u uglu, u sobi nema ničega više, pa se prostorija čini većom i hladnijom nego što jeste...

OTAC KOJI JE ZABORAVIO DENISA...

Denis je dijete razvedenih roditelja. Potiče iz veze maloljetnice i čovjeka čije očinstvo tek treba da se dokaže na sudu. Denis je samo jedno od 250 banjalučke djece koja su registrovana kod Centra za socijalni rad, čije majke primaju socijalnu pomoć. U najvećem broju slučajeva očevi su im okrenuli leđa, poput Denisovog, koji je sina vidio samo jedanput, neposredno nakon rođenja. Njegova majka je već šesnaest mjeseci sama...

Kad su se sreli, prije dvije i po godine, Denisova majka bila je učenica prvog razreda jedne usmjerene škole. On, devet godina stariji, bez stalnog mjesta boravka i sigurnog zaposlenja. I ljubav se desila. Malo kasnije, ova maloljetnica morala je da napusti redovno školovanje. I pored protivljenja roditelja, odlučila je da zasnuje vanbračnu zajednicu sa izabranikom i rodi bebu. Međutim, prije no što se beba rodila, veza se raspala i majka je ostala sama.

Ipak, njeni roditelji su imali razumijevanja. Prihvatili su unuka i kćerki omogućili da vanredno završi frizerski zanat. Sad joj plaćaju stan u prizemlju jedne kuće u Budžaku.

A ostalo?

- Snalazim se - tiho kaže ova mlada žena.

- Sa dodatkom za dijete mjesečno od Centra primim 4.750 dinara. To mi je za struju, vodu i hranu. Samo toliko. A šta da se radi. Pomognem komšijama, operem koji prozor, napravim nekome frizuru. I tako... Denisov otac samo jednom je poslao 2 500 dinara. Taj nikad nema ni posla ni para. Ne znam kako bismo preživjeli da nije mojih roditelja.

Ova mlada žena je već godinu dana prijavljena SIZ-u za zapošljavanje. Kao uživalac socijalne pomoći imala je pravo na dodatne bodove na socijalni status. Međutim, predajući dokumente ona iz ponosa nije željela da kaže da prima socijalnu pomoć, mada ima i takvih koji manipulišu s bodovima, iako to ne zaslužuju. Recimo i to da kod oglašavanja slobodnih radnih mjesta još nigdje nije imala prioritet, iako Društveni dogovor o zapošljavanju daje prednost licima sa ovakvim statusom. U praksi, nažalost, ova odredba gotovo se nigdje i ne primjenjuje.

... I VESNU

Socijalni radnik sklapa bilježnicu. Idemo dalje.

Na Petrićevcu, također u prizemlju, jedna vrata su zaključena. Otac je na izdržavanju kazne, a majka s djetetom izašla je da nešto kupi...

Stižemo na Lauš. Minijaturna sobica. Tu se jede, spava, suše pelene. Čak i za socijalnog radnika Vesna i njena 22-godišnja majka predstavljaju specifičan slučaj.

Kad je neposredno poslije završene medicinske škole rodila bebu, roditelji koji žive u okolini Banjaluke su je se odrekli, a otac djeteta više nije želio ni da je vidi. Mlada majka s bebom u naručju osjetila se odbačenom, pala je u depresiju i dugo je trebalo da se povrati. Prvo je prihvatila sestra, a sad i majka ponekad dođe da vidi unuku.

Samo otac svojoj kćerki još nije oprostio mladalački „grijeh".

Vesnina majka već godinu dana prima socijalnu pomoć. Sa dodatkom za dijete to iznosi mjesečno 4.700 dinara. Za sobu plati 3 500 dinara. Od 5 hiljada dinara zimske pomoći koju je dobila od Centra, kupila je drva. Pomognu joj sestre i susjedi, a i ona nekom nešto uvijek uradi.

- Vesna i ja mjesečno živimo od 5000 dinara. Sreća pa nije izbirljiva. Jede sve. Kad je bila manja, trebalo je više, a sad samo griz, mlijeko i supica. Ostalo kuvam za obje. Najčešće zavijem sarmu, bude po dva dana. Nemam frižider a i šta će mi kad nemam čime da ga napunim...

Vesna je napredna trogodišnja djevojčica, živahnih tamnih očiju. Pravo je čudo da otac koji se u međuvremenu oženio i stekao još jednu djevojčicu, neće ni da je vidi. Sad su na sudu, gdje se pokušava utvrditi očinstvo. Prije neki dan slučajno ih je zatekao u gradskom autobusu. Čim ih je spazio, pobjegao je glavom bez obzira.

Ali najvažnije je da Vesnina majka nije pesimista. Ljudi oko nje posebno oni iz Centra prihvatili su je i pomogli da se vrati u normalan život. Kao medicinska sestra radila je tri mjeseca u jednoj ustanovi na određeno vrijeme. Sad se nada poslu.

ALMA, DANIJELA I SAVO

Srećom da očevi djece rođene u vanbračnim zajednicama ili razorenim brakovima nisu ni nalik Vesninom ocu. Iako ne žive skupa, Almin, Danijelov i Savin otac redovno obilaze svoju djecu i donese im čim zaradi, koji dinar. Samo da ga alkohol nije uzeo pod svoje zbog čega su se roditelji ovo troje djece i razveli...

- Tukli smo se, mirili, proganjali sve dok se nismo razveli, priča 32-godišnja Romkinja, koja sa svojom djecom živi u jednoj baraci na Mejdanu. On je alkoholičar, sad želi da se pomirimo, ali neće da radi.

Mina, tako se zove majka je vesela žena. Sad je dobro, kaže mada je Alma, koja je navršila 16 godina i prekinula školovanje, izgubila pravo na dodatak, pa Mina sa dodatkom za Savu i Danijela mjesečno prima 6.200 dinara socijalne pomoći.

- Sve sam ovo sama ušparala i kupila, pokazuje veselo rukom na vitrinu, televizor i dvije fotelje na kojima sjede 10-godišnji Sava i 11-godišnji Danijel, učenici specijalne škole za djecu ometenu u razvoju. Djeca su zdrava i lijepa, samo im je škola malo slabije, išla, pa ih je Mina prebacila u ovo odjeljenje. Na početku školske godine od Centra su dobili i pare za knjige.

U Mininoj sobi je toplo. Vatra pucketa u šporetu dok ona priča.

- Ljeti je, dobro kaže - snađemo se. Jedemo šljiva i kruha. Ljeti radim na pijaci, prodajem paradajz, paprike, krompir... Lani me je i inspekcija „ganjala"... Ali, od nečeg moram živjeti. Samo, bila neka dobra sudijnica, imala je razumijevanja za mene, pa mi je smanjila kaznu mada sam platila onoliko koliko sam od Centra dobila za drva. Zimi je teže. Ako ne nabaviš, nema. Zato ljeti drva i krompir, namirim se za zimu i rasporedim nekako.

- Mina mjesečno plati vodu i struju, a dnevno troši od 200 do 300 dinara.

- Kupim mesa za 150 dinara, mlijeko, 2 kruha, ulje, ponekd kuvam. Ne trošim ja puno, razvlačim...

Od 1979. godine Mina je na SIZ-u za zapošljavanje. U međuvremenu je završila i osmogodišnju školu. Sad čeka stan.

DJECA NE SMIJU BITI ZABORAVLJENA

Ovo su samo tri priče samohranih majki s kojima se život surovo poigrao, mada ih je u ovom gradu mnogo više. Stotinjak je samo prijavljeno kod Centra za socijalni rad, gdje primaju socijalnu pomoć. Iako su ostavljene da se sa svojom djecom snalaze kako imaju i umiju. Zahvaljujući društvenoj brizi, one ipak nisu same niti su njihova djeca zaboravljena. **Centru za socijalni rad obraćaju se za pomoć samohrane majke koje su sa djecom ostale bez ikakvih sredstava za život. Socijalnu pomoć trenutno prima 100 majki. U najvećem broju to su žene bez ikakvih kvalifikacija sa jednim ili više djece rođenih razorenim brakovima ili vanbračnim vezama, mada ima i onih čiji su muževi umrli ili na izdržavanju kazne. Sav teret oko podizanja i vaspitanja zajedničke djece prebačen je isključivo na njihova pleća, kaže Marica Zeljković, referent za novčanu pomoć i zdravstvenu zaštitu ovog Centra.**

Istina, osnovna novčana pomoć u maksimalnom iznosu od 3.960 dinara mjesečno koje ove majke primaju uz porodični dodatak od 792 dinara za dijete do 7 godina ili dodatak od 1.118 dinara za školovanje djeteta, više je nego simbolična. Ali, sticanjem prava na socijalnu pomoć majka i djeca stiču i pravo na zdravstvenu zaštitu. Centar takođe posređuje kod zapošljavanja, upućuje ih u „Naš dom" „Vitaminku ili na nove more mada prioriteta koji ovakvim licima daje i Društveni dogovor o zapošljavanju, malo ko poštuje u praksi.

U principu, kad je u pitanju zapošljavanje, društvo bi za ovakve slučajeve moralo imati mnogo više sluha nego do sada. Jer, čim dijete navrši 7 godina majka gubi pravo na socijalnu pomoć. A budući da se osim u rijetkim slučajevima, obično radi o mlađim ženama bez ikakve kvalifikacije, gubitkom socijalne pomoći one automatski gube i pravo na zdravstvenu zaštitu. Druga stvar je pitanje alimentacije. Kod većeg broja djece očinstvo se utvrđuje ili tek treba da se utvrdi a sudski postupak često zna da se otegne i po desetak godina.

I, naravno, tu je i briga oko podizanja i vaspitanje djeteta. Sa sumom koje majke prime kao socijalnu pomoć teško je i preživjeti, pa bi i druge institucije, humanitarne i obrazovne, prije svih drugih morale imati više osjećaja za ovakve slučajeve. Velika je pomoć za budžete ovih porodica ako škola na početku školske godine obezbijedi socijalno nezbrinutom djetetu školski pribor i udžbenike.

Oblici socijalne pomoći, koju dodjeljuje Centar, bez sumnje su značajni, raznovrsni. Međutim, i u centru a i izvan njega, ima još dosta prostora gdje se još mnogo šta može učiniti kako bi ova djeca što manje rasla - kao zaboravljena djeca.

Željka LANDEKA

HUMANIZACIJA ODNOSA

Podaci i zapažanja o specifičnoj socijalnoj kategoriji samohranih majki do kojih su u svom svakodnevnom radu došli radnici Centra za socijalni rad Banjaluka biće od neprocjenjive važnosti za realizaciju Projekta, u čijem ostvarenju pod nazivom „Uloga mas-medija u ostvarivanju društvenih stavova o humanizaciji odnosa među polovima i odgovornom roditeljstvu", učestvuju Pedagoška akademija, Zavod za unapređenje vaspitnoobrazovnog rada, Narodno Pozorište Bosanske krajine, te Radio Banjaluka i novinska kuća „Glas". Projekat se radi pod pokroviteljstvom UNESKA.

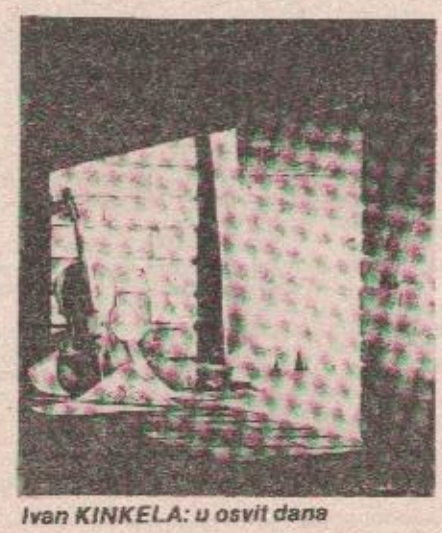

Ivan KINKELA: u osvit dana

MOŽE, ETO, I TAKO...

TAČNI U SEKUND

● Autobusi gradskog saobraćaja u Novom Sadu ne znaju za - zakašnjavanja ● U Domu penzionera u Tuzli godinama se čuvaju stvari zaboravnih gostiju

Noć je već odavno bila pritisla ulice Novog Sada, a dosadna januarska kiša nije prestajala da rominja. Rijetki prolaznici su promicali trgom ispred velelijepe katedrale. Grupa Banjalučana nije, odjednom, znala šta da radi, zanemarivši činjenicu da u „sitne sate" autobusi gradskog prevoza sve rjeđe saobraćaju, kolebali su se u svojoj odluci kako da se prebace do željezničke i autobusne stanice sa koje je, u 24,00 sata, trebalo da krene autobus „Autobanata". Da uzmu taksi skupo je, da krenu pješke daleko je, ako čekaju gradski autobus nesigurno je.

Otpravnik autobusa gradskog saobraćaja sa predusretljivim osmjehom ih je energično uvjeravao: **„Zašto se brinete? Autobus će tačno doći i tačno poći sa stanice, po redu vožnje, u 23,40 sati. Do željezničke stanice treba mu najviše pet minuta!"**

Nekoliko minuta prije 23,40 sati, koliko mu je neophodno da primi odocnjele putnike, autobus je stigao na „svoju" stanicu.

Tačno u 23,40 sata krenuo je u pravcu željezničke i autobusne stanice.

Banjalučani su odahnuli u čudu se zgledali.

- Da, li ste, čovječe, uvijek ovako tačni? - nisu mogli a da ne upitaju vozača, koji je, istovremeno, obavljao i poslove konduktera.

- Uvijek! U svako doba dana i noći. Kod nas je disciplina na najvišem nivou...

- Šalite se ili ozbiljno govorite?

- Sasvim ozbiljno. Vidite ovaj red vožnje. E, on je za sve nas svetinja, više od zakona. Bila zima, bilo ljeto, tačniji smo od Švaba. Tako je i tako mora da bude.

Poslije pet minuta vožnje, autobus gradskog saobraćaja se zaustavio na autobuskoj stanici. Bilo je 23,45 sati.

Banjalučani su ostali zbunjeni. Zbunilo ih je još više kada je autobus „Autobanata" na liniji Srpska Crnja - Novi Sad - Banjaluka, tačno u sekundu u 24,00 sata- krenuo ka Banjaluci.

Šta mislite, čega su se te novosadske, kišne noći sjetili Banjalučani.

Pogodili ste!

x x x

Dom penzionera u Tuzli smješten je u centru grada, a pažnju privlači modernim arhitektonskim rješenjem.

Dom je, inače, otvorenog tipa: ako mu kapaciteti nisu popunjeni, tu može da odsjedne putnik - namjernik, kao u svakom drugom hotelu.

Prije dvije godine, košarkaši Borca su bili gosti Doma penzionera. Iščekujući utakmicu sa Slobodom, koristili su takozvani „dnevni boravak". Jedan od igrača, žureći kasnije, u dvoranu, zaboravio je u sobi džemper. Da je zaboravan shvatio je dosta kasno, kada su već uveliko bili na putu za Banjaluku.

Prije dvadesetak dana, košarkaši prvoligaša ponovo su gostovali u „gradu soli". Odsjeli su u Domu penzionera. Igrač koji je prije dvije godine zaboravio džemper, više u šali nego ozbiljno, obratio se portiru:

- Znate, kada smo posljednji put bili ovdje, u sobi sam zaboravio džemper. Da, kojim slučajem, nije sačuvan.

- Vjerovatno da jeste. Pođite sa mnom.

Obreli su se u povećoj sobi u kojoj su uredno bile složene stvari zaboravnih gostiju. Uz svaki predmet bili su zapisani podaci: broj sobe, datum kada je gost u njoj boravio i ime gosta?!

Bez mnogo truda džemper zaboravnog košarkaša je bio pronađen.

Poslije DVIJE GODINE.

Tako to, eto, rade u Domu penzionera u Tuzli.

L. PAPIĆ

RJEČICA SAVICA KOD SRPCA NIJEMO SVJEDOČI I OPTUŽUJE

Agonija „posljednje oaze“

● Za tri dana iz Savice izvađeno oko hiljadui kilograma uginule ribe ● Iz Veterinarskog fakulteta u Zagrebu poručuju: uzročnik trovanja je amonijak ● Posljedice jedne od najvećih ekoloških katastrofa u ovom kraju tek dolaze

Pojedini primjerci uginule ribe bili su teški i do 10 kg

Neobičan prizor: zatrovana riba iz Savice

Umjesto udicom, riba je danima izvlačena grabuljama

U ponedjeljak, 28. januara, Srpcom je prostrujala vijest — na Savici se pojavile velike količine uginule ribe. Mrtvi šarani, amuri, tolstolobici i mnoštvo druge ribe plivaju ispod leda i prijete da onemoguće rad crpne stanice koja iz Savice prebacuje vodu u rijeku Poveličć. Moguća je i poplava!

Prvi komentari na ovu, još neprovjerenu, vijest bili su — očigledno se neko šali. Otkud pomor ribe usred zime — istina je da riblji svijet u vodama ovog kraja strada svakog ljeta, ali nije se još nikad desilo da riba ugine, i to masovno, zimi.

Predsjednika Udruženja sportskih ribolovaca **Dušana Kneževića** pitamo šta je od svega tačno.

— Nemoguće, kaže. Ali ipak, provjerićemo.

Ledena grobnica

Sa nekolicinom članova Udruženja sportskih ribolovaca i opštinskim inspektorom za vodoprivredu **Petrom Soknićem** upućujemo se na Savicu. Rječica, čije ime svaki ribolovac i svaki ljubitelj očuvane prirode izgovara sa ljubavlju, okovana ledom. Samo pri obalama i na propustu odakle voda otiče leda nema. Na nekoliko mjesta led je prosječen — to su prethodnih hladnih dana ribolovci sjekirama napravili otvore da ribama omoguće „disanje“. I svuda samo led koji pod naletom južnjaka počinje da se topi i puca. Nigdje traga trovanja i ledene smrti.

— Neko se pokušao našaliti i to ne baš sa dosta ukusa - kaže Velimir Jovičić, član Predsjedništva Udruženja sportskih ribolovaca koji je takođe krenuo u „inspekciju“.

Idemo dalje, prema crpnoj stanici. Ovdje se od Savice odvaja rukavac kojim voda otiče i pumpama prebacuje u Povelič, pa će dalje u Vrbas. Pred objektom crpne stanice svi članovi „delegacije“ zastaju, gotovo bez daha. **Pred nama gomila uginulih šarana, amura i nekoliko primjeraka tolstolobika, svaki teži od 5 i više kilograma. Leže mrtvi, nepomični, ukočeni. Prvi progovara Đorđo Vučenović**, radnik OOUR-a vodoprivrede „Sava“, koji radi na održavanju crpne stanice:

— Evo već treći dan ja stalno ovako. Vadim ribu sa rešetaka, plašim se da ne zajazi vodu. Jer, ako ne bih skinjao, ni pumpa ne bi radila, došlo bi do izlijevanja vode...

Priča dalje Đorđo da je izvadio oko 500 kilograma ribe, koje više nema na obali, jer ju je neko u međuvremenu odnio. Dolaze ljudi i nose vrećama amure i šarane — jedni kažu da će ih sušiti i jesti, drugi će, vele, ribom hraniti svinje.

— Dugo radim ovdje, ali nisam ni sanjao da u Savici ima ovoliko ribe. I ovako velikih primjeraka. Izvadili smo jednog soma - bio je težak preko 20 kilograma. Neko je i njega odnio — dodaje Vaso Bosančić, drugi radnik „Save“ koji zajedno sa Đorđom Vučenovićem grabljama uklanja mrtvu ribu sa rešetkama.

Konačno — kraj!

Teško je reporteru u kratkom novinskom zapisu prenijeti osjećanja ljubitelja prirode i sportskog ribolova koji su se zatekli nad ovim tužnim prizorom. Agoniju Savice, „posljednje oaze“ u ovom kraju, svaki od njih doživljava kao svoju ličnu dramu.

— Ovo je konačno kraj. Uzalud svi naši apeli, upozorenja i vapaji. Konačno i Savicu sa njenom bistrozelenom vodom i životom što je još jedino ovdje bujao, možemo predati uspomenama. Kao što se još jedino mi starji sjećamo zelenog Vrbasa — rezignirano kaže Dušan Knežević, predsjednik Udruženja i do fanatičnosti zaljubljen u prirodu.

A onda, dok odmjeravamo težinu samo onim krupnijim primjercima uginulih amura, slušamo kako sportski ribolovci iz Srpca već deset godina „njeguju“ Savicu. Svake godine za poribljavanje ove rječice Udruženje ulaže skoro sve svoje prihode. Savica inače ima poseban tretman i u pogledu sportskog ribolova. **Tačno se zna da se sa udicama ne može na vodu prije prvog juna i taj dan za oko 700 sportskih ribolovaca uvijek je prava mala svetkovina. Veći dio njih noć uoči 1. juna provede na obalama Savice, a udice se zabacuju tek u 4 sata. Na Savici je organizovana i posebna ribočuvarska služba.** I tako to traje do jeseni, a onda slijedi lovostaj. U međuvremenu se u rječicu pušta tona-dvije riblje mladi.

Izgleda da će od sada sve ovo biti samo uspomena.

Ima li rijeci spasa?

Šta je to ili ko je to uništio „posljednju oazu“ srbačkih sportskih ribolovaca i drugih ljubitelja prirode? Ovo pitanje više skoro niko i ne postavlja jer odgovor, iako nezvaničan, zna se od prošlog ljeta, od onog dana kada je u Poveliču proradila Klaonica peradi. Istina je da Klaonica ima ugrađen prečistač i sve „papire“ koji „garantuju“ da iz Klaonice ističe „čista“ voda. Neko je pomenuo da je uzrok ovog posljednjeg i najvećeg trovanja ribe (možda) neobično jaka zima i led.

— Bilo je zima i leda i do sada, ali nikad nije uginula ni jedna riba. Nas nekoliko smo prosijecali led za vrijeme hladnih dana i svaki put kad bismo došli do vode, zapljusnuo bi nas nepodnošljiv zadah — kaže Čedo Skrobonja, dugogodišnji sportski ribolovac iz Srpca.

I — šta se u stvari desilo? Istina je da je zima bila oštra, a led debeo oko 20 centimetara. Međutim, pod led je neprekidno doticala voda iz Klaonice, noseći sobom organske materije. Riba je tako jednostavno ugušena.

Sve su ovo, međutim, još pretpostavke. Zvanično se još ne zna šta je stvarni uzrok trovanja. Opštinski inspektor za vodoprivredu **Petar Soknić** uzeo je uzorke ribe i vode i odmah ih otpremio na analizu stručnjacima Veterinarskog fakulteta u Zagrebu. U utorak, 29. januara, sa zagrebačkog Sveušilišta stigao je kratak telefonski izvještaj:

— Prve blic analize govore da je riba ugušena amonijakom. Slijedi detaljna analiza i za par dana dobićete rezultate.

Sudeći po ovome, pretpostavke onih koji vjeruju da je Klaonica trovač, su tačne. Šta poslije toga?

Klaonica, gdje odgovorni ljudi pokazuju zalsta dosta dobre volje da riješe problem, ima i bez Savice briga napretek. Kuburi sa sirovinama i obrtnim sredstvima, kamate „pojedu“ i ono malo dohotka, gubici se gomilaju. Sada još i Savica i naknada štete.

Ljetos, prilikom prvog trovanja ribe u Savici, Klaonica je „namirila“ štetu sa 20 starih miliona. Međutim, šteta nastala ovih dana ne može se nadoknaditi. Mrtva rijeka ne može se vratiti u život. Ko će nadoknaditi vrijeme od 10 godina, za koje su amuri rasli i dostigli i više od 10 kilograma?

Za sada ova i sva druga pitanja ostaju bez odgovora. U međuvremenu mrtve ribe i dalje izranjaju ispod leda. **Đorđo Vučenović i Vaso Bosančić** ne ispuštaju grablje iz ruku. Ali, prava posljedica katastrofe tek će se pokazati kad led sasvim otopi. Ako je samo iz malog rukavca dugog nekih stotinjak metara izvađena tona ribe, koliko će se tek naći na cijeloj površini rijeke.

Sve upućuje da srbačka „posljednja oaza“ od januara 1985. godine definitivno pripada uspomenama.

Žarko ŠARIĆ

ZMIJANJSKE SLIČICE

ŽIVOT U KLOPCI

Da je dobra puta Vilusi bi od Banjaluke bili udaljeni tek sat vožnje. Ovako, ovo selo na Manjači od blagodeti velikog grada, u kome je problem kad autobus gradskog saobraćaja kasni dvadesetak minuta ili ne rade klima-uređaji, dijeli kaljuga preko koje se jedva može preći.

Put do škole u Gornjim Drinićima bio je i za nas zatvoren put mjesec dana. Odluka da se paketići namijenjeni djeci Kopaonika, koji su pristigli po našem odlasku na ovaj daleki put, odnese mališanima iz Vilusa, sasvim je jasna. U oktobru smo im odnijeli knjige za biblioteku koju su čitaoci „Glasa“ od srca poklonili.

Snijeg je učinio svoje, a potom veliki zimski raspust. Sami, putničkim kolima, ne mogasmo gore, pa je jedini način da se stigne tražiti pomoć vojske. Kao i uvijek, tu nije bilo mnogo govora. Datum je dogovoren. Odlagati put zbog odluke Izvršnog odbora Skupštine opštine da se raspust produži nismo smjeli, jer ni februar, kažu meteorolozi, neće zaboraviti na snijeg. Odlučismo, poklone za djecu ćemo ostaviti kod **Miljke Biserčić i Cvijete Savanović**, kojima je škola jedina radost u životu.

TEŠKA ZIMA

Do Dobrinje se stiže za oko pola sata. Tamo smo sa tovarom od 55 slatkih paketića presjeli u „picgauer“, čudnu i moćnu mašinu koja krči bespuća. Vojnik **Zoran Dragin** iz vojvođanske Ade i starješina **Radmilo Zeljaja** spremno i bez oklijevanja pođoše s nama u njedra planine. O odustajanju nije bilo riječi ni kada se jaki stroj desetak minuta mučio s klizavim nagibom, kada bi se točkovi zaglibili u ogromne lokve kroz koje se mora proći. Raskaljani putići su učinili da tih jedva dvadesetak kilometara oduzeše cijeloj ekipi dobra dva sata. Ali, stigli smo.

Doživjeli smo da i nas neko slika...

Baba **Cvijeta** ne vjeruje vlastitim očima:

— Zar nas niste zaboravili!

Začas se stvoriše vrijedne ruke seoskih domaćina, **Branka i Mirka Biserčića i Mirka Drinića** da istovare poklone.

Uz toplu proju, mladi sir i pršut, razgovor brzo dođe na osnovna pitanja života u Gornjim Drinićima.

— Teška je zima. U trapovima sve propalo. Ove godine ni sami ne znamo šta ćemo s krompirom. Sav je promrz'o. Sto godina se ne pamti ovako nešto. Lede se usta, priča Mirko Biserčić.

— Kad snijeg zavije mi smo ovdje k'o u klopci. Onomad, kad se ona mlada nagrdi, a bila u drugom stanju, da ne bi vojne blinde da dođe po nju, umrije žena. Da nema vojske ne znamo kako bi mi ovdje. Oni su nam sada i ovaj put za Dobrinju probili, pa se lakše diše priča baba Cvijeta.

Najviše ih muči što im je daleko i mjesna zajednica i mjesni ured: jedno u Kmećanima, drugo u Stričićima.

FORMA ZANEMARI SUŠTINU

— Da nam je ovdje mjesna zajednica, otvorili bi mi i zadrugu, pa ne bi morali kao 'tići, ono zimus da dva mjeseca uživamo s onim što se zateklo i zajmamo jedno od drugog. Ni na pameti ti nije da ideš do zadruge. Kako ćeš kad je snijeg sve zarobio. Sve mislim neće ovo ovako dugo. Iduće godine će se valjda promijeniti. Kad bi znali da li nešto da čekamo ili dižemo ruke, priča **Branko.**

Mladi napuštaju Driniće. Dođu, kažu stari i hoće da pomognu da se nešto zakolje i ispeče, a za kosidbu i žetvu su im „ruke nježne“.

U komšiluku se zateklo i školske i predškolske djece. Odmah su dobili paketiće. **Mali Mirko Biserčić**, čiji djed s ponosom priča da mu je petoro od osamnaestoro unučadi u školi, tek dvogodišnji dječarac, ne ispušta svoj paketić. Majka se žali da ne može ni da ga presvuče, jer dijete čim mu pokuša izvaditi kesu, zajauče. Kad smo polazili jedva nam je mahnuo, pa brže-bolje zgrabio i drugom ručicom poklon kome se toliko obradovao.

Odlazak iz Drinića ništa nije lakši no dolazak. U glavi nam priče kako je zimus petnaest ljudi i pet konja krčilo put da prebace teškog bolesnika do Banjaluke: kako se ovi stari ljudi probijaju do Kmećana na sastanak, a delegat iz Banjaluke ne dođe, pa oni natrag bez obavljenog posla. Čudi nas da forma može toliko slijepa da zanemari suštinu. Ljudima koji i ovako teško žive treba izići u susret. Njihovi zahtjevi nisu veliki.

Mirko neda svoj paketić nikome

Svetlana ŠILJEGOVIĆ
Snimio: Rastko OSTOJIĆ

EKSKLUZIVNO ZA „GLAS"

MIKIS TEODORAKIS, KOMPOZITOR:

Umjetnik je uvijek žrtva

- Najviše, najdragocjenije što jedan stvaralac može žrtvovati, to je vrijeme. Jer, umjetnost je velika, a život malen. Već za samo obrazovanje u umjetnosti potrebno je puno vremena. Prema tome, trošiti vrijeme na bilo koji drugi način, to od umjetnika traži veliku žrtvu

Mikis Teodorakis je svjetsku slavu dostigao muzikom i mučeništvom. Mučeništvom ravnim herojstvu, u vrijeme kada su, s kraja šezdesetih do sredine sedamdesetih godina, Grčkom vladali pukovnici. Susret s njim iskoristio sam da ga upitam da li bi njegov umjetnički opus bio obimniji i kvalitetniji, da nije toliko godina proveo, a u kreativnom smislu možda i izgubio, po zatvorima.

TEODORAKIS:

- Znate, u umjetnosti, kao, uostalom, i u životu, postoje mnoge protivrječnosti. Ali, u umjetnosti ima jedna specifična i fundamentalna: na jednoj strani, umjetnik mora biti iskren, da bi se mogao dobro izraziti. **Da bi bio iskren, treba da živi svoj život, da bude odan svojim idealima. Treba da bude odan ideji čovjeka i čovječanstva. Treba da bude čovjek, kompletan. Jer šta znači ta riječ - umjetnik? To je čovjek koji ima svojstven izraz.** Veoma je teško biti čovjek u ljudskoj zajednici u kojoj još vlada zakon džungle. Dakle, umjetnik mora da bude čovjek. Da bi to bio, mora biti spreman na razne žrtve... **Najviše, najdragocjenije što jedan stvaralac može žertvovati, to je vrijeme. Jer, umjetnost je velika, a život malen. Već za samo obrazovanje u umjetnosti potrebno je puno vremena. I stvaralački rad iziskuje puno vremena. Prema tome, trošiti vrijeme na bilo koji drugi način, to od umjetnika traži veliku žrtvu.** Na drugoj strani, umjetnosti je potrebno vrijeme, mnogo vremena: za učenje, dok se svlada zanat, za usavršavanje, za usamljenost, za razmišljanje...

Ko ima i jedno i drugo - i iskrenost i vrijeme - može stvoriti čuda. Remek-djela. Inspirisati se među ljudima i imati vrijeme da se izrazi ta inspiracija - tako se stvaraju djela za vječnost. Meni je uvijek nedostajalo vremena za stvaranje. Malo je bilo perioda u kojima sam mogao mirno kreirati. A vrlo je važno, jedino je važno, da umjetnik može bezbrižno raditi u vremenu koje je pred njim. Jer, ako on u istom tom vremenu mora misliti na nešto drugo, ako se mora brinuti šta će mu djeca jesti - to nije vrijeme!

Što se mene tiče: da sam imao više vremena, napravioi bih boljih djela, bez sumnje. Boljih u smislu konstrukcije. Jer, kompozicija je kompleksna umjetnost, ona je čak i nauka, i potrebno je mnogo vremena za komponovanje i orkestriranje.

ISKUSTVO ATINE I SOFOKLA

Nije slučajno što su najbolja djela u umjetnosti stvorena u doba kada su umjetnici imali sve vrijeme na raspolaganju za svoje kreativne preokupacije, kada su svu brigu o ovozemaljskim problemima umjetnika - o ishrani, oblačenju, porodici preuzimali prinčevi ili gradovi.

Umjetnik je bio potpuno oslobođen brige o materijalnoj strani života, sve mu je bilo obezbijeđeno. U takvim uslovima, za vrijeme renesanse ili u antičkoj Grčkoj, umjetnosti je cvjetala.

U staroj Grčkoj gradovi su plaćali umjetnike i umjetnost. U zlatno doba Atine kada je, na primjer, stvoreno čudo kao što je Partenon, umjetnici su živjeli na račun grada. Građani ne samo da nisu plaćali ulaz za pozorišne predstave, nego su bili nagrađivani za odlazak u pozorište. Bili su stimulisani da se usavršavaju, da bogate duh - a kako ga mogu bolje obogatiti nego upoznavanjem kulture. Tada su umjetnici živjeli sa svojim vremenom, s običnim ljudima tog vremena.

Za vrijeme ratova protiv Persijanaca Sofokle je, na primjer, bio general. On se borio za odbranu Atine. Ili, na grobu Ešilosa, najvećeg pjesnika, ne piše da je pjesnik, nego: „On je spriječio Persijance da dođu u Grčku". Bravo! Borio se, znači, za slobodu svoga naroda, s narodom.

Živio je tu borbu. Zato je mogao pisati istinu, besmrtna djela, jer je, na jednoj strani, sve doživio, a na drugoj, zajednica mu je omogućila da bezbrižno stvara. Isti je status umjetnika bio i za vrijeme renesanse, s tom razlikom što se u umjetniku nije brinula zajednica nego pojedinac, najčešće prinčevi ili kraljevi.

Teodorakis i autor teksta u razgovoru koji je bio zanimljiv i srdačan

Moć koju ne prihvatam

Tokom razgovora koji je trajao jedan sat, Teodorakis je zanosno i strastveno govorio o umjetnosti i ljudskosti, o vlasti i nasilju. Došao je do onog i onakvog čovjeka koji, kako reče, **što je manje kulturan, više je sklon sili".** Umjesto da takav čovjek traži mogućnosti približavanja drugim u razumijevanju drugih - dakle, u vlastitom usavršavanju, kaže on ih nastoji pokoravanjem, silom, učiniti sebi bliskim.

TEODORAKIS: - Čovjek je to biće koje poznaje granice, bezgranične granice ljepote, stvarnosti... Obrazovan čovjek, vaspitan čovjek - to je čovjek. Taj ima povjerenje u sebe, taj ima povjerenje u svoju misao, u svoje htijenje; takav čovjek nema potrebe, nije žedan vlasti, moći.

Po meni, jedina moć koja je legitimna, koju treba priznati kod drugog čovjeka, to je intelektualna moć. To je moć kojom čovjek može pobijediti prirodu- pobijediti i svoje neprijatelje - svojim mozgom, dušom. Tu moć prihvatam. Prihvatam premoć koju u odnosu na mene imaju jedan Betoven, Dostojevski, Marks, ili kozna ko još... I ima ih mnogo. Ali, to je istinska, humana, korisna moć čovjeka nad čovjekom, u kojoj nema nikakve zadnje namjere, nema eksploatacije. Nema nasilja.

Husein HUJIĆ

KAKO POMOĆI HENDIKEPIRANIMA

SVE TAJNE U EMOCIJAMA

NAŠ SAGOVORNIK JE MLADEN MARKOVIĆ, KLINIČKI PSIHOLOG

-... Ne možete govoriti o drugim ljudima, a da istovremeno ne otkrivate samoga sebe. Sljedstveno tome, ne može se govoriti o hendikepiranim ličnostima, a da se istovremeno ne analizira i ponašanje zdravih

Nedavno je u Banjaluci održano savjetovanje psihologa Bosne i Hercegovine na kome je **Mladen Marković**, klinički psiholog iz Banjaluke, imao zapaženo izlaganje o temi **„Psihoterapijski aspekt rada sa djecom i omladinom ometenom u psihofizičkom razvoju".**

Čini se na prvi pogled da ako ova tema ima uopšte širi značaj, onda bi se on u prvom redu odnosio na roditelje hendikepirane djece. To, pak, i jeste i nije tačno. Nije, utoliko što su faktori „razvoja i sloma ličnosti jedinstveni za sve ljude", a i uslijed činjenice koju pronicljivi ljudi znaju iz svakodnevnog života: ne možete govoriti o drugim ljudima, a da istovremeno ne otkrivate i samoga sebe. Sljedstveno tome ne može se govoriti o hendikepiranim (dječijim) ličnostima, a da se istovremeno ne analizira i ponašanje zdravih ličnosti.

U razgovoru sa psihologom Markovićem koji je kao podlogu imao njegovo naučno izlaganje trudili smo se da razvijemo upravo one aspekte koji prevashodno tiču ponašanja zdravih ličnosti, pa smo u tom smislu krenuli najprije od roditelja. Kakva je dakle uloga roditelja u podizanju „hendikepirane" djece?

- Ta je uloga izuzetno važna: odnos roditelj - dijete zavisi hoće li potrebe djeteta biti zadovoljene, spriječene ili grubo spriječene, a od toga dalje zavisi hoće li se autentični potencijal djeteta razviti ili će taj razvoj biti ometen, spriječen, ili možda - devijantan! Što se pak tiče delikatnog *položaja roditelja hendikepirane* djece, kod njih najčešće zapažamo konfuzno ponašanje a takođe i pretjeranu brižnost i nerealnost u odnosu prema djetetu, a njihove odluke učestalo su nedosljedne.

● Zna li psihologija, možda, zašto je to tako?

- Smatra se da je to zbog toga što je kapacitet roditeljske sposobnosti procjene realnosti zagušen, kontaminiran. Ipak,, neki dijelovi ličnosti iz kojih dolaze informacije koje zagušuju sposobnost procjene realiteta mogu se preciznije locirati. Tako jedan **dio tih informacija** dopire iz onog dijela ličnosti u kome su pohranjene kolekcije misli, ponašanja i osjećanja koje je ta ličnost preuzela od svojih roditeljskih figura, i taj dio procjenjuje vrijednosti. Drugi, pak, dio ovih „zagušujućih informacija" dolazi iz onog dijela ličnosti koji je zabilježio sve podatke o unutrašnjim doživljajima dok je bio mali i na reakcije roditelja, a i na sve drugo što je, kao dijete, vidio i čuo. Taj dio odrasle ličnosti funkcioniše na principu emocija.

● Grubo sumirajući, moglo bi se reći da realno procjenjivanje djeteta ometaju „Roditelj" u roditelju kao i „Dijete" u roditelju, te da, zbog nečeg, pretjeranim djelovanjem ovih „figura" u svijesti roditelja dolazi do iskrivljenog doživljavanja vlastitog djeteta?

- Da, jer upravo zbog toga on ne može da prepozna autentične potrebe djeteta i da ih poštuje, a upravo bi to bilo nužno, i to ne samo u slučajevima hendikepirane djece, nego i inače. Skrenuo bih tu pažnju i na nešto drugo: proučavanje odnosa između majke i djeteta, kao i neki drugi eksperimenti, ukazali su na postojanje gladi za fizičkim podržajima već kod male bebe, a ta glad za fizičkom bliskošću traje kroz čitav ljudski vijek...

● Srećemo je, dakle, i u životu odraslog čovjeka?

- Da, samo što je u kasnijem životu sve manje mogućnosti da se ta potreba zadovolji maženjem - u stilu male bebe, pa smo prinuđeni na kompromise: zadovoljavamo se i klimanjem glave neke osobe, jer nam se i na taj način izražava „odobravanje". Reakcije drugih koje nam signaliziraju odobravanje potrebne su nam čitavog života isto kao hrana, voda ili krov nad glavom. Ali, nažalost, većina ljudi živi u oskudici „odobravanja", što dovodi do odgovarajućih stupnjeva depresije: ljudi se u oskudici „odobravanja" ponašaju slično izgladnjelim osobama.

● Da li je oskudica „odobravanja" o kojoj govorite pravilo, ili tu ima izuzetaka?

- To je konstatacija, iznesena na osnovu psihološkog uvida u realitet, ali se u distribuciji „odobravanja" može postaviti pravilo: naime, slično kao i u distribuciji novca, i ovdje onaj ko ima dosta dobije još više, siromašan postaje još siromašniji, a većina jedva sastavlja kraj s krajem. Istakao bih, međutim, da u svakodnevnom životu ne šaljemo i ne primamo samo signale „odobravanja", već isto tako i signale" otpisivanja": okretanjem glave na ulici od neke osobe mi otpisujemo toj osobi njen značaj za nas. Nažalost, svaka takva situacija za otpisivanu osobu predstavlja mikrotraumu i ako učestaju „otpisivanja" u komunikaciji između dvije osobe, vrlo je vjerovatno da će doći do zastoja u njihovim odnosima. A sve to važi i za djecu: ako umjesto na odobravanja nailaze na učestala „otpisivanja" većine, ili pak, samo najznačajnijih osoba sa kojima je u kontaktu (roditelja, staratelja) njihovo ponašanje biće konfuzno, plašljivo, depresivno, paranoično, a može da se završi i ludilom.

● Govorite, ako sam razumio, o oblicima komuniciranja između dvije osobe, pa se pitam postoji li nešto što opredjeljuje čovjeka ka jednom ili drugom obliku? Hoće li, naime, radije otpisivati ili odavati priznanja?

- Nisam uvjeren da postoji tako nešto, bar ne u tako određenom obliku kao što ste vi postavili u pitanju. Međutim, postoje određeni stavovi u čovjeku koji dominiraju u njegovom ponašanju, **a mogu se opisati šifrom "ja sam dobar (ja sam u redu) i" ja nisam dobar (nisam u redu)", ili iskazati simbolima + i —.** To nazivamo „pozicijama", a komunikacija između dvije osobe može se odvijati sa četiri različita para pozicija i to: ja nisam u redu - ti si u redu (pozicija: - +), zatim ja nisam u redu, ti nisi u redu (pozicija: — —), ja sam u redu, ti nisi u redu (pozicija: — +), te napokon, ja sam u redu — ti si u redu (pozicija: ++)

● Da li biste komentarisali ove pozicije?

- Najprije bih rekao da je jedna od ovih pozicija dominantna kod svake osobe i njenom odnosu prema svijetu i prema samom sebi. To je ona pozicija koja se najčešće pojavljuje ili od koje se čovjek najčešće brani: u tom slučaju dominantna pozicija je najčešće bolna i čovjek može provesti čitav život braneći se od nje upotrebom svjesnih, predsvjesnih i nesvjesnih mehanizama.

Ako je dominantna prva pozicija, (- +), osoba se osjeća izložena milosti drugih, i kod nje postoji velika glad za stimulacijama i „odobravanja". Ipak, ova pozicija daje nadu u poboljšanje, jer se njen osnovni stav može izraziti šifrom „Šta moram činiti da dobijem odobravanja ljudi?". Ako osoba sa ovom dominantnom pozicijom ne pronađe odgovore koji u stvarnosti zadovoljavaju ona može pronaći ishod u povlačenju od svijeta. Međutim, mehanizmi ponašanja u ovoj poziciji su nesvjesni a ishod je najčešće stav: „Šta god radim, ja još uvijek nisam - u redu!".

● Druga pozicija, sa simbolima (--) djeluje posve negativno?

- Ako je okolina djeteta, krajem prve godine, kad ono počinje da hoda, odveć hladna, ako ga učestalo otpisuje, ako je često kažnjavano, ako je samoozleđivanje učestalije i ako stanje napuštenosti potraje kroz godinu, kod njega će doći do učvršćivanja spoznaje: „ja nisam u redu- ti nisu u redu". U takvim uslovima, mentalni kapaciteti djeteta prestaje se razvijati - dijete u takvoj poziciji odustaje. Ono nema nade i tokom života može završiti u psihijatrijskoj bolnici u stanju krajnjeg povlačenja sa regresivnim ponašanjem koje ukazuje na mutno, arhaično čeznuće za povratkom u život, kao što se nejasno sjeća da je bilo u prvoj godini života kada je primao podražaje pri hranjenju i držanju.

● Šta bi se moglo reći trećoj poziciji, koja ima jedan pozitivan predznak: (+ —)?

- Dijete koje je dosta dugo brutalizirano od roditelja može usvojiti ovu poziciju: u tom slučaju, u odsustvu spoljnih priznanja ono vrši samopriznanje. To se događa djeci koja su grubo fizički kažnjavana, tako da su im „polomljene kosti i koža". Dok se takvo dijete nakon povrede grcajući oporavlja (usmislu: „leži tamo i liže rane") ono doživljava osjećaj komfora jer je njegovo trenutačno osjećanje poboljšano samim prestankom boli, i ono tada osjeća „biću dobar / dobra ako me ostave nasamo". Kad se brutalni roditelj ponovo pojavi dijete doživljava užasni strah da će se bolna scena ponoviti a to doživljava misli: Ti me povređuješ, ti nisi u redu. Ja sam u redu, ali ti nisi u redu". Kada takvo dijete odraste često je vrlo okrutno (često zalazi u kriminal). Vidjelo je tvrdoću i zna biti tvrdo - ima dozvolu u svom „Roditelju" da bude okrutno. A mržnja hrani njegovu okrutnost.

Mladen Marković: Sa priznanjima je isto kao i sa novcem: ko ima dosta - dobija još više!

● Sve ove pozicije djeluju sumorno, ali se čini da posljednja (++) odaje uravnoteženu ličnost?

- Tri prethodne pozicije usvojene su nesvjesno, a ova posljednja svjesno je - i verbalno - usvojena na osnovu neizmjerno veće količine informacija o samome sebi i drugima. Prve tri pozicije bazirane su na osjećanjima a četvrta na vjeri, misli i akciji. Ona je plod kooperatinih odnosa među ljudima, a to su oni odnosi gdje nema oskudice u uzajamnim priznanjima, gdje nema igre snage, nema spašavanja, a ljudi imaju ista prava.

Zato je za sreću djeteta od presudne važnosti da mu se što ranije pomogne da shvati kako je ono u redu. Da mu se što više omogući da se izlaže situacijama u kojima se može provjeriti i dokazati vlastitu vrijednost, i vrijednost drugih.

Dejan SOČANSKI

ČUDNI SVIJET OKO NAS

„MUŠKO SELO" TRAŽI UDAVAČE

Mnogi žitelji španskog sela Plan s ogromnim nestrpljenjem očekuje da se na Pirinejima otopi snijeg kako bi najzad svili bračno gnijezdo.

U ovom slikovitom planinskom selu u Aragoniji, nadomak španjsko-francuske granice, mladih neženja je napretek, a nevjesti ni za lijek. Zato su nedavno u lokalnim novinama objavili oglas kojim pozivaju sve zainteresovane i neudate pripadnice ljepšeg pola da ih posjete, da se okupe na jednoj masovnoj igranci i upoznaju - s isključivo bračnim namjerama.

„U selu imamo tačno 142 neoženjenih mladića koji žele da se ožene, a ni jedne jedine djevojke stasale za udaju - kaže predsjednica mjesne opštine Hozefina Loste. - Ako bi se bar polovina ovih mladih ljudi oženila, selo bi se obnovilo i oživjelo, a to bi za sve nas mnogo značilo".

Osiromašivanje aragonskih sela počelo je, kako piše američki dnevnik **Kriščen sajens monitor"** naglim razvojem industrije u Španiji između 1950. i 1960. godine. Mladi ljudi sve češće su počeli da traže posao u drugim razvijenijim dijelovima zemlje i sela su postepeno ostajala gotovo pusta.

Naročito su odlazile mlade djevojke i to najviše zbog jednog drevnog običaja koji potiče još iz vremena aragonskih kraljeva. **U ovom kraju i danas samo muška glava može da bude nasljednik imanja, pa je to - zajedno sa nemogućnošću zaposlenja i siromaštvom ovog zaostalog kraja - navelo djevojke da napuštaju rodne planine. Tako su nastala prava muška sela, ima ih stotinjak u ovom kraju, u kojima je djevojka za udaju prava rijetkost.**

„Najbliže mjesto za okupljanje mladih je jedna diskoteka udaljena 40 kilometara , a veliki gradovi Saragosa i Barcelona udaljeni su 150 i više kilometara - kaže neženja Hoze Antonio Lopez.

- Neki od nas su već ljudi srednjih godina i ne priliči nam da idemo u diskoteku. Pa kako onda čovjek da se oženi?"

Kako kaže Lopez, ideja da se ovoj boljci nađe lijek rodila se jedne zimske večeri u jedinoj kafani u Plani. Ljudi su uz piće lijeno igrali karte i domine, što je jedini oblik društvenog života mještana, i iz dosade gledali jedan stari američki vestern na televiziji. Bio je to film **„Žene idu na Zapad"**, u kome Robert Tejlor vodi grupu od 250 žena u udaljene krajeve Divljeg zapada da se udaju za naseljenike. Momci iz Plana su odlučili da i oni sebi dovedu udavače i uskoro se u lokalnom listu „Nova Španija pojavio oglas u kojem mladoženje ovog mjesta pozivaju sve zainteresovane djevojke da dođu na masovnu igranku.

Odziv je bio nevjerovatan i već sada imamo više od tri hiljade kandidatkinja za naših 142 momaka - kaže Lopez. - Uvjereni smo da će se mnogi od njih baš na ovaj način oženiti".

Javile su se udavače iz Barcelone, Sorije, Vitorije i drugih mjesta i odlučile da iznajme autobus i dođu na igranku u Planu čim sunce otopi snijeg i planinski putevi postanu prohodni. Taj dan žitelji Plane sa nestrpljenjem očekuju.

ZAGREBAČKA ZIMSKA PANORAMA

KINA, ČIKAGO I GRAFITI

— Da li će se o Zagrebu, s obzirom na sve brojnije kulturne manifestacije početi da govori kao o „balkanskom Parizu"

Nekako brzo zaboravljamo posljedice onih ranijih zima koje su nas znale i te kako da iznenade. Ovogodišnja je sve do skoro bila sa atributom - polarne zime. Pucale su željezničke šine, vodovodne cijevi i cijevi od centralnog grijanja. Bilo je problema sa strujom, saobraćajem, snabdjevanjem.

Sve to nije zaobišlo ni Zagreb. Tramvaji su bili hladni, autobusi i vozovi su kasnili, neki kvartovi nisu imali struje. Ali, po pravoj cici, na oko minus dvadeset Celzijusovih, trebalo je doći na Jezuitski trg i vidjeti velike redove pred Muzejskim prostorom u trenutku kada se zatvarala, sada se već može reći, istorijska izložba Drevna kineska kultura. U toj velikoj gužvi mogli su se čuti mnogi svjetski jezici. Termini za završetak izložbe morali su biti pomaknuti, jer je interes naše i strane javnosti bio i dalje nesmanjen.

Čikago - 150 godina arhitekture

Jedna, isto tako izuzetna manifestacija, koja je poslije Pariza stigla u Zagreb, u **Muzej za umjetnost i obrt,** bila je poznata izložba **Čikago - 150 godina arhitekture"**. Izložba, koja je, nažalost, ostala pomalo po strani zbog spomenutog „kineskog čuda", ali i izložba koju je posjetilo oko stotinjak hiljada znatiželjnika i ljubitelja arhitekture i koja je, isto tako, zbog nesmanjenog interesa morala biti produžena do 31. januara ove godine.

Dok smo obilazili brojne prostorije zagrebačkog Muzeja za umjetnost i obrt primjetili smo i jednu grupu posjetilaca iz Graca. Izložba je stigla pravo iz Pariza iz **Paris Ars Centera"**, čiji je direktor naš čovjek **Ante Glibota**, koji je inače bio komesar ove izložbe i u Parizu , a i ovdje, u Zagrebu.

Razlike između evropskog i američkog prostora i duha ogledaju se isto tako na području urbanizma i arhitekture - reći će Glibota u svom uvodnom tekstu, u katalogu ove izložbe u Parizu.

„Poimanje urbanizma u Evropi označava superpoziciju idealnog duhovnog reda stvaranom fizičkom neredu koji postoji još od antike. U Americi, međutim, prvi urbanistički pokušaji datiraju s kraja 19. stoljeća. Prvi značajniji urbanistički plan u Čikagu načinio je Daniel Burnham 1909. godine.No, na taj je plan utjecao Hausmanov pariški plan i duh „Beaux - Arts". Mnogi čikaški arhitekti zadržali su u sjećanju šetnje kejom Malaquais.

Otvaranje prostora i sloboda duha omogućili su stvaralaštvo, a pogotovo veoma brzi razvoj značajnih gradova, kakvi bi se u Evropi gradili dvadeset ili trideset puta duže. U Čikagu je 1840. godine bilo 4470 stanovnika, 1870. godine otprilike 300.000, 1959. godine 3,5 miliona, da bi danas brojio više od 7 miliona stanovnika.

Čikago je u mnogo čemu izuzetno reprezentativan, kad se radi o oslobađanju duha. Rijetki su gradovi koji su doživjeli toliko preokreta. Očaj nakon velikog požara 1871. godine odmah je zamijenila silovita volja za obnovom. **San Francisko, Mineapolis i Boston** isto tako su bili razoreni katastrofama, ali nisu obnovljeni s toliko snage i vitalnosti. Čikago je u to vrijeme imao poslovne ljude i arhitekte koji su bili spremni da zajednički rade na obnovi grada. Ta groznica obnove dovest će u ovaj grad najbolje arhitekte onog vremena, i praktično neće se prekinuti sve do naših dana. Ali, čak i prije tragičnog požara Viljam. B. Odgen, gradonačelnik Čikaga, potrudio se da 1837. godine ode u Njujork i potraži arhitekta Johna M. Van Osdela. To je za ono vrijeme i mjesto bila rijetkost, i stoga zavređuje da se istakne".

„Prerijska škola"

Već u posljednjim decenijama prošlog stoljeća govorilo se o „čikaškoj školi" ili „prerijskoj školi" u arhitekturi. Istini za volju, takvi nazivi su kasnije ušli u stručnu upotrebu. No, zanimljivo je pogledati kako je Čikago nastao.

Daleke 1673. godine jedan francuski jezuita i jedan kanadski istraživač na povratku sa Misisipija primjetili su mnoštvo divljih lukovica na zajedničkom ušću sjevernog i južnog rukavca jedne rijeke. Izvorno značenje riječi divlja lukovica je - checagou". **Nakon čitavog stoljeća tu će se naseliti prvi stanovnik, a ta rijeka će se kasnije prozvati Čikago. Godine 1803. sagrađeno je na samom ušću jedno utvrđenje. 1812. stanovnike ove utvrde, njih tridesetak, masakriraju Indijanci. Bilo je to prvo pustošenje Čikaga i njegova prva obnova.**

Godine 1830. ima oko pedesetak stanovnika, a 1833. William le Baron Jenney izrađuje svoj nacrtza Home Insurance Building. Bio je to prvi poslovni neboder sa metalnom skeletnom konstrukcijom. Čikago je počeo brzo da raste, no požar 1871. u roku od tri dana je potpuno razorio Čikago...

Ako se može govoriti o središnjoj figuri **prerijske škole**, a to pokazuje i zagrebačka izložba, onda je to **Luis Saliven**, premda je ugledu ovog pokreta, ako se tako može nazvati, osobito doprinio **Frenk Lojd Rajt**. Prerijska škola, koja se razvila na srednjem Zapadu (Ilinois, Minesota, Jova, Viskonsin) uglavnom između 1900 - 1920. ponajviše se bavi izgradnjom porodičnih kuća. Tu arhitekturu odlikuju horizontalne linije podudarne s prirodom, s blago nagnutim krovovima i kratkim vertikalama. Zgrade su svijetle, određene pravouglom. Rijetko se susreće ornament. Kuće su najčešće od cigle, drva, a poneki put i ožbukane.

Ulaskom u ovo stoljeće u Čikagu se više poklanja pažnja kako su uređeni skverovi, parkovi, avenije, predvorja velikih zdanja. Tako će do današnjih dana brojna eminentna imena svjetske umjetnosti ostaviti svoje „zlatne tragove" u ovome, poslije Njujorka, najmnogoljudnijem gradu Sjedinjenih Država, i koga nažalost, većina pamti po zlu čuvenom al Kaponeu.

Januarska groznica

U ovom januaru u Zagrebu, uz spomenute manifestacije i zimu koja nas nije iznenadila osim one koji rade u raznoraznim zimskim službama, događalo se još mnogo toga što nas posljednjih godina sve više uvjerava da Zagreb postaje prava kulturna metropola specifičnog gamea. Ili, kako neko reče - balkanski Pariz. **„Spomenimo samo Becićevu retrospektivu u Umjetničkom paviljonu, retrospektivnu Ksenije Kantoci u Modernoj galeriji, ili učešće u evropskoj godini muzike, sa obilježavanjem 300. godišnjice rođenja Baha, Hendla i Skarlatija, premijera Donicetijeve komične opere „Don Paskvale" opere"**. Sa velikom ljubopitljivošću i pažnjom poklonika pozorišta očekuje nova predstava pozorišnog ansambla HNK. Radi se o adaptaciji Bulgakovljevog romana **„Majstor i Margarita"**. Duhovi su se uzburkali oko ove predstave, iako do premijere ima još gotovo mjesec dana. Naime, od naslovne uloge margarite odustala je poznata zagrebačka glumica Mira Furlan, i isto to je učinio i Božidar Boban u ulozi majstora, da bi se ponovo vratio na probe.

Odavno odomaćeni i popularni raznorazni natpisi po fasadama zgrada, tzv. grafiti nisu zaobišli ni Zagreb, najčešće su neukusni, blago rečeno, a u pothodnicima na Novom Zagrebu, „pojačani" su i sa polupanim mermernim (ili mermeru sličnim) pločama kojim su pothodnici obloženi. Istina, ima i takvih aforističkih grafita kao onaj na Umjetničkom paviljonu - „ostvarimo umjetnost", ili na Etnološkom muzeju - „Hoćemo radnike na sveučilištu".

Marko RUČNOV

Helmut Jahn: Herox centar, Čikago, 1980.

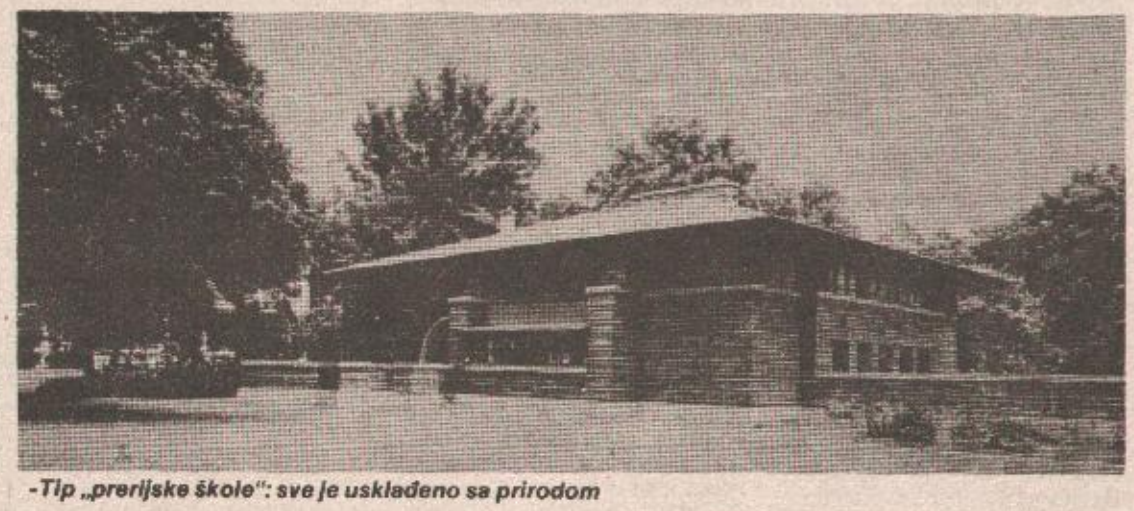

-Tip „prerijske škole": sve je usklađeno sa prirodom

U POSJETI VETERANU NOVINSKE KARIKATURE

Ivo Kušanić:

SLUŽITI ISTINI

Tijesnim, napola ispravnim liftom šasvim obične beogradske višespratnice, uspinjem se na treći sprat u posjetu ***Ivi Kušaniću,*** *veteranu novinske karikature.*

I pored velikih obaveza, rado je prihvatio razgovor za krajiški dnevnik „Glas".

Na zvuk zvonca, vrata stana otvara ljubazna žena, Ivina supruga. Odmah zatim pojavljuje se domaćin da bi stiskom ruke potvrdio dobrodošlicu. Ulazimo u dnevnu sobu, koja toplo prihvata promrzlog gosta...

Razgovor počinje spontano, o običnim stvarima. Ivo Kušanić jednostavnim riječima iskazuje svoje misli. Analiziram njegov izraz, tražim taj beskompromisan potsmijeh koji nagoni na razmišljanje: otkud mu tolika snaga i budućnost kad nam predstavlja političare, privrednike i druge koje „potkači" svojim karikaturama na stranicama „Politike", r0 iznoseći svu besmislenost njihovih postupaka...

Znao sam da je karikaturom počeo da se bavi još u partizanima. Poslije oslobođenja nastavio je, u zagrebačkom ***„Kerempuhu"*** *trudeći se da tom satiričnom glasilu udahne nešto avangardno. A kako se obreo u Beogradu?...*

— Imao sam nepunih 17 godina - kada sam kao ilegalac, član SKOJ—a prilikom jedne racije na ulicama Zagreba, uhapšen i ubrzo poslе toga odveden u zloglasni logor smrti Jasenovac. Nešto kasnije, prebacili me u logor Stara Gradiška. No, posle velikih peripetija, mom ocu je pošlo za rukom (s obzirom na to da nije bilo nikakvih dokaza protiv mene, a bio sam i maloletan) da me izvuče iz ustaških ralja. Odmah zatim, pobegao sam u šumu kod partizana.

U „KEREMPUHU", „JEŽU", „POLITICI"

Kušanić potom nastavlja:

— Bio sam na zadatku u CK SKOJ-a, u „AGITPROP-u" bolje reći gde sam radio u omladinskoj štampi. Posle oslobođenja glavnog grada, „AGITPROP" prelazi sa Visa u Beograd, a s njim i ja. Nakon nekoliko godina provedenih u Beogradu vratio sam se u Zagreb gdje sam se upisao na Akademiju likovnih umetnosti, uporedo radeći u „Kerempuhu". Završivši studije, neko vreme bio sam predstavnik beogradskog „Ježa" u Zagrebu. Nešto kasnije, kada sam uspostavio kontakt s „Politikom", koja me objeručke prihvata, ponovo sam u Beogradu. Bilo je to daleke 1962. godine.

I tako radeći niz godina na karikaturi, stigao Ivo Kušanić do penzije. Mi bismo rekli da je to samo prividno, jer i pored penzionerskog statusa on aktivno stvara. Mnogi kažu: čak više i bolje nego ranije.

Pominjem da jedan od najboljih i najpopularnijih u ovoj delatnosti novinarskog izražavanja. Kratko kaže:

— Ja jednostavno uživam u karikaturi i to je jedino što umem da radim. Da znam nešto drugo, verovatno bih prestao da se time bavim.

Ivo Kušanić:autoportret

I još nešto: biti što bliže istini, životu; nikako izmišljenim formama. *Da ono čime se karikaturist bavi bude duboko ljudski opravdano, ispunjeno pravim rezonom. Ovaj posao treba raditi bez opterećenja i biti svestan činjenice da se čovek u novinarstvu -treba svaki dan potvrđivati.*

● Da li već osjećate umor?

— Primećujem, jer kada mi se ukaže prilika da nešto uradim u kući, toga se radije prihvatam nego rada na karikaturi...

— Novinska karikatura je komentar na specifičan način. Novinar kada piše može i da se ograđuje, dok novinska karikatura mora da je kategorična. U njoj se ne može dodavati ili oduzimati... Ako je razblažite, nije više „udarna". Zbog toga, karikaturu je veoma teško raditi

U trenucima odmora

● Šta je u suštini karikatura? Ima li ona svoju definiciju? - pitam Kušanića.

— Novinska karikatura je komentar na specifičan način. Novinar kada piše, može da se i ograđuje, dok novinska karikatura mora da je kategorična. U njoj se ne može dodavati ili oduzimati... Ako je razblažite, nije više „udarna". Zbog toga, karikaturu je veoma teško raditi.

Kao karikaturista Ivo Kušanić nije imao izrazitih neprijatnosti. Ako je i bilo, do njega je dolazilo posredno: amortizacija su bili urednici...

PLIVANJE NA „DUGE STAZE"

● Šta biste savetovali mladom karikaturisti koji tek počinje?...

— Da se mane tog posla ako ne može dugo da izdrži „bez daha"... Jer, to je plivanje na duge staze. Znam mnogo mladih i talentovanih ljudi koji nisu imali „daha" da izdrže. Digli su ruke pred prvim preprekama i otišli u drugu delatnost.

● Kako dolazite do ideja?

— Na razne načine: putem štampe, koju pratim, asocijacijom, preko televizijskog ekrana... Ja ne živim više redakcijskim životom - da čujem obaveštenja iz „prve ruke", već sam upućen isključivo na sebe.

DOBITNIK „PJEROVE NAGRADE"

Ivo je dobitnik brojnih priznanja za svoj uspješan rad. Pomenimo samo veliku „PJEROVU NAGRADU" i „ZLATNU ČIVIJU". On, međutim, kaže: ***„Za mene je najveća nagrada što sam prihvaćen od mnogobrojnih čitalaca „Politike".***

Često zvoni telefon u predsoblju dvosobnog stana. Supruga Mima nastoji da objasni „nekom" s druge strane žice da je Ivo trenutno zauzet, ima posjetu... Međutim, taj je uporan. Ne preostaje joj ništa drugo, već donosi telefon u sobu gdje sjedimo.

— Redakcija „NIN-a" - kaže nam ona. Traže hitno da se uradi nekoliko desetina portreta članova redakcije za naredni jubilarni broj...

Ivo uzima slušalicu:

— Zašto tako kasno javljate? Samo dva dana uoči izlaska broja... *- ljuti se.*

A tamo, u redakciji objašnjavanje koje nije kratko.

— Urednička indolentnost! *— zaključuje Ivo.*

I dok se vodi taj dijalog preko žice, obraćam se supruzi Mimi, profesorici u penziji (porijeklom Crnogorki), još mladolikoj, vitkoj, uz to vrlo brižnoj ženi. Službovala je, reče, niz godina u Mrkonjić-Gradu. Voli ona taj grad i ljude u njemu. Veliko zadovoljstvo joj pričinjava kada se jednom godišnje, Mrkonjićani skupe u beogradskom hotelu „Jugoslavija" da se vide i provesele. Dragi su joj susreti s bivšim đacima, kolegama, prijateljima.. Uz smiješak dodaje: ***„Ja sam bosanski penzioner..."***

Zamoli Ivu da napravi svoj portret, koji bih rado objavio uz tekst. Prihvata, ali da udovolji mojoj želji, prelazimo u kuhinju, jer ona služi kao radna prostorija.

● Kojoj kategoriji ljudi pripadate: realistima, materijalistima ili idealistima?

— Pripadam umerenim pesimistima. Zato sam i kupio peć za grejanje na klasičan način, uz drva, nabavljena iz Bosne! To za svaki slučaj, ako nas ponovo zadese električne redukcije.

I, stvarno, u jednom dijelu kuhinje, odmah do vrata, stoji ponosno prava peć - „romantičarka". Zlu ne trebalo...

Ponovo zvoni telefon...

Supruga Mima „saopštava":

— Upravo javiše iz Zagreba da unučica Tanja (7) dolazi za nekoliko dana sa majkom (Ivinom starijom kćerkom iz ranijeg braka) na svoj prvi školski raspust. Oh, samo da znate sa koliko nestrpljenja je očekujemo...

NAJVAŽNIJA IDEJA

Sjedim za masivnim drvenim stolom na kojem Ivo radi. Svu koncentraciju usmjerio je na papir ispred sebe po kojem povlači prvo blage, zatim oštre linije. Trudim se da razgovor vratim na novinsku karikaturu i njeno stvaranje, o tome šta je u tom poslu najljepše a šta najteže.

Koliko se vremena utroši na izradi jedne karikature?

● — Nema tu pravila. Nekad ispadne kao „iz rukava", a ponekad... Najvažnija je ideja. Crtež se uradi u jednom dahu...

Pijemo već drugu kafu. Atmosfera kao stvorena za prijatno ćaskanje. Slušam o Ivinom velikom mezimcu i prijatelju Teriju, malom foksterijeru, čupavom četvoronošcu, koji je poslije 13 godina provedenih u njihovoj kući uginuo od starosti...

Među ostalim slikama, primjećujem snimak na kojem su zajedno dva stara drugara: ***Branko Čoplić i Ivo Kušanić.*** *Tu je i fotos* ***Duška Radovića,*** *kojeg je Ivo snimio nekoliko nedjelja prije no što će ga zadesiti smrt... Na Duškovom licu vide se tragovi teške bolesti...*

— Često je boravio u našem domu. Bio je veliki čovjek i nama iskren i drag prijatelj *— prisjeća se supruga Mima.*

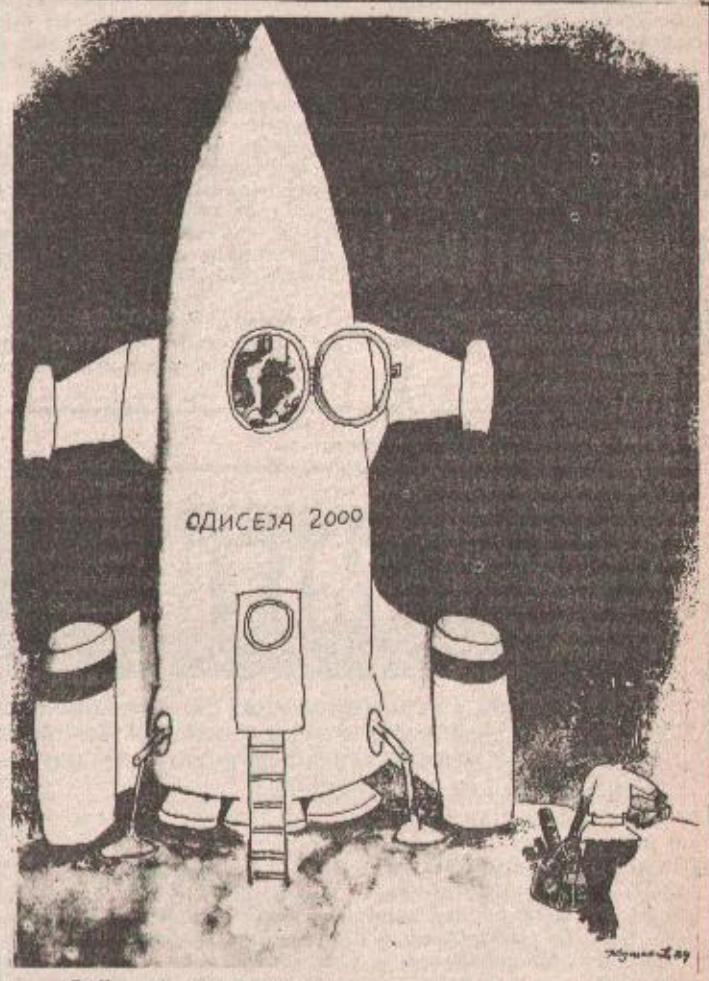

— Pali motore!... Ovdje nema uslova za život. Da znaš samo pošto im je paradajz!

Priči nikada kraja, a vremena nikada dosta...

Opraštajući se od simpatičnih domaćina, osjećamo da još mnogo toga nije rečeno. Ali, šta se može. Reći će nam Ivo Kušanić još dosta toga svojim karikaturama.

Borislav GAJIĆ

SUSRET SA STVARAOCEM

BESIM TUFEKČIĆ, GLUMAC—LUTKAR

PARAVAN NIŠTA NE SKRIVA

● U posljednje vrijeme sve se manje pristupa pravoj animaciji pa osjećam prazninu zbog toga. Podatak da su kreacije lutaka u suprotnosti sa izražajnim mogućnostima lutkara to najbolje ilustruje - lutke su sve jednostavnije, naša scena nema marioneta, što je još jedan hendikep za lutkara ● Svaki put kad se završi predstava jedan dio mene odlazi i mogu da se vratim samo novim izlaskom na scenu, novim radom - kaže Besim Tufekčić, glumac Dječijeg pozorišta u Banjaluci

Besim Tufekčić: Prva premijerna predstava - „Doživljaji mačka Toše"

Već jedanaest godina druguje sa likovima sa male scene. Glumac i lutkar **Besim Tufekčić** sa mehaničarskih poslova prelazi na pjevačku scenu, a zatim trajno ulazi u kuću lutaka banjalučkog Dječijeg pozorišta. Godine iza paravana i na živoj sceni donijele su mnoge radosti i likove iz dječijeg svijeta, ali i priznanja za animaciju i kompletna glumačka ostvarenja, naročito na republičkim susretima lutkara.

● Kako je sve počelo?

— Zaposlio sam se u Dječijem pozorištu 1974. godine, a kratko vrijeme radio sam kao volonter. Upravnik je tada bio **Ante Zorić**, sa nama je najviše radio **Slavko Barišić**, a među glumcima od kojih smo najviše „krali", ugledali se, bili su i **Katarina Ivanović, Aleksandar Paščenko i Rudi Tomac**. Glumac Rudi Tomac me je pripemač za audiciju u pozorištu, došao sam kao pjevač sa malo iskustva, pozorišnog i animacijskog. Potpuno sam se izgubio pred komisijom koja je trebalo da ocijeni moje sposobnosti, a među članovima bio je reditelj iz Beograda **Miroslav Ujević** koji je zapazio moje animatorske sposobnosti, tako da sam ostao i uz podršku Rudija Tomca nastavio da radim. Slavko Barišić, koji je uvijek sarađivao sa mladima, režirao je premijernu predstavu „Doživljaji mačka Toše" i mogu reći da sam sa ovom lutakrskom premijerom zvanično ušao u pozorište.

● Najviše priznanje stičete zahvaljujući vrsnim animatorskim sposobnostima, tako da ste zahvaljujući lutkarskom zanatu, dobili i nekoliko nagrada na republičkim susretima pozorišta lutaka u Bugojnu (nagrada za kompletno glumačko i animacijsko ostvarenje u predstavi „Mali borci", rađen po tekstu **Vesne Medaković**, u režiji **Miroslava Ujevića**, dobijena na Osmim susretima pozorišta lutaka BiH 1978. godine, a 1980. na Desetim susretima dvije nagrade za ulogu Cara Lezileba u predstavi **Dragutina Dobričanina** - „Sve, sve, ali zanat" - nagrada žirija za animaciju i Nagrada Udruženja dramskih umjetnika BiH za kompletno animacijsko i glumačko ostvarenje).

— Pokazalo se da sam najviše dao na lutkarskoj sceni. U posljednje vrijeme sve se manje primjenjuje prava animacija, pa osjećam prazninu zbog toga. Podatak da su kreacije lutaka u suprotnosti sa izražajnim mogućnostima lutkara to najbolje ilustruje - lutke su sve jednostavnije, nema više starih patent - lutaka, naša scena nema marioneta, što je još jedan hendikep za lutkara. Savremena stremljenja ili nastojanja da tako kažem, sve se više udaljavaju od klasične animacije, sve više radimo na otvorenoj sceni i lutkari najčešće dolaze u drugi plan.

● Pored glumačkog posla radili ste i kao asistent reditelja, tako da za vas sam rad na jednoj predstavi nije tajna. Koje su vam predstave bliske, da li one na lutkarskoj ili na živoj sceni?

— Koncepcija reditelja ide ukorak sa savremenim inovacijama, a sve se više zanemaruje klasična animacija. Na primjer u predstavi „Jablan" jednoj od posljednjih, sve su uglavnom fah-lutke, a jedina klasična animacija je moja uloga Relje. Zbog toga je predstava „Bašta sljezove boje" relakasacija za lutkara. Ne mogu da izdvajam predstave, ali pored ove dvije za koje sam dobio i priznanja, izdvajam i „Baštu" jer sam ovim zadatkom - animacijskim i glumačkim dobio mogućnost da iskažem sve što je u meni.

● Za jedanaest godina rada u Dječijem pozorištu igrali ste mnoge uloge na lutkarskoj i živoj sceni, ali i u mjuziklima za najmlađe. Šta donosi nova premijera?

— Bilo je perioda u kojima su evidentni uspjesi banjalučkih lutkara. Kada su u penziju otišla četiri vrsna glumca - lutkara nastavili smo sa radom. Došle su predstave koje izdvajam kao najuspješnije „Kako rastu nogavice", „Bajka o caru i pastiru" i „Duboko tiho zeleno".

Nastavili smo sa održavanjem kvaliteta u jugoslovenskim razmjerama, ali je u posljednje dvije godine počela da se osjeća stagnacija. Čini mi se da su uzroci za stagnaciju, pa čak i pad i loša organizacija, loši međuljudski odnosi, ima tu i odumiranja nekadašnjeg entuzijazma, starih šablona - uvijek isti reditelj.

Kad je riječ o entuzijazmu treba podsjetiti na niske lične dohotke i naš tretman u gradu, pa se može reći da smo još uvijek na niskim granama. Uradio sam dosta premijera, mogu reći da igram u svim predstavama i nosim reperotar.

Svaki put kad se završi predstava jedan dio mene odlazi i mogu da se vratim samo novim izlaskom na scenu, novim radom.

● Rad sa rediteljima?

— Zbog finansijskih teškoća nemamo stalnog reditelja, nemamo dramaturga, glumci odlaze ili najavljuju odlazak, a za režiju jedne predstave izdvaja se 140.000 dinara. Gost reditelj zbog toga priprema premijeru u roku od tridesetak dana, to je užasan i naporan posao koji iscrpljuje. Pored predstava „Ne žuri tata, ne žuri mama", „Ništa bez konja" „Mida Trojanović", po kvalitetu izdvajam i predstavu „Okasen i Nikoleta" gdje sam mogao da pokažem kako scenski rad u Dječijem pozorištu zahtijeva kompletnu glumačku ličnost - bio sam voditelj, animator, pjevač,. tumačio nekoliko likova. Čini mi se da se sve više govori kad je o meni riječ o otvorenoj sceni, jer, nestaje klasična lutkarska predstava.

● Status pozorišta, kadrovi i promjene?

— Problem kadrova u Dječijem pozorištu ostaje stalno prisutan, u ponedjeljak smo imali audiciju i smatram da se osjeća potreba rada sa mladima koji bi trebalo da dođu u pozorište. Naša četiri mlada glumca su radila sa Katarinom Ivanović, divnim radnikom i u njihovom radu se osjeća napredak. Mislim da nismo dovoljno stimulisani, razlozi su tretman pozorišta u gradu, naš pravilnik o nagrađivanju tako da i sam pokatkad razmišljam o odlasku. Kao član komisije za izbor novog direktora preostaju nam

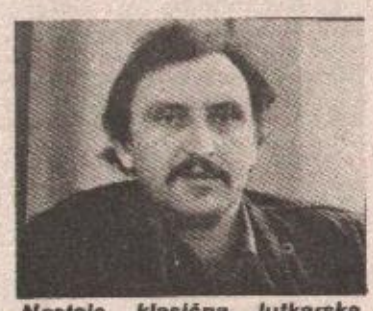

Nestaje klasična lutkarska predstava

poslovi do 1. februara, kada dolazi Ranko Risojević i sa čijim dolaskom očekujemo nove promjene, nadamo se na bolje.

Pored toga i kao član disciplinske komisije imamo dosta materijala za raspravu, ali mislim da boljom organizacijom i uz jaču materijalnu osnovu možemo računati i na uspješniji rad, kaže **Besim Tufekčić.**

Jagoda PRNJA

ZAPIS S PLANINE

MITROV ZIMOVNIK

● U Selačkoj, selu u brdima iznad Šipraga, i ne samo tu nego u cijelom ovom kraju, glasovit je stočar Mitar Todorović ● Kako ovih zimskih dana izlazi nakraj sa svojim ovcama, kravama i konjima?

I pored toga što je u svoje dokumente o razvoju kotorvaroška opština ugradila brži stočarski rast, ovaj se poljoprivrednoj oblasti ipak ne posvećuje onakva pažnja kakvu bi zasluživala, recimo, da se na nju ozbiljno računa kao podstrekača opšteg razvoja komune.

I pored toga nemali broj domaćinstava, naročtio u planinskim selima, a takvih je više u ovoj opštini, bavi se isključivo stočarstvom. Zemljoradnička zadruga u Šipragama, cijene to i u Kotor-Varošu, ponajviše ovdje brigu brine o pomoći stočarima. A na njenom području, najglasovitiji je stočar **Mitar Todorović** iz Selačke, sela, što se ono kaže bogu za leđima, do kojeg do današnjeg dana ne vodi bolji put od „prosjeka i prokresa" za samarice i pješake i u koje, u pedesetak kuća, još nije stigla struja.

— Ne znam je li vrijedno pomena ali prošle godine sam, recimo, zadruzi prodao (bolje reći - predao) sira 1.700 kilograma sira - više nego li svo moje, a i susjedna sela - veli Todorović. **— Mogao sam i više, ali stado se smanjuje; ranijih godina sam, zimi, išao sa stadom u ravnice; posljednjih zima, evo, što zbog novih zakonskih odredbi, što zbog smanjenja stada, to ne činim...**

Nekada je, veli, imao stado od tri-četiri stotine ovaca, sada ih je manje od stotine. Godinama su oni međusobno udruživali stada i kretali pred zimu u „ravničarske zimovnike", a s proljećem vraćali se svojim brdima i šumskim pašnjacima. Danas, kada bi cijelo selo sastavilo sve ovce koje domaćinstva imaju ne bi „skupili" stado kakvo su nekada ovdje imali pojedini domaćini.

— Lišnjake sam spremio, sijena sa svoje zemlje, takođe; dovoljno je to hrane za ovo ovaca, krava i konja što sada imam, a nije ni malo za izdržavanje šestoročlane porodice. Za sir, vunu i meso sam prošle godine „zaradio" milion i 200.000 dinara; nije ni malo, kada se sve uzme u obzir, a ni mnogo, jer život je i ovdje, kod nas u selu, već postao skup, a i novu smo kuću pravili, uhvati nas baš ova najveća skupoća...

Nastavlja tradiciju: Mitar Todorović

Priča **Mitar Todorović**, pominje supругu **Boju** i djecu **Božu, Peru, Nedjeljka i Miljku.** Govori o tome kako svi, bez obzira što još troje djece u školu idu, a jedan mu se sin već opredijelio za stočarstvo, rade što se ono kaže, od jutra do sutra. Kad „razdijeli" onih milion i 200.000 prošle godine zarađenih dinara, dođe da su on, supruga i sin, redevnici „ucjenice", radili mjesečno za po 15.000 dinara, a preostalo troje djece „pomagali" im za po 10.000 dinara mjesečno.

— Nežalim se ja, da me ne shvatite pogrešno, ali malo je to da bi se dobro živjelo. Mada, opet vam kažem, mi živimo dobro u odnosu na neka druga domaćinstva, gdje su ove „računice" daleko labavije, neostvarive. Mene još spašava i, u smislu zarada, „vuče" orjentacija na proizvodnju sira. Da mi tu još malo zadruga hoće više pomoći, čini mi se, proizveo bih ja godišnje i do 2.500 kilograma sira a to je, priznaćete, dosta dobro. Mislim da bi sada ta pomoć bila najbolja u stručnom pogledu...

I, smatra, morala bi im zadruga pomoći da izgradе solidan put do sela. Struje što se tiče, veli, posljednjih pet godina skupljaju novce, a tek su projekat nabavili. Morao bi im, kaže, neko pružiti u ovome pomoć.

— Živjeti ovako i pod ovim radnim uslovima, u ovim brdima, zaista je teško. Ali, za nas nema drugog izbora. Vjerujte da mi je drago što mi se sin opredijelio za ovaj posao kojim sam ja njega, kao što je i mene moj otac othranio. Druge, mlađe djece štose tiče, nastojaću da ih školujem, u grad pošaljem, da osjete bolji život od ovog našeg. I, molim vas, da me krivo ne shvatite: ne kukam ja na svoj život; on je nama sasvim dobar, čak lagodan. Ali, selo je selo, još ako je ovno ova naša Selačka, u brdima, bogu i narodu za leđima - dodaje na kraju Mitar Todorović.

Novu je kuću podigao, već je oprema i nove stvari nabavlja, dosta toga i na „električni pogon", očekuju ovdje da će skoro struje stići i u sve domove Selačke. I put će, kaže, nastojati da prošire, prohodnijim učine, a onda će biti sve mnogo drugačije. Neće se pješice i sa samaricama spuštati u Šiprage, pa u Kotor-Varoš, ići će se mnogo jednostavnije, lakše. Selo uopšte mijenja svoje lice i izgled, red je da se to dogodi i sa ovim, selom Selačka, sa njegovih pedesetak domaćinstava razasutih po planinskim „prošaricama", a kao stvorenim za stočarstvo, što će reći, za podsticanje bržeg ukupnog razvoja kotorvaroške komune, na što ona i te kako ozbiljno računa.

Ranko PRERADOVIĆ

POEMA

Planetarni raport

Tomislav Marijan Bilosnić: Čelo za metak, Prva književna komuna, Mostar, 1984.

T.M. Bilosnić (rod. 1947. Zemunik Donji, Zadar) vrlo je bujne životne i umjetničke biografije (razdvojimo ih za trenutak). Njegov bi **ciriciilum vitae** u svom registru obuhvatio ove (životne i umjetničke) preobrazbe: glumac, sezonski berač kukuruza, pjesnik; konobar, kombajnista i romanopisac; knjigovođa, novinar i dječji pjesnik; hododar (mornar) i slikar; atletičar, esejist i putopisac.

Bilosnićeva poema **Čelo za metak** svojevrsni je planetarni raport što ga u obličju poetske poslanice 'šalje' mrtvom Majakovskom, pjesniku „urlika i rike", svom duhovnom „pretpostavljenom". U kristalizaciji Bilosnićeve poeme nalaze se oni poetski imenitelji koi opravdavaju Majakovskog, „crvenog" adresanta: čovjek, „zaražena zemlja", „flauta kičmenog stuba" (kod Majakovskog), „kosmati čovjekov san", „zasljepljujući kostur", anđeli i rakete, „kuršum čovjek", „zvijer" i vlat (kod Bilosnića).

Već prva terca Bilosnićeve poeme neodoljivo — po svom sintaksičkom damaru — asocira na pjesničku odiseju Majakovskog: „Na sunčevu pladnju-suza. /Krikovi i mrmljanja/ bez interpunkcije." Bilosnićev kalem, oštar poput bisturije, 'secira', otvara zemnoplanetarne rane pišući nad njima, neizlječivim, poetsku istoriju bolesti. Duhovno Bilosnićevo oko gleda u sve što je na koži i pod kožom zemlje; pogled toga imaginamog oka prodire u sve rane, bolesti mikro i makrokosmosa. Pjesnik ožalijeva civilizacijsku kugu kojom su se inficirali čovjek, ljubav, savjest, moral, etika... **Homo stomicus** reži na **homo gutenbergiensis**; prvi nema na svom tijelu mladež sreće, drugom je taj mladež-slovo. Prvom „ušće-rana na lijevoj strani grudi", drugom: „Grijeh je ne vidjeti /veliku pustoš/ koja tjera čovjeka/ da izmišlja stvari...". Atomska mijena svijeta nad kojom se čuje 'lelek sebra,' Bilosnića, velika svjetska bol, razlikuje se, nigdje se ne dodiruje s pjesnikovim uređenjem svijeta. Poetska slika svijeta je pomračena! „Pečati na sljepoočnicama/ na jetri /pečati u želucu/ u savjesti." U dubini Bilosnićevih tropa, pjesničkih snimaka, ubilježena su mnogostruka otuđenja, ludila, huliteljstva. Dok kod Majakovskog „srce traži revolver, grlo sanja o brijaču, moja tuga prerasta u buncanje o demonu", dotle je kod Bilosnića „jezik-korbač, sokolica hladna srca", „riječ-mina ko kornjača-puzi u pećnicu duše i eksplodira" i „samoglasnik-gromoglasnik... na sve navikao". Zemlja je izgažena, iskrižana, izrovana atomskim krticama; Bilosnić svojom poemom, kao i Majakovski, poziva na slušanje „svečanog **requiema**". Ipak, u podtekstu poeme /poslanice koju 'šalje' svom „narančastom , crvenom prijatelju" naslućuje se embrio renesansne želje, dah humanitasa: dijalektički zaokret ka čovjeku, centru svemira. „Prijatelju, narančasti moj /ima ljudi/ sa zmijskim udovima", ali „Prijatelju, crveni moj /ima ih/ ko lišće, ko ljubav /otvorenih".

Ne može se hododariti Bilosnićevim tekstom a da se u njemu ne 'osjete' 'slikarske metafore', pejzaži opisani /oslikani („gajevi školjki", na primjer). Recimo, prepušteni njenom veličanstvu — figuri: u Bilosniću, **poeta duplexu**, sretno se dopunjuju pjesnik i slikar. Tomislav Marijan Bilosnić u sretnoj je pomirbi sa svojim slikarskim sabratom, Sebastijanom Bitom. Njihovoj 'sijamskoj poetičnosti' nisu naudile čarke koje, stoljećima, zameću poetičari od Horacija, Lesinga do naših dana.

Summa summarum: Bilosnić je napisao poemu svojim rukopisom, sublimnim a iluminantnim za razliku od mnogih mimikrijskih pjesničkih rukopisa.

Milenko STOJIČIĆ

PROZA

Nesumnjivost izraza

Ian McEwan: Betonski vrt, preveo Ivan Matković, Znanje, Zagreb, 1984.

Rijetke su prilike da se upoznamo, posredstvom prevedenih knjiga, sa stvaralaštvom najmlađih književnika koji djeluju izvan jugoslovenskih granica. Jedna od takvih prilika je upravo Matkovićev prevod McEwanovog romana BETONSKI VRT: da kuriozitet bude veći, Ian McEwan (1948) do sada je objavio dvije knjige pripovijedaka i dva romana, od kojih je prvi preveden.

McEwanov roman BETONSKI VRT posvećen je sudbini četvoro djece (najstarije, djevojka, još nije punoljetno) koji ostaju bez roditelja i tako bivaju prepušteni sami sebi. Zapravo, oni žele da žive odvojeni od svijeta kako bi sačuvali porodicu, jer bi u suprotnom morali da se razdvoje pošto bi bili predati raznim porodicama da vode brigu o njima. Po duhu, BETONSKI VRT podsjeća na Goldingovog GOSPODARA MUHA, s tim što je kod Iana McEwana u prvom planu iskazan ne samo nagon za održanjem već i težnja da u tom održanju pronađu ili dobiju potvrdu vlastitog egzistiranja. Opterećenost njihovog položaja u društvenom smislu, kojeg nasljeđuju još iz doba dok su im roditelji bili živi, očitava se najviše u njihovom emotivnom životu koji ih vodi različitim nastranostima: sahranjivanje majke u vlastitom podrumu, želja i oblačenje najmlađeg brat kao djevojčice, potpuno povlačenje u sebe djevojčice Sue, dok se život Julie i Jacka završava u rodoskrvnoj vezi. Oni, svi četvoro, osjećaju se odbačenim i kao da tu odbačenost nastoje da podvuku svojim odvajanjem od ostalog svijeta, odbacivanjem svakog uljeza u njihov život (kao što je to Julin mladić), jer im se tako remeti njihov unutrašnji porodični život i kao da jedinu sigurnost nalaze onda kada su sami, kada su lišeni bilo kakvih normi i obaveza koje bi morali i trebali da osjećaju prema bilo kome ili bilo čemu drugom što se suštinski njih lično ne dotiče.

Ian McEwan slika njihov život u tipičnom realističkom maniru gdje nepretenciozno pokušava da označi izvjestan društveni milje koji se ne komentariše kao što se ne zatvara sudbinski krug u kojem su zatečeni njegovi likovi. Međutim, ne može se govoriti da je McEwanu namjera da kontekst svog romana (ili duže pripovijesti) pomijera ka bilo kakvom sociološkom tretmanu; čak bi se prije moglo reći da on insistira na čovjekovom emotivnom življenju koji jeste proizvod društvenog stanja, ali ne onog stanja u kojem bi se isključivo tražili korijeni onakvoj sudbini kakva je dočarana u BETONSKOM VRTU. Prije bi to mogao da bude govor o aspektu odnosa civilizacije prema čovjeku i čovjeka prema njoj, o čovjekovoj otuđenosti prema svemu onom što se nalazi i zbiva oko njega. Po tome djelo Iana McEwana može da podsjeća u nekim crtama i na Kamijevog STRANCA, jer McEwanove junake treba shvatiti i kao jedan oblik pobune protiv apsurda u kojem su zatečeni svojim življenjem ma koliko takav apsurd prihvatili, ili ne, kao osnovno egzistencijalno određenje.

McEwanov roman BETONSKI VRT pokazuje autorovu sposobnost vladanja romanesknom formom, kao i svim onim čim moderan književnik treba da raspolaže, odnosno da se koristi svim onim literarnim nasljeđem u kojem će traganje za vlastitim izrazom, koji je u ovom slučaju nesumnjiv, da pokazuje pravu sliku spisateljskog talenta.

Mladen ŠUKALO

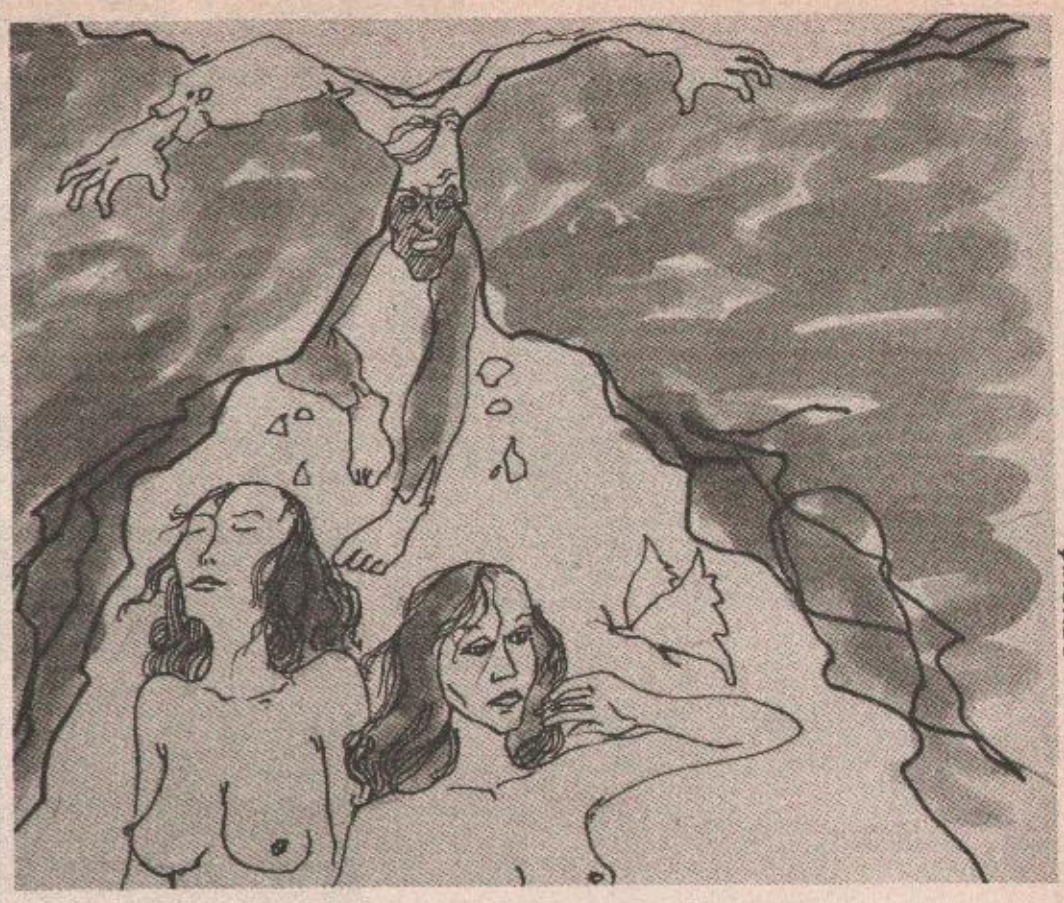

Ilustrovao Miro MLAĐENOVIĆ

Milan ČAKAR

Tragom bijelog leptira

To, da i leptir može zavesti i u neprilike uvaliti čovjeka, oprezu i strahu bi mogao učiti primjer Ota, donedavnog sakupljača i vlasnika čuvene zbirke leptirova, rijetkih trava, pa i korijenja, mada se neke tvrdnje ne slažu u potpunosti sa ovim posljednjim.

Kao po zahtjevu ili u korist ove priče Otovoj kolekciji nedostajao je bijeli leptir, u Briticch enciklopediji poznat kao leptir tajnovite ćudi i neukrotive ljepote leta. Njegova bjelina se ističe neodređenom tamnom linijom, koja se desi sad na jednom, sad na drugom dijelu krila, a često se doima da po toj liniji i leti. Njegova neobična svojstva leta su i to što može da za izvjesno vrijeme zaustavi kretanje, da ostane bez težine i tad je izrazito primjetna crna, kao konac tanka linija, naravno, sabrana na njemu.

Oto je nabavio mrežu posebno tanane izrade i krenuo u potragu za bijelim leptirom. Kretao se po mapi pravljenoj na osnovu dnevnika botaničkog društva i kako je ona usmjeravala primijetio je leptira kako oblijeće, rashlađuje rascvjetanu mirtu. Vremena za uzbuđenje nije imao, pošto je leptir spazivši ga poletio vezući bijelim platnom svojih krila i skrivenom tamnom niti čudestan, zamaman vez; uvijek blizu i tek za toliko na dohvatu mreže; u konačnom zbiru svojih moći. Oto je znao da treba odmah ishitriti ruku sa palicom i mrežom (leptiri se ne umaraju), ali osobenošću leta privučen probijao se pored oleandera, divlje žuke, uredno zasađenih artičoka, od mirte do mirte. U dva navrata je iskonskim refleksom životinje bio suočen sa leptirom i hvatanje nije dolazilo u pitanje, no njegov dovoljno evoluirao razum odlagao je završni čin za naredni trenutak.

Dospjeli su do kamenitog predjela, bez travke, tek, zakržljao sprežen trs opirao se Otovom koraku. Na tom, za praćenje leta teškom putu, bijeli leptir je češće zastajao praveći elegantne piruete, okrećući se oko tamne tanke linije na sebi i bez većih krivudanja planirao je put za svoga pratioca, poput ptice medojeda koja uporno navlači trapavog medvjeda na saće skriveno u duplji drveta. Pred iznenadnim usponom je zastao (mada leptiri ne znaju za prepreke), van domašaja mreže i sačekao da dobro opremljeni Oto savlada prvu zadaću. Prateći uslove terena bijeli leptir je ponovo pojačao tempo i neznatno potom stao više uskog procijepa u šiblju. „To je momenat za završni čin", pomisli Oto. Trebao je još samo znalački, vješto napraviti pokret rukom, ali u tom momentu on zaključi da mu nedostaje još jedan korak i povuče nogu u pravcu šiblja, pažljivo, rutinski. Leptir se, trenutnim lahorom pokrenut za malo odmače i to bi dovoljno za Otovu nepreciznost. Oto napravi još korak, dva i ne oklijevajući zamahnu munjevito mrežom i učini mu se da je uhvatio. Leptir je stajao na metalnom rubu, nosaču mreže, sa sastavljenim krilima (gubila se u tom položaju crna tanka linija), s lakoćom se okrenu ka Otu i kao da iznenađen upita: „Pa šta ti bi, tako smo se prijateljski zabavljali? Ima li igara bez tragičnog završetka? Kadenca ove melodije nalaže stradanje progonitelja." Oto se gotovo postidi, ali ne u tolikoj mjeri da bi odustao od svoga plana, kako mu ga igrom pojačava i razrađuje i sam bijeli leptir. Oto napravi još jedan manje precizan korak i saže se spreman na skok. Munjevitim, iznenadnim pokretom treba dovršiti djelo, utoliti iskonsku strast za potčinjavanje i posjedovanje. Stid koji po sebi lijepi čovjek lako se prekriva ponašanjem u drugim prilikama. I, potiskujući sve što bi ga odvratilo od posljednjeg pokušaja Oto panterski skoči zamahnuvši mrežom, koja pritiskujući neznatnu količinu vazduha otpuhnu bijelog leptira i ne očekujući a i ne znajući gdje se nalazi pade u procijep između dva kamena sa glavom okrenutom nadolje. Čvrsto je držao mrežu u ruci dok još nije znao odakle dolazi bol. U namjeri da se izvuče napravio je pogrešan pokret (prazna mreža mu je smetala) i priklješten kamenjem ostao je viseći. Mogao je sad jasno vidjeti dva bijela tijela, dovoljno obnažena da ustanovi da su ženskog spola, kako se u zavjetrini sunčaju u vešu od crnog providnog tila, što mu otkri da se ne radi o kupaćim kostimima. Suprotno okrenute kao dva elektrona, na njegov posljednji šum naglo su se podigle i sa neprimjetnim strahom zgrabile crne odežde i oblačile se kao nikad do tada; svakim novim pokretom sakrivale su svoj bijela tijela, a obučene otkrivale su ozbiljan izgled opatica. Prekrstile su se i krenule najprije uporedo, a zatim jedna iza druge jedinom stazom i to prema Otu. U prolazu malo pognuše glave i rekoše: „Molićemo se za tebe, grešniče". Opčinjene ljepotom bijelog leptira gotovo da zaboraviše na Ota, ne znajući da se on bez pomoći ne može sam iščupati. Odoše da se na to mjesto nikada ne vrate, noseći neslućenu bjelinu svojih tijela pod spregom zavjetne odjeće, jer, šta mogu pored iskupljenja učiniti više, te divne sestrice.

Bijeli leptir je stajao tik do Otove glave, nepomičan, samo je s vremena na vrijeme i to za kratko mahao krilima i kao rascvjetanu mirtu, sad je rashlađivao krvlju naduto Otovo lice, i potom ukočen stajao prožet crnom tankom linijom, baš kako ga je Oto koji sad polako gubi svijest i zamišljao na igli nabodenog, ako već ne iz položaja u kojem se nalazi, ono svakako u položaju koji je zauzeo bijeli leptir.

KORISTIMO LI SVE MOGUĆNOSTI U ZAPOŠLJAVANJU

Mala vrata male privrede

Razvoj male privrede svakako je jedan od naših osnovnih zadataka, koji je zapisan u svim važnijim političkim dokumentima naše zemlje. Razvoj „malih industrija" shvaćen je kao rasterećenje privrednih organizacija od neophodne, ali i neekonomične proizvodnje, koja zasigurno ometa bolje korištenje kapaciteta, povećanje produktivnosti i slično.

Svjedoci smo i rasprava o zapošljavanju. Nemale šanse za nova radna mjesta mnogi od 260.000 u Republici, odnosno 36.000 u Bosanskoj krajini, ili još preciznije oko 13.500 nezaposlenih na području banjalučke opštine, zasigurno vide u razvoju male privrede, disperziji industrijskih kapaciteta u mjesne zajednice a time i otvaranju novih radnih mjesta.

Udruženje zanatlija na jednoj i odgovarajući oblici djelovanja u okviru Osnovne privredne komore na drugoj strani, čine zajedničke napore da proizvodno zanatstvo u svakodnevnoj praksi dobije tretman koji je društveno proklamovan.

Koliko je važno sagledati sve mogućnosti zapošljavanja u okviru razvoja male privrede, vrijedno je istaći i jučerašnju raspravu u Sarajevu, na kojoj je informisano da je 99 opština od 103 koliko ih ima u Republici, prihvatilo prijedlog da se raspiše zajam za zapošljavanje. Sve obaveze oko zapošljavanja ne mora da snosi samo radni čovjek i građanin, već treba sagledati i ostale mogućnosti pogotovo u maloj privredi.

Kako to u neposrednoj praksi izgleda prenosimo samo dio mišljenja zanatlija koje smo danas obišli.

Tekst i snimci: D. KECMAN

RATOMIR ZRNO, metalostrugar, kaže da je njegovoj dvojici braća bilo potrebno tačno dvije godine da dobiju 47 pečata, kako bi se on poslije 14 godina rada u Njemačkoj vratio u Banjaluku i u Novoj ulici otvorio samostalnu metalostrugarsku zanatsku radnju. Evo već dvije godine radi i smatra da sa svojih nekoliko mašina, poluatomata, i iskustvom u svim poslovima tokarenja, frezovanja i izrade alata, radi samo jedan stalan, posao. Seriju rezervnih dijelova od „rostfraj" materijala dobio je da radi za Incel. Isto tako, smatra da ostali kolektivi mogu da sklope s njim i godišnje ugovore o izradi pojedinih pozicija, što bi i njega zaposlilo, ali isto tako stvorilo priliku da primi još tri radnika.

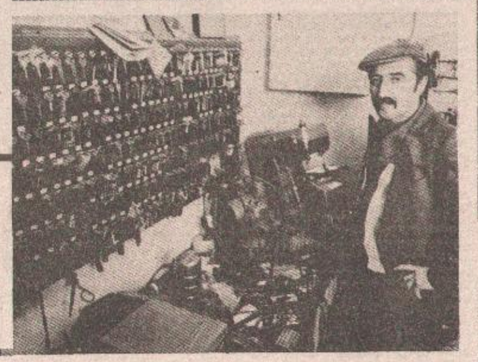

EMIR PAŠALIĆ, jedan od najviđenijih majstora bravara u gradu, sa lijepom tradicijom, velikom umješnošću i dobrim mašinskim parkom, ovih mjeseci vrlo malo radi, a većinom je i nezaposlen. Spreman je da se prihvati svih ponuda preduzeća, i da zaposli još kojeg radnika uz sina, koji je odnedavno zaposlen kod njega, po povratku iz vojske. Samo ni njih dvojica nemaju šta da rade. Znanje je tu, strojevi, volja, ali, po riječima Pašalića, ni udruženje, kome pripada blizu 500 banjalučkih zanatlija, ne čini veće napore za iznalaženje boljih rješenja.

KEMAL GRAĐANIN, optičar u Zanatskom centru, ističe da „na Birou" nema zanimanja optičara, i da se kod njega niko nije ni interesovao za ovaj lijepi zanat. Zato je Kemal, da ga sin naslijedi, i ujedno, nje- u otvori radno mjesto. To je razlog što ga školuje u Zagrebu, gdje su u sistemu usmjerenog obrazovanja predviđene dvije godine školovanja za zanimanje optičara.

SLOBODAN I GOSTIMIR JAĆIMOVIĆ, dva brata, drže već više od desetak godina hemijsku čistionicu, i kažu da uvozni i skup repromaterijal ne dozvoljava razvoj ovog posla, pa se neke radnje i zatvaraju. Ne mogu otvarati radna mjesta, jer su limitirani cijenama. Kada se izbije stavka repromaterijala, onda mala količina vrednovanja rada u cijeni usluga tjera ovu dvojicu zanatlija da više rade, kako bi rentabilno poslovali.

MIRKO GAJANOVIĆ, staklorezac sa Malte, kaže da i ne pomišlja da zaposli još nekoga, jer posla nema dovoljno, a staklorezaca je puno u gradu.

Međutim, nedavno je „Glas" objavio da prilikom otvaranja i zahtjeva za nove radnje, većina želi da se bavi modnim kreacijama, da otvore butike, kojih ima dovoljno u gradu, ali zato nema nijednog jorgandžije, na primjer. Prvi pravi i bliži je u Zagrebu.

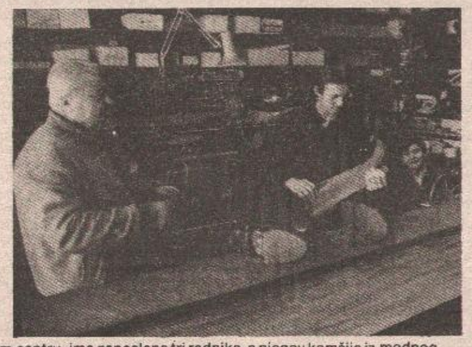

ANTE MARUŠIĆ, vlasnik ekspres-obućarske radnje u Zanatskom centru, ima zaposlena tri radnika, a njegov komšija iz modnog frizerskog salona „Mado" četiri radnika i tri učenice.

RUŽA I ANGEL JOVANOV - Počeli su poslije povratka iz Pariza sa strepnjom i navikli se na grad, ali i grad na njih. Originalnu svjetsku modu primjerili su našoj ženi, koja nije spremna da nosi preatraktivne modele, ali je zato Banjalučanka, i naravno ostale stanovnice Bosanske krajine, znatiželjna, umjerena i voli lijepe detalje. To su Ružа i Angel i te kako u stanju da ispune, ali i da nametnu još bolje. Počeli su sami a sada zapošljavaju četiri radnika.

HUMANOST NA DJELU

U POSJETI SLUŽBI ZA TRANSFUZIJU KRVI KLINIČKO-BOLNIČKOG CENTRA BANJALUKA

NA ISPITU SAVJESTI

● Koliko su naši sugrađani spremni da se svrstaju u dobrovoljne davaoce krvi, da li je to masovno i šta bi trebalo učiniti da se što više ljudi odluči na ovaj humani cilj ● O tome, i o drugim iskustvima u ovoj oblasti, svoja zapažanja iznose dr Stojanka Koprivica, načelnik Službe za transfuziju KBC Banjaluka, i dvojica višestrukih davalaca * i dugogodišnjih aktivista - Nikola Šimunec i Krsto Šubert

- Putem sredstava informisanja, ili na neki drugi način, često se javno zahvaljuje pojedincima koji su u raznim nesrećama spasili ljudske živote, ali se početo zaboravi reći hvala i anonimnim davaocima krvi. Koliko uopšte zdrav čovjek razmišlja o tome da li zdravstvene ustanove raspolažu u svakom momentu s dovoljnim količinama svježe krvi u zalihi - dragocjene tečnosti koja već u sljedećem trenutku može zatrebati svakom od nas.. Krv se, bar u našem društvu, ne može ničim kupiti, niti se neko na bilo koji način, osim dobrovoljno, može privoliti da daruje svoju krv. Zato dobrovoljne davaoce izuzetno cijenim, jer oni to po svom humanom postupku zaista i zaslužuju. Cijenim njihovu želju da pomognu u spasavanju života, da daju krv ugroženim i najčešće nepoznatim primaocima. **Poštujući taj veliki gest nikad nisam tražila naknadu za vrijeme provedeno na Transfuziji i mimo redovnih radnih sati. Da bih omogućila dobrovoljnom davaocu da provede u djelo svoju humanu nakanu, nisam vodila računa o radnom vremenu, jer je u ovom poslu od svega najvažniji čovjek koji je dobrovoljno došao da da krv.**

Ovo su riječi dr Stojanke Koprivice, načelnika Službe za transfuziju krvi koja svoje dugogodišnje iskustvo i ljubav prema ovom poslu nastoji da prenese i na svoje saradnike.

Podrška šire društvene zajednice

- U aktivnosti oko širenja i omasovljavanja dobrovoljnog davanja krvi morale bi se mnogo više nego do sada uključiti društveno-političke organizacije koje djeluju u pojedinim sredinama - kaže **Krsto Šubert**, višestruki davalac, i dugogodišnji aktivista, ranije zaposlen u **„Jadranki"**a, sada u **„Proleteru"** iz Kotor-Varoša - i dodaje:

- Društveno političke organizacije morale bi daleko više da učestvuju u popularisanju i širenju dobrovoljnog davalaštva, podstičući svoje članstvo da se što masovnije odazove ovom humanom pozivu. Sindikati, na primjer u okviru svojih aktivnosti za poboljšanje zaštite na radu i uopšte položaja radnih ljudi, morao da vodi računa i o tome da se obezbijedi što više zaliha krvi, jer ona svakog časa može nekome da zatreba.

Obavezan prethodni pregled davalaca

Pored toga, iskustva na omasovljavanju pokazuju da se dobri rezultati postižu organizovanjem pojedinačnih akcija davanja krvi povodom nekih značajnih datuma i događaja iz novije istorije koje mogu da prerastu u tradiciju.

Nedostaju organizovane masovne akcije

Ne zanemarujući dosadašnje rezultate, postignute na omasovljavanju i unapređuju dobrovoljnog davalaštva krvi, u Službi za transfuziju ističu da bi se u toj oblasti moglo i trebalo daleko više angažovati, naročito u pogledu organizovanja akcije, uz učešće velikog broja davalaca. Naime, još je uvijek nedovoljno organizovanog davanja krvi, izuzev preko nekoliko jačih aktiva davalaca u radnim kolektivima. Zna se da naši ljudi nisu bez motivacije za dobrovoljno davanje krvi, ali je to uglavnom kada se radi o nesrećnom slučaju. U takvim prilikama nailazimo na masovan odziv i to je za svaku pohvalu, ali za popularizaciju i širenje ovog humanog pokreta mnogo bi više značilo kad bi ljudi dolazili u Transfuziju da daju krv bez nekog određenog povoda, sasvim spontano. Za sada su u tom pogledu rezultati još uvijek dosta skromni u poređenju sa stvarnim potrebama i mogućnostima. Stoga tu padamo na ispitu.

Služba za transfuziju za sada najuspješniju saradnju ostvaruje s Aktivom dobrovoljnih davalaca u **Radnoj organizaciji Profesionalna elektronika SOUR-a „Rudi Čajavec"**, a značajan broj davalaca koji se redovno javljaju okupljaju i aktivi u **„Jelšingradu", INCEL-u, Tvornici obuće „Bosna", „Proleteru" iz Kotor-Varoša, VZ „Kosmos", „Boski", „Energomontu", VHVT „Unis" i još nekim kolektivima.** Od škola srednjeg usmjerenog obrazovanja dobrovoljno davanje krvi najbolje je organizovano u **Medicinskoj, Metalskoj i Upravnoj školi**. U dobrovoljne davaoce krvi najmanje su uključeni studenti banjalučkih fakulteta i u tom pravcu bi trebalo usmjeriti aktivnost Crvenog krsta na propagiranju dobrovoljnog davalaštva, mada Crveni krst raspolaže s veoma skromnim sredstvima za tu namjenu.

Doprinos pojedinca dragocjen

- Različita priznanja koja dodjeljuje Crveni krst, i druge društvene organizacije, predstavljaju također dobar podstrek za davaoce i one koji to tek treba da budu. Međutim, najveća je satisfakcija, ipak, saznanje da si nekog oteo od smrti. Zato su davaoci ujedno i najuspješniji aktivisti na terenu u propagiranju i širenju dobrovoljnog davalaštva - ističe **Nikola Šimunec**, višestruki davalac i predsjednik Aktiva dobrovoljnih davalaca u **Radnoj organizaciji Profesionalna elektronika „Čajavec"**.

Međutim, treba znati da su u suštini svi građani podjednako odgovorni ako je nečiji život ugrožen zbog nedovoljnih zaliha krvi. A koliko bi svaki pojedinac mogao doprinijeti da se konstantno stvaraju dovoljne rezerve svježe krvi najbolje ilustruje podatak da ukoliko bi svi Jugosloveni, koji su s medicinskog stanovišta za to sposobni, dali krv samo jednom u životu, bilo bi to dovoljno da se u potpunosti podmire redovne potrebe za svježom krvlju i njenim produktima, koji imaju višestruku primjenu u medicini.

- Pored toga kaže Šimunec - **na osnovu dugogodišnjeg iskustva u propagandi dobrovoljnog davalaštva, pokazalo se da su ljudi dosta neobaviješteni o tome što s medicinskog aspekta znači dati krv.** Zbog nepoznavanja nekih prirodnih zakonitosti ljudi se ne odlučuju na davanje krvi, plašeći se da time ne ugroze vlastito zdravlje. Pored toga, stalno je prisutna pojava da se novi davaoci prvi put javljaju na pojedinačne pozive s Transfuzije kad se radi o konkretnom slučaju o nekom njima bliskom, što govori da se dosta sporo mijenjaju neke ukorijenjene navike i predrasude.

Doduše, bolesniku ili ugroženom čovjeku koji je stradao u nekoj masovnoj nesreći nije važno ko je davalac i kakav je bio njegov motiv i upravo stoga davaoci bi trebalo da uvijek budu anonimni. To se može postići jedino što većim širenjem o ganizovanih akcija u kojima ljudi koji daju krv ne znaju unaprijed kome je ona potrebna, odnosno kome će zatrebati.

Nidžara STANOJEVIĆ-FAJKOVIĆ

U odjeljenju transfuzije krvi KBC Banjaluka dobrovoljni davaoci uvijek su dobro došli i srdačno primljeni, posebno kad navrate „na šalicu razgovora" kod dr Stojanke Koprivice i njenih saradnika

Krsto Šubert i Nikola Šimunec, višestruki davaoci i dugogodišnji aktivisti na propagandi i širenju dobrovoljnog davalaštva

Iz ambulante: Treba samo postupati po uputama tehničara i flašice će brzo biti pune dragocjene tečnosti, koja život znači

ZIMSKA NAGRADNA IGRA

SEDAMDESET NAGRADA

Za učesnike Zimske nagradne igre, za drugo kolo, naši sponzori obezbijedili su 70 nagrada. Rok za slanje kupona je 7. februar do 17 sati, a izvlačenje nagrada obavićе se na javnoj priredbi u hotelu „Nacional" u Prnjavoru. Goste će zabavljati vokalno-instrumentalni sastav „Duško", a gost večeri i voditelj programa je naš poznati humorista Nedeljko Opančić.

Svi oni koji žele da prisustvuju ovoj priredbi karte po cijeni od 200 dinara mogu nabaviti u hotelu „Nacional" u Prnjavoru.

Evo i spiska nagrada:

1. Trpezarija DIV - dar ŠIPAD-VRBASA
2. Putovanje u Solun ili Istambul (dvije nagrade) - po izboru dobitnika - darodavac „Velemorturs" - Čuprija - Poslovnica Novi Sad.
3. Zimovanje na Jadranu (sedam dana) - po vlastitom izboru - dar „ATLASA" - OOUR-a „AMBASADOR" — Dubrovnik - Poslovnica Banjaluka.
4. Radni sto i stolica - dar „LIGNOŠPERA" iz Bosanskog Novog.
5. Sedmodnevni boravak u banji Kulaši kod Prnjavora u maju 1985. godine - dar Radne organizacije „Cer" iz Prnjavora.
6. Proizvodi trikotaže (20 nagrada) - dar „NOVITETA" iz Bosanskog Petrovca.
7. Vikend-televizor - dar „Čajaveca" - OOUR-a TV crno-bijeli i akustika.
9. Tri nagrade (haljina, bluza, spavačica) - dar „SANE" iz Bosanskog Novog.
10. Kilogram cigareta UNA (četiri nagrade) - dar Fabrike duvana Banjaluka.
11. Auto-lanci „Olimp" (dvije nagrade) - dar „METALKE" iz Prnjavora.
12. Muške vindjake (tri nagrade) - dar „Borca" iz Prijedora.
13. Hlače po mjeri od džinsa - krojačka radnja „DEDO" Prijedor.
14. Paket gotovih proizvoda (deset nagrada) - daruje „AGROKOMERC" iz Velike Kladuše.
15. Paket gotovih proizvoda (deset nagrada) - dar „MIRE CIKOTE" iz Prijedora.
16. Paket proizvoda (deset nagrada) - poklon UNICEP-a iz Banjaluke.

CRVENE STAZE ĐORĐA ANDREJEVIĆA KUNA (1)

Piše Ljubomir TEŠIĆ

UMJETNIK PRKOSA I HRABROSTI

Slikar, revolucionar, borac, graditelj i umjetnički svjedok istorije — pojmovi su koji uvijek moraju stajati uz Kunovo ime

Navršila su se dva datuma vezana za Đorđa Andrejevića Kuna: osamdesetogodišnjica rođenja i dvadesetogodišnjica smrti.

Slikar, revolucionar, borac, graditelj i umjetnički svjedok istorije — pojmovi su koji uvijek moraju stajati uz ime ličnosti koja je mnogostrano obilježila jedno vrijeme i jednu epohu.

Rođen je 1904, u Vroclavu, gradu koji je tada bio u sastavu Njemačke (sada pripada Narodnoj Republici Poljskoj).

Maternji jezik mu je bio — njemački, a najveći dio djetinjstva proveo je u Berlinu.

Šegrt u očevoj graverskoj radnji

Otac, Veljko Kun, u Beograd se, sa porodicom, doselio 1914. neposredno pred prvi svjetski rat.

Kun se ovako sjećao tog vremena (kao arhivska građa, ispovijest se nalazi u Arhivu grada Beograda:

— Moj otac je bio graver, graver u drvetu. U Beogradu nije imao zaposlenje: vladala je glad i nemaština. Otac je bio primoran da 1906. godine otvori malu graversku radnju. Bio je negdje nabavio rabljenu štampersku presu. Imao sam dvanaest godina i ja sam u radnji svoga oca Veljka postao ono što se tada zvalo — šegrt; učio sam se graverskim poslovima. Ova naša mala graverska radnja bavila se izradom klišea i raznim sitnim štamparskim uslugama. Uz oca i mene, šegrta, u našoj graverskoj radionici, posao je našlo još nekoliko radnika. I oni su se učili ovoj vještini, ili su o tome već nešto znali.

U očevoj graverskoj radnji Kun je ostao sve do kraja rata — 1918. godine.

On se ovako sjećao tih ratnih godina:

— Kod oca sam bio stekao za dvije godine izvjesna šegrtska znanja iz graverskog i štamparskog zanata. Zato sam odlučio da to i praktično potvrdim — da položim kalfenski ispit i sa njim dobijem diplomu. Ali, to nisam mogao da učinim bez jednogodišnjeg praktičnog rada u kakvoj beogradskoj štampariji. Zaposlio sam se u tadašnjem „Radu".

Među radnicima, u štrajku

Radeći u štampariji „Rad" Kun se uključio u Savez grafičkih radnika, među radnike za čija će se prava boriti do kraja života.

U prvom štrajku je učestvovao 1920. godine.

— Išao sam u povorci, izvikivao protestne parole. Imao sam samo šesnaest, ali to nije smetalo. Čak sam držao štrajkačku stražu. Sve sam ovo smatrao sasvim normalnim. Ipak, između oca i mene došlo je do sukoba i nesporazuma. On je bio poslodavac i njemu se baš nije svidjela moja štrajkačka aktivnost. Štrajk nas, grafičara, trajao je oko dvije nedjelje, a onda smo se vratili na radna mjesta.

Među radnicima u štampariji bio je i jedan stariji šegrt. On je postao najbolji Kunov drug. Kunu je davao raznu povjerljivu literaturu.

— Nama su se pridružila još dva šegrta. Formirali smo ilegalni kružok. Htjeli smo da se politički i kulturno uzdižemo. Održavali smo tajne sastanke na kojima smo čitali i diskutovali. Uvijek smo se interesovali za štrajkove i odluke koje su donosila sindikalna rukovodstva.

Plakat na tramvaju

Kada je dobio kalfenski diplomu svršenog štamparagravera, Kun se upisao u umjetničku školu. Međutim, ovu školu nije mogao da pohađa ukoliko nema završenu gimnaziju. Zato je, uz rad u štampariji, u večernjim satima, istovremeno završio i gimnaziju.

Krvavo lice rata u Španiji: Kunova umjetnička svjedočenja iskazana su kroz mnogobrojne drvoreze, bakroreze i crteže

Odlazeći iz štamparije, Kun nikada nije prekidao bliske veze sa grafičkim radnicima. Uvijek je bio s njima i uz njih.

— Kada je bila proslava Prvog maja, ja sam, kao đak umjetničke škole, nacrtao plakat. Poslao sam ga, kao čestitku, Grafičkom savezu. Čestitao sam radnički praznik. Međutim, sljedećeg dana, kada sam izašao na ulicu, imao sam šta da vidim: moj veliki plakat je bio istaknut na tramvaju koji je iz centra Beograda išao prema Topčideru. Bio sam izuzetno uzbuđen. Obradovao sam se što se ovaj moj umjetnički rad tako ozbiljno cijeni i pokazuje čitavom Beogradu. Ali, nažalost, to se nije svidjelo i mojim profesorima. Oni su me izgrdili i rekli da se „ne petljam u te političke stvari".

Naravno, ova upozorenja profesora nisu Kuna obeshrabrila i pokolebala: vrlo je aktivno nastavio da čita naprednu, radničku i marksističku literaturu. Ona se nabavljala preko veze, tajnim kanalima, uvijek s policijom za petama.

U Umjetničkoj školi na Kunovo likovno vaspitanje tih godina su neposredno uticali **Ljubomir Ivanović**, grafičar, i slikari **Dobrović i Milovanović.**

Buduća životna saputnica

U to doba upoznao sam se sa jednom drugaricom. Bila je učenica gimnazije, i to baš kod jedne moje rođake. I ovo poznanstvo je u mome životu odigralo značajnu ulogu. Bilo je presudno. Ta gimnazijalka je, kada smo se malo približili, odmah počela da mi govori o radničkom pokretu, o socijalističkim idejama. Ona je docnije postala moja životna saputnica, moja žena. Njen otac je bio socijalista **Mihajlo Ratković.**

U Beogradu je živio profesor **Aleksa Rankić.** Radio je u Umjetničkoj školi. Međutim, brzo je napustio profesorski poziv i otišao u industrijalce. Brzo se obogatio.

I Rankić je uticao na Kunovu životnu i umjetničku sudbinu. U mladom učeniku je naslućivao talenat. Kada je Kun završio Umjetničku školu, Rankić mu je ponudio dvogodišnju privatnu stipendiju u Italiji.

Tako Kun odlazi u Rim, Milano, Veneciju i Firencu i tamo intenzivno vrši kopiranje starih majstora renesanse.

Zatim, poslije kratkog prekida i boravka u Beogradu, odlazi na jednogodišnje studije u Pariz.

Umjetnost treba da služi nečemu

— Dok sam boravio u Italiji i Francuskoj, za to vrijeme je gimnazijalka, kćerka Mihajila Ratkovića već bila maturirala i uveliko studirala. Na Univerzitetu je postojao marksistički kružok. Preko svoje buduće žene ja sam ušao u taj kružok. U njemu sam došao u dodir sa **dr Adamovićem, Blagojem Neškovićem, dr Jovanovićem, Jocom Jovanovićem, Štajnfeldom** iz Subotice i mnogim drugim. To su bili ljudi sa kojima sam se družio tih godina pred šestojanuarsku diktaturu. Sa nama je, u ovom kružoku, bila i jedna drugarica, Jevrejka, čini mi se da je stradala za vrijeme rata i da je bila kćerka dr **Bukića Pijade,** koji je, takođe, kao i kćerka mu, stradao u nacističkom logoru na Banjici. Dobro se sjećam te drugarice. Ona je, takođe, bila pripadnica našeg marksističkog kružoka. Ona je, s razlogom, počela, često, da mi postavlja konkretna pitanja: šta znači moja umjetnost? Pitala me: kome to služio i čemu je to potrebno? U to vrijeme sam se bavio mrtvim prirodama, nagim figurama, raznim neangažovanim temama. Podstaknut pitanjima ove drugarice, vrlo ozbiljno sam počeo da razmišljam o svemu onome što mi je rečeno. Zbilja, čemu služi ovo što radim? Ja sam, tada, stvarno, osjetio potrebu da se bavim onom vrstom umjetničke djelatnosti koja će služiti nečemu i nekome. Riješio sam da ne radim za buržoaziju i njen ukus. U svojoj umjetnosti sam počeo da afirmišem i nametem teme i probleme u korist jedne klase koja se bori za svoja prava. Bila je to, uslovno rečeno, neka vrsta socijalističkog realizma. Prije svega, počeo sam da slikam tako da ono što stvaram bude svima jasno i pristupačno. Da bude „čitljivo". Zato sam razmišljao o tehnici, o slikarskom jeziku koji će biti popularan širokim narodnim masama. Uljane slike su unikati. Od njih nema široke popularnosti. Uljana slika se stvara u ateljeu, izlaže — a kotamo dolazi? Dolaze snobovi, dolazi takozvana elita. Poslije izložbe slika se vraća u atelje bez nekog naročitog efekta.

Tada se Đorđe počeo baviti grafikom koja može da se umnožava i štampa u više primjeraka; koja se može rasturati i biti, cijenom i tiražem, dostupna svakom radniku.

U sljedećem broju:

PRVE IZLOŽBE

KRATKA PRIČA

O. KONORS

Sapun

Krupan čovjek, sijede kose i oštrih crta lica naže se nad tijelo Olivije Bens i snažno povuče krajeve šala koji je bio omotan oko njenog vrata. Zatezao ih je sve dok Olivijino tijelo nije potpuno klonulo. Dohvatio je prekrivač, prebacio joj ga preko lica i naglo se odmakao. Otišao je do vrata, zastao, a zatim, provjerivši da li je sve na svom mjestu, otvorio vrata i brzo pobjegao niz hodnik.

Majk Renton je ispio viski u jednom gutljaju i nervoznim pokretom obrisao usta. Okrenuo se ka telefonskoj kabini i zamišljeno je posmatrao. Moram je pozvati, pomislio je... ne, vrijeme je da prekinem. Spustio je ruku u džep, želeći da uzme cigarete, ali je pored kutije napipao i žensku ukosnicu. — Zvaću je! — uzviknuo je i odlučno pošao ka kabini. Više puta je okrenjo broj, ali se niko nije odazvao. Vratio se do šanka, platio piće i pošao ka stanu Olivije Bens. Kada je stigao do stana, snažno je zakucao, a zatim stavio ključ u bravu i otključao vrata. Pošao je prvo prema trpezariji.

— Olivija, zbog čega nisi htjela da podigneš slušalicu? Znam da si tu ... odazovi se, do đavola! Nemam više nerava, čuješ li? Dosta je bilo, želim da razgovaramo. — Ušao je u spavaću sobu i prišao krevetu. Smakao je čaršav i zapanjeno ustuknuo. Preblijedio je. Pokušao je nešto da izusti, ali je osjetio kako ga steže u grlu. Dugo je stajao i ćutke posmatrao Olivijino tijelo, a zatim kao da se probudio iz ružnog sna, pružio ruke ka njoj i uzviknuo: — To nije moguće, Olivija! Prije pola sata sam bio kod tebe... ništa mi nije jasno.

Odjednom je čuo galamu i ubrzane korake. Vrata su se naglo otvorila i u sobu su uletjela trojica policajaca. Jedan od njih mu je prišao, uhvatio za ruke i naglo povukao.

— Hans, stavi mu lisice — obratio se kolegi.

— Čekajte! — uzviknu Majk. — Šta vam je... šta hoćete od mene?

— Umukni! — odbrusi Hans. — Sa takvim kao što si ti ne želim da razgovaram.

— Ali ja je nisam zadavio. To je nesporazum.

Policajac je odmahnuo rukom i povukao ga ka vratima.

— Idemo!

x x x

Inspektor Garton je pažljivo prepolovio cigaretu. Jedan dio je vratio u kutiju, a drugi stavio u usta i pripalio.

— Ne sviđa mi se kako vodite taj slučaj — obratio se kolegama. — Uhapsili ste tog momka i sada hoćete po svaku cijenu da izvučete priznanje od njega.

— Pa zatekli smo ga na mjestu zločina — reče Hans. — Šal kojim je zadavljena Olivija Bens je njegov... Priznao je da su se svađali.

— Htio je da raskine s njom — dobaci Vejn. — Uostalom, to što nije pokušao da pobjegne nema nikakve veze. Možda će ga zbog toiga blaže osuditi i...

— Ne volim anonimne pozive — prekinu ga inspektor Garton. — Prije nego što nastavio dalja saslušanja, želim da znam ko vam je javio šta se dogodilo u stanu Olivije Bens.

— Pa sigurno je neki stanar čuo galamu — reče Hans. — Sa mnom je razgovarao. Zahtijevao sam da mi kaže ime, ali nije htio. Rekao mi je samo da sumnja da se dogodio zločin, dao mi podatke, broj stana, adresu Olivije i odmah prekinuo vezu.

— Bilo bi bolje da znamo ime tog čovjeka, ali u krajnjoj liniji, to nema nikakve veze. Sve što nam je rekao, tačno je — objasni Vejn. — Imamo Majka Rentona u rukama... Ako neće da prizna i ne mora.

— Da, da, sve je to tačno — prošapta inspektor, ugasivši ono pola cigarete. — Ipak, tu nešto nije u redu. On i su se posvađali, Majk je poslije svađe otišao u bife. Popio je nekoliko pića i umjesto da se smiri, on odjednom odlučuje da se vrati i da je udavi. Ostavlja svuda za sobom tragove... To nije logično — inspektor je ućutao. Naglo je prišao vratima, otvorio ih i zamolio dežurnog policajca da dovede Majka Rentona u njegovu kancelariju.

Nekoliko minuta kasnije pojavio se Majk. Bio je blijed, neobrijan i s tamnim podočnjacima.

— Nisam je ubio i ostavite me već jednom na miru! — uzviknuo je s vrata, pogledavši bijesno inspektora.

— U redu, pretpostavimo da govoriš istinu — reče inspektor. Prišao mu je i ponudio ga cigaretom. — I dalje tvrdiš da su vrata bila zaključana kada si se vratio kod Olivije?

— Da, da, i hiljadu puta da! Zar ne shvatate, da je taj podatak presudan. Poslije svađe, izjurio sam iz njenog stana. Ona je potrčala za mnom i tačno znam da je zaključala vrata. Kada sam se vratio moramo sam da ih otključam.

— To znači da je ubica imao ključ Olivijinog stana — dobaci Hans.

— Bravo — procijedi cinično Majk. — Ubica je napravio duplikat! Postajala su samo dva ključa. Jedan je bio kod mene, drugi je Olivijin.

Vejn je otvorio fioku i spustio na sto sve što su našli u Majkovim džepovima, kada su ga uhapsili.

— Ovo je tvoj ključ? — upitao je, pruživši mu ga.

— Da. Pogledajte... Nevjerovatno! — uzviknuo je iznenađeno. — Na ključu se vide tragovi sapuna... eto, to je dokaz da govorim istinu.

Inspektor mu je prišao i uzeo ključ.

— Odnijeću ga u laboratoriju. Ovo je tvoj ključ, a to znači da je neko napravio otisak tebi ispred nosa.

— Pa to je moguće. Nikad nisam držao ključeve u džepu. Obično ih odmah, spustim na sto. — Majk je ustao i počeo nervozno da šeta po sobi. — Volio sam Olivilju iako smo se neprekidno svađali. Imala je nezgodnu narav, bila je plahovita... do đavola, ko je mogao da uzme otisak, kada kod Olivije niko nije dolazio, bar ne kada sam ja bio s njom.

— Po onome što si ti rekao, događaji su se razvijali sljedećim redoslijedom — dobaci Hans. — Neko je čuo svađu i tebe kako odlaziš. Odmah za tobom, otključava Olivijin stan.. dolazi do prepirke, davi je tvojim šalom i odlazi. Pošto stanuje u zgradi, čuo je kada si se vratio. Tada mu pade na pamet da iskoristi to. Poziva policiju i mi te nalazimo pored Olivijinog tijela. — Hans je ustao i prišao Majku. — Ipak, je i dalje vjerujem da si je ti sredio.

— Nisam, sigurno se dogodilo to što ste vi upravo rekli. Sjećam se da je domar nekoliko puta dolazio kod nje. Razgovarali smo... on je čudan tip. Stalno je izmišljao povode da bi svratio do nje. Bilo mu je potrebno nekoliko mjeseci da popravi najobičnije slavine. Znao sam da mu se Olivija dopada, ali to mi je bilo smiješno... star je.

— Hans, da li bi mogao da prepoznaš glas tog čovjeka? — upita inspektor.

— Mislim da bih mogao. Nema nikakvu govornu manu, ali teško diše... pravi pauze između riječi — objasni Hans, a zatim je, kada mu je Majk rekao ime domara, prišao telefonskom imeniku i potražio broj. Podigao je slušalicu.

— Halo, molim vas Entona Lina.

— Ja sam.. šta hoćete, policija?! Nisam vas zvao... sigurno ste pogriješili. Šta. da budem kod kuće?! Zbog čega, šta... hoćete?

Hans je prekinuo vezu i slegnuo ramenima.

— Ne mogu da tvrdim, ali trebalo bi da ga saslušamo.

AMERIČKE NAGRADE ZA POP—MUZIKU

Najbolji Lajonel Riči

Američka pop-zvijezda Lajonel Riči dobitnik je šest ovogodišnjih američkih nagrada za pop-muziku, uključujući nagrade za najboljeg pjevača i najboljeg videoumjetnika, dok su se na drugom mjesetu našli Keni Rodžers i Princ sa po tri nagrade. Na 12. po redu godišnjoj svečanosti, održanoj u Los Anđelesu, kojoj je domaćin i voditelj bio Lajonel Riči, po dvije nagrade osvojile su Tina Tarner, En Marej, Sindi Loper, i „Pointer sisters". Nagrade su dodijeljene na osnovu ankete provedene širom SAD.

INICIJATIVE

DAN BEZ PUŠAČA

Ovih dana je iz Tuzle stigla prijatna vijest. Riječ je o akciji kakvih je do sada bilo napretek, ali bez većeg uspjeha. O čemu se, zapravo radi? „Društvo za borbu protiv pušenja među omladinom" pokreće veliku humanu akciju kojom poziva sve organizacije i pojedince u zemlji da učestvuju u organizovanju „Dana bez cigarete". Svi pušači u Jugoslaviji pozvani su da ne puše 31. januara. Osnovni cilj je da što manje mladih postanu pušači. Da li će ova akcija uspjeti ili ne, ostaje nam da vidimo. No, jedno moramo konstatovati:

Dok naša društvena zajednica čini ogromne napore u provođenju inicijative zabrane pušenja na javnim mjestima, mladima kao da je svejedno. Pušenje u školama je zvanično zabranjeno za učenike. Ali, javna je tajna da većina naših osnovaca, o usmjerenjacima da i ne govorimo, negdje u džepu skriveno drži cigarete. U razredima usmjerenog obrzaovanja na prste se mogu izbrojati, ili namirisati nepušači. Školski WC-i postali su javne pušionice. Školska dvorišta dakako, oni najudaljeniji dijelovi od sve rjeđih nastavničkih pogleda, isto tako! Za osnovce, zajednički izleti, ekskurzije i slično samo su još jedna prilika za sada već gotovo i legalizovano pušenje. Da čudo bude veće neki prosvjetni radnici, na sve to, reaguju suviše mlako. Za razrednog starješinu, na primjer, mnogo je važnije da ima što veći broj odlikaša u odjeljenju, no da smanji broj pušača.

M. DŽINIĆ

NAGRADNA IGRA

PLOČE ZA SPOMENKU I SADETU

U Redakciju je stiglo mnogo dopisnica (i jedno pismo) a na svima je bio upisan tačan odgovor na pitanje: Ko su izvođači kompozicija „Program tvog kompjutera". Duo iz Rijeke „Denis i Denis" ovog puta bio je najnaklonjeniji **Spomenki Janković,** Ulica Đure Đakovića 215, Prijedor, i **Sadeti Suljanović,** iz Banjaluke. Ulica Ejuba Kobašlića 9. Spomenki ćemo poštom poslati dugosvirajuću ploču u diskoritmu od Joan Armatrading, a Sadeta već sutra, u nedjelju, može doći (pošto je u našem komšiluku — igrom slučaja) po svoj maksi singl „The widl boys" od grupe Duran Duran".

Za sve one (iz Banjaluke, Zalužana, Hrvaćana, Prijedora, Bosanske Gradiške, Velike Ilove kod Prnjavora i drugih mjesta) koji ovog puta nisu imali sreće) Svijet mladih i agencija „Putnik" će krajem februara svojim čitaocima priuštiti nove „zvanične" nagrade. Do tada se javljajte sa idejama kako da ovu stranu učinimo što zanimljivijom.

ZVIJEZDE

Šampioni osamdesetih

„Duran Duran" — ime potiče po figuri iz naučno-fantastičnog filma „Barbarela". Osnovani su 1978. godine, kao prava negacija pank-pokreta, koji je tada bio popularan. Momci su se počeli oblačiti u sjajna i blistava odijela, tako da su ubrzo postali najljepši kvintet u Engleskoj. Naravno da u to vrijeme oni nisu imali popularnost kao danas, ali da sve krene na bolje pobrinuo se producent Dejvida Bouvija, Kolin Terston, koji je otkrio i prepoznao talenat ove grupe. Zahvaljujući njemu drugi album ovog sastava je postigao izvrsnu produ, tako da je vrh svjetske rok-scene bio osvojen.

„Duran Duran" se smatraju za najpostojaniju grupu koja se pojavila u zadnjih pet godina. Izdali su tri studijska albuma. „Duran Duran" (1982), „Rio" (1983) i „Seven And The Ragged Tiger" (1984). Međutim, pravi potez je učinjen snimanjem izvrsnih spotova, koji su umnogome pomogli da se njihove pjesme što bolje plasiraju na toplistama. Sve je to dovelo do toga da njihovi nastupi izazivaju histerične scene među publikom kao što je bio nekada slučaj sa „Bitlsima". Zahvaljujući baš toj divnoj koncertnoj atmosferi u drugoj polovini prošle godine objavljen je i album uživo pod nazivom „Arena".

Grupa se trenutno priprema za veliku evropsku turneju, koja će trajati tri mjeseca, a pjesma objavljena na singlu „The Wild Boys" (Divlji dječaci) je već postala hit, zahvaljujući i izvrsno snimljenom spotu, koji je urađen tako da predstavlja pravu malu umjetnost.

M. Dž.

„Duran Duran"

MIKE ODFILD

Mike Oldifeld rođen je 15. maja 1953. godine. Svoj muzički debi imao je u engleskom gradu Reading sa sestrom Sally, koja danas i sama predstavlja određeno ime u svijetu pop-muzike. Nastupali su zajedno 1967. godine pod imenom „Sallyangie". Već 1968. godine osnovao je grupu „Barefoot" („Medvjeđa noga"). Naredne godine nastavlja kao basista u grupi „Kevin ayers and the whole world". U kasnu jesen 1970. pravi svoj prvi solo-projekat (počinje solističku karijeru), i tako 1973. godine postaje poznat: „Tubural bells" se pojavljuje 23. maja 1973. — osam dana nakon Oldfieldovog 20. rođendana —kao prva produkcija nove diskografske kuće VIRGIN—LABELS. Za njega i u firmu VIRGIN taj LP je bio veliki uspjeh.

Do danas, album „Tubural bells" prodat je u osam miliona primjeraka. Iduće godine slijedi album „Hergest ridge". Iako je taj LP imao komercijalni uspjeh kod kritike prolazi veoma slabo. Njegova muzika na toj ploči okarakterisana je kao „beskrvna". Zatim 1975. izlazi LP „Ommadawn". Pojedini dijelovi na ovoj ploči sadrže veoma snažne motive. Muzički materijal je veoma različit: počev od klasičnih motiva, pa do tradicionalnih dječijih pjesama. Slijedi četvrti album „Boxed" koji je izašao 1976. godine i sadrži teme sa dotadašnje tri ploče; doduše u nešto izmijenjenim novim aranžmanima. Album „Incentations" koji se sastoji od četiri velike ploče izlazi 1978. godine. Kompozitorske sposobnosti Mike Oldfield dokazuje i albumom „Crisis",

koji je izašao 1983. godine. U junu 1984. godine izlazi album „Discovery" po kojem je i Mike Oldfield nazvao svoju turneju po svijetu „DISOVERY — TOUR '84".

Taj album se može kupiti i u našim prodavnicama ploča. Diskografija: „Tubural bells", „Hergest ridge", „The orche stral tubular bells", „Ommadawn" „Incatations", „Boxed platinium", „Exposed", „Q.E. 2.", Music wonderland", „Five miles out", „Chrises", „Discovery".

M. PERVIZOVIĆ

TOP-LISTA

ZABAVNA

1. DA TE BOGDO NE VOLIM - „Bijelo dugme"
2. ODVEDI ME IZ OVOG GRADA — Amila
3. SOBA 23 — Denis i Denis
4. TKO JE ZGAZIO GOSPODU MJESEC — „Videosex"
5. K'O NEKAD U OSAM — „ZZ UP"

STRANA

1. MASKED MOOD — „Blue Rondo"
2. WE ALL Stand „TOGETHER — P. Mc Cartney/F. Chours
3. SEPTEMBRE SONGF — Ian Mc Culooch
4. OUT OF TOUCH — Daryl Hall and John Oates
5. LOVE LIGHT IN FLIGHT — Stevie Wonder

NARODNA

1. MAČE MOJE — Lepa Brena
2. ZOVEŠ ME NA VINO — Miroslav Ilić
3. UĐI MI U TRAG — Biljana Jevtić
4. RECI SVE ŽELJE — Sinan Sakić
5. MI SE SADA RASTAJEMO — Muriz Kurudžija

PET NEZABORAVNIH

1. UNA LACRIMA SUL VISO — Bobby Solo
2. JEDNOM U GRADU KO ZNA KOM — Lola Novaković
3. SPANISH EYES — Al Martinoi
4. RAIN AND TEARS — „Aprhodites Child"
5. EL PASO — Marty Robbins

RADIO—BANJALUKA

ZABAVNE

1. THE WILD BOYS — „Duran Duran"
2. LIPE CVATU, SVE JE ISTO KAO LANI — „Bijelo dugme"
3. PITAJU ME PITAJU — Oliver Mandić
4. THE NEVERENDING STORY — Li Mahl
5. PJEVAJMO DO ZORE — Film
6. TI SI TU — Dorian Gray
7. NO ROME LONELY NIGHTS — Paul Mc Cartney
8. BIĆEMO ZAJEDNO — Dado Topić
9. STARI MOJ — Srebrna krila
10. DOGOVOR NE VAŽI — Frano Lasić

NARODNE

1. NATAŠA — Dragi Domić
2. NAĆI ĆU JE PO MIRISU KOSE — Šerif Konjević
3. ŠEIK — Lepa Brena
4. JA SAM TVOJA — Biljana Jevtić
5. KAŽI DA SI ME VIDEO — Asim Brkan
6. ČAŠA LJUBAVI — Mile Kitić
7. ABER, ABER KRUŽI — Usnija Redžepova
8. ZAKUCAĆU JA NA VRATA NJENA — Aleksandar Ilić
9. ŽIVJELA LJUBAV — Mitar Mirić
10. LJUBI ME JOŠ MALO — Zlata Petrović

M. P.

KNJIŽEVNI KUTAK

KO

Ne pitaj ko sam
Gledam te ispod oka prosijaka
Golim nogama
Studenu kaldrmu obgrlivši
Iznjedrila me u muci zemlja
Šakama da kopam po vašim licima
Oči vam ne dosežem

Ne pitaj ko sam
Možda glas u tebi
U ljubavnom činu
Il vatra iz tebe
Pijanog što kulja
Preklane misli
U žvalama na gubici
Dolazim s kapljom znoja
Sa čela niz nos
Slan i bljutav

Ne pitaj ko sam
Šta ako progovorim
Nećeš čuti grmljavinu
Ni vjetar
Ni majke uspavanku
Ni srce svoje
Ono je dolje gde sjedim
Nagorio panj
Golim nogama
Studenu kaldrmu obgrlivši

Ne pitaj ko sam
Šta ako progovorim
Ko si ti

Saud TUZLANSKI

TELEKS

● Basista grupe „Polis", Sting, sprema svoj novi album, a snimaće ga u saradnji sa bečkim filharmonijskim orkestrom.

● Jabuka ne pada daleko od drveta. Keti Tviti, kćerka američke zvijede kantri i vestern muzike Konveja Tvitija pošla je očevim stopama i snimila svoju prvu malu ploču sa pjesmom „Zelene oči".

● Čik Korea u Los Anđelesu za poznatu diskografsku kuću ECM, snima novi album, a producent će biti on sam.

● U SAD, u 73. godini, umro je poznati autor tekstopisac Men Kertis (Let It Be Me, In Sentimental Mode, i dr).

● Po Los Anđelesu se šire glasine da će s grupa Van Halen raspasti. Kao dokaz tome je i prva samostalna ploča pjevača Dejvida Levija. Zato vrijeme Edi Van Halen se, u svom studiju, posvetio džezu i tako je opstanak Van Halena vrlo neizvjestan.

● Oliver Mandić će nam, na upravo izašlom albumu, opet priuštiti novu ekstravagantnost. Pjesma sa naslovom „Bobane, Bobane" je posvećena sarajevskom kompozitoru Ranku Bobanu, a tekst pjeva u ženskom licu.

● Pol Makartni je svojim filmom „Pozdravi sa Brodstrita" veoima razočaran, a za utjehu su ga gradski oci Liverpula proglasili počasnim građaninom. Odluku su obrazložili ukratko: „Siromašni dječak iz liverpulskog predgrađa, svojom muzikom, donio je veselje cijeloj jednoj generaciji."

● Safet Isović, za mnoge najbolji pjevač sevdalinki, odlučio je da snimi novu ploču, nakon koje odmah kreće na turneju, a ona će biti, kako on sam kaže, na „svjetskom nivou".

● Vesna Zmijanac, pjevačica novokomponovanih narodnih pjesama, za sebe kaže da mnogo bolje pjeva nego što izgleda.

● Ljubo Kešelj, nekada samo harmonikaš, pa pomalo pjevač, a sada, osim što je suprug Zorice Brunclik, postaje i sve traženiji kompozitor.

● Amila, donedavno pjevačica grupe „Valentino", snimila je svoju prvu samostalnu LP ploču. U tome joj je mnogo pomogao njen vjerenik Ipe Ivandić.

M. P.

SKICA ZA PORTRET JEDNOG KLUBA

DŽUDO ZNAČI BLAG

Sa treninga džudista Partizana

- U tri starosne kategorije u Džudo klubu Partizana se okupilja oko 150 članova ● U planu ponovno formiranje ženske džudo ekipe

Mali sportovi, malih sportskih kolektiva, uvijek su na određen način u zapećku zbivanja. O džudistima Partizana, kluba koji postoji od 1963. godine, čuje se samo kada ih zadesi neka nedaća ili kada na rezultatskom planu ostvare neki od često zadivljujućih uspjeha. U ovom momentu, mada o njima pišemo, povod nije bio nijedan od ovih razloga. Naprotiv, željeli smo da vidimo kako i na koji način živi jedan klub, ovog profila, kada nema takmičarskih aktivnosti, praktič... kada mu je „mrtva sezona".

- Kod nas se aktivnosti nikada ne gase - priča Zoran Štrkić, trener juniora u klubu. Treniramo bez prestanka. Jer, kod seniora okupljamo 30 članova, juniora je 50, a pionira još više, čak 70. Od osnivanja domaćin nam je DTV Partizan, gdje koristimo njegovu malu dvoranu. Skromnost nas uči životu i eto, u tom malom prostoru snalazimo se veoma dobro.

Kolijevka ovog sporta je Japan. U prevodu džudo znači blag. Da li je takav i sport? Laiku se barem na prvi pogled čini da nije. O tome Mina Gušić, članica kluba, priča:

- Mnogi sa pogrešnim predubjeđenjem govore da je džudo težak i za zdravlje opasan sport. Tako stvarno nije. Njegova suština je da se u borbi iskoristi zamah - inercija protivnika i u tom trenutku pronalazi mogućnost napada. U ovom slučaju i slabiji može da bude pobjednik. U klubu nas ima i desetak žena. Uveliko radimo na formiranju ženske takmičarske ekipe, koja je prije nekoliko godina imala zavidne rezultate.

Džudo klub Partizan se može pohvaliti petoricom majstora ovog sporta. To su: **Dušan Antonijević, Zoran Štrkić, Omer Memić, Zvonko Klindić i Milan Kovačević.** Tu su i veoma perspektivni **Dušan Kudra,** drugoplasirani na prvenstvu BiH, jedan od izuzetnih talenata ovog sporta, te **Jadranko Grbić,** majstorski kandidat. Sastav pionira i pionirki okupljen je već tri godine. Ove sezone predstoje im i prva **takmičenja.**

U klubu svakodnevno primaju nove članove. Tri puta se godišnje obavlja upis, ali je i van ovih termina moguće pristupiti Partizanu. Upis i članarina za jedno tromjesečje koštaju 320 dinara.

- Želeći da proširimo svoje aktivnosti prije dvije godine smo Štabu za teritorijalnu obuku Banjaluke ponudili program obuke specijalnih jedinica, pod nazivom „Samoodbrana kroz rekreaciju" nastavlja Zoran Štrkić. Stručnu obuku i dvoranu koju mi koristimo nudili smo besplatno. Nažalost, naš apel nije naišao na pogodno tlo.

Sredinom marta klub očekuju i prva takmičenja u okviru Republike lige BiH. Prošle godine Banjalučani su sigurno osvojili prvo mjesto, ali zbog nedostatka materijalnih sredstava nisu mogli da odu na kvalifikacije za popunu Prve savezne lige. U ovogodišnjem ciklusu takmičenja najveći protivnici će im biti džudisti iz Zenice i Vogošće.

- U Banjaluci postoji još jedan džudo klub „Rade Ličina". - Naši uzajamni odnosi su najpozitivniji primjer prave sportske saradnje. Jedni drugima pozajmljujemo takmičare za značajnije nastupe. Nosioci razvoja ovog sporta u „Radi Ličini" su upravo naši bivši članovi. Primjera radi, u dva kluba rade dva rođena brata. Kod nas je Duško, a u „Ličini" Dragiša Antonijević - navodi lijep primjer Mina Gušić.

Momo JOKSIMOVIĆ

ELEKTROBOSNA KUJE

CILJ - PRVO

JAJCE - Neuobičajeno rano, dva mjeseca prije nastavka u Regionalnoj fudbalskoj ligi, Elektrobosna je u četvrtak počela pripreme, a na prozivci se našlo 28 fudbalera na koje stručni štab računa u borbi za titulu prvaka i povratak u Republičku fudbalsku ligu. Među njima su i novopečeni Jajčani Dragan Baković koji je nezadovoljan svojim statusom u BSK-u, potpisao pristupnicu za Elektrobosnu, Miroslav Vučinić i Dragan Arsenović koji su došli iz beogradskog Sinđelića, te Rešad Ganibegović doskorašnji igrač Gorice iz Šipova. Prinovu predstavljaju još i Zoran Jakšić, koji se ponovo vraća fudbalu kao i Nebojša Đurić i Bernard Jelica koji su bili posuđeni Vrbasu a sad se vraćaju u matični klub.

Dvomjesečne pripreme odvijaće se u više faza a i one su potvrda da Elektrobosna najozbiljnije računa na najviši plasman. Istina, proljećni raspored je nešto nepovoljniji od jesenjeg, međutim, pošto glavni konkurenti u borbi za titulu prvaka dolaze na stadion u Mračaju, u Elektrobosninom taboru računaju da će upravo te utakmice biti odlučujuće i da će Jajčani uspjeti da u njima iskoriste prednost domaćeg terena.

- Bratstvo nam je u trci odmaklo samo jedan bod i to „zahvaljujući" našim kiksevima na Mračaju. Poznato nam je da su se u ovoj pauzi i drugi osjetno pojačali, ali mi smatramo da ćemo u nastavku prvenstva uspjeti da nadoknadimo propušteno i n akraju biti prvi. To neće biti nimalo lako i vodiće se velika borba između nas, Bratstva i Borca iz Titovog Drvara, a tu ne treba isključiti ni vrlo dobre

PRIPREME BRATSTVA

ZAGRIJAVANJE ZA

KLJUČ - Bratstvo je protekle jeseni imalo mnoštvo kadrovskih problema, no i pored toga jesenja sezona je okončana na zadovoljavajućem šestom mjestu, a pet bodova zaostatka za vodećom ekipom Slobode iz Bosanskog Novog.

S obzirom na to da su čak devet puta igrali van Ključa u ulozi domaćina rezultati su za svaku pohvalu. Da bi i do kraja sezone nastavili tako uspješno u Bratstvu su već organizovali pripree za nastavak prvenstva.

Prvi sastanak fudbalera i testiranje fizičkih sposobnosti obavljeno je 27. januara, a odmah potom se počelo raditi u fiskulturnoj dvorani Osnovne škole „Nikola Mačkić". Cilj ovog djela priprema, kako nam je rekao trener Ratko Buvač je „podizanje opšte fizičkih sposobnosti svih fudbalera". Zato se trenira u dvije grupe, pa svi fudbaleri učestvuju u treninzima.

Ovoga proljeća Bratstvo računa na mogućnost poboljšanja plasmana. U tom naumu se ovdje oslanjaju na provjerene snage od jesenas i neće biti posebnih pojačanja. Istina Bratstvo će biti jače, a izbor ig-

ŽELJEZNIČAR IZ BOSANSKE KRUPE RAČUNA NA SREDINU TABELE

SVI TRENIRAJU

BOSANSKA KRUPA - Fudbaleri bosanskokrupskog Željezničara pod rukovodstvom trenera Redže Amidžića počeli su pripreme za narednu sezonu. Na prvom treningu bili su: Dizdarević, Drijača, Redžić, Halitović, Ibrahimbegović, Hasić, Ugarčina, Krupić, Kečalović, Petrović, Mažar, Karabegović, Rekić Kurtović I i II, Čehajić, Kujundžić, Maskuti i Bišćević. Očekuje se dolazak Bašića iz Bosanskog Novog kao prinove.

Osim ovih prvotimaca pripremama će se priključiti i nekoliko igrača iz juniora koji su stasali i kvalitetom zaslužuju kandidaturu prilikom sastavljanja tima. Pripreme će se održati u fazama u Bosanskoj Krupi i izletištu Jasenici podnu Grmeča.

- Planiramo krajem februara učestvovati na turniru u Lipiku, što će biti prilika za test i određivanje igrača za prvu postavu. Naše ambicije su sredina terena, a što po mom mišljenju možemo ostvariti. Što se tiče prvaka, njega treba tražiti u ekipama Bratstva, Elektrobosne, Borca iz Titovog Drvara i BSK- kaže Amidžić.

B. VASILJEVIĆ

POSLIJE VIJESTI U „GLASU" U SLAVIJI KAŽU

ŠKARO DOLAZI NA PRIPREME

BOKS

BANJALUKA - Po svemu sudeći Damir Škaro će ipak doći u Slaviju. Prema riječima Radovana Bisića „tehnika" Slavije, sa Škarom su obavljeni razgovori i postignut je načelan dogovor da ovaj vrsni majstor pesničenja u narednom šampionatu pojača banjalučkog prvoligaša.

- Još ništa nije definitivno dogovoreno - kaže Bisić.

Najvažnije je da je Škaro izrazio želju da dođe u Banjaluku. Škaro će se nama biti na pripremama u Skender-Vakufu. Tada ćemo se, vjerovatno, o svemu detaljno i definitivo dogovoriti.

S. R.

POJAČANJE: Damir ŠKARO

KRITERIJI !?

U anketi AIBA (svjetske bokserske federacije) Anton Josipović, osvajač zlatne medalje u poluteškoj kategoriji u Los Anđelesu, zauzeo je drugo mjesto iza Kubanca Romera, dok je Redžep Redžepovski, osvajač srebrne medalje na Olimpijskim igrama, tek treći iza Kubanca Rejesa i Amerikanca Krorija.

Međutim, u anketi EABA (Evropske bokserske federacije) ispred Josipovića u poluteškoj je Šin (SSSR), dok je Redžepovski u muva kategoriji najbolji u Evropi.

IZMJENE U STRUČNOM ŠTABU MLADOSTI IZ BOSANSKOG PETROVCA

BAŠIĆ OTIŠAO

BOSANSKI PETROVAC, - U stručnom štabu fudbalskog kluba Mladost iz Bosanskog Petrovca, člana Međuopštinske fudbalske lige Bihać, došlo je do promjena. Umjesto dosadašnjeg prvog trenera Bašića, koji je zbog obaveza prema radnom mjestu podnio ostavku na ovu funkciju, brigu o prvoj ekipi preuzeo je tandem trenera Džamastagić - Kapelan. Treneri će osim brige oko vođenja ekipe nastupati u nastavku prvenstva. Iz kluba su otišli Ivetić i Vranić, iskusni prvotimci, koji su pristupili Grahovu iz Bosanskog Grahova, a sa aktivnim igranjem su prestali Radić i Bašić, tako da će Mladost u nastavku prvenstva igrati sa znatno podmlađenim timom.

G. I.

USKORO U „GLASU"

SPORT U KOMUNI

● Šta su novinari i saradnici zabilježili o sportu i fizičkoj kulturi u Bosanskom Novom, Ključu, Laktašima...

USKORO U „GLASU"

PLANOVE

MJESTO

● Među prinovama Jajčana i Dragana Baković, donedavni centarhalf BSK-a

timove BSK-a i Podgrmeča, Svaka utakmica, svaki bod mogu biti odlučujući pa smo mi, upravo zbog toga, počeli pripreme nešto ranije - kaže Mile Grujičić, šef stručnog štaba Elektrobosne.

Hoće li prinove, uz već provjerene Marjanovića, braću Omerinović, Pastuhovića, Lazića, Jakovljevića i ostale, uspjeti u svojim nastojanjima ostaje da se vidi tokom 13 kola nastavka. Jajački ljubitelji fudbala, koji se sve više vraćaju na stadion, u svakom pogledu vjeruju treneru Hajrudinu Saračeviću i njegovim učenicima i nadaju se punom uspjehu - povratku u Republičku ligu.

S. KARAHODŽIĆ

IZ KLJUČA

PROLJEĆE

rača brojniji. Radi se o činjenici da je iz Radničkog došao Suad Bilješković, a ponovo su se aktivirali iskusni vratar Nedim Hodžić i solidno lijevo krilo Mladenko Volaš.

Interes za prelazak u Bratstvo iskazali su nekadašnji fudbaleri ovog kluba: Tešić, koji igra u Omladincu i Šabić iz Radničkog ali su u klubu kategorični da prime samo one fudbalere koji sami donesu ispisnice i nee biti nikakvog angažovanja klupske administracije na njihovom angažovanju u redove Bratstva.

O. FILIPOVIĆ

DUBRAVE SE OZBILJNO POJAČAVAJU

Zeničanin u Dubravama

BOSANSKA GRADIŠKA - Fudbaleri Dubrava, koji se nalaze u gotovo bezizlaznoj situaciji i tavore na dnu prvenstvene tabele u Međuopštinskoj fudbalskoj ligi Banjaluka, još se ne predaju i izgleda traže po svaku cijenu način kako da izbjegnu ispadanje iz sadašnjeg društva. Jedan od načina je svakako osvježenje redova iskusnijim igračima, a u tom cilju činjeni su određeni napori, a kao rezultat toga je dolazak Dževada Zeničanina, bivšeg fudbalera Kozare. Zeničanin je već potpisao pristupnicu za ovaj klub i zajedno sa ostalim igračima počeće pripreme. Još neki od iskusnijih igrača, uglavnom bivših članova Kozare, mogli bi zaigrati u dresu ovog kluba. Svoj pristanak dao je i Fadil Zaimović, sadašnji igrač Kozare, ali po svemu sudeći oko ovog prelaska biće nešto više teškoća, jer Kozara nije spremna da udovolji molbi Dubrava i Zaimovića.

N. K.

U NEDJELJU

BIŠĆANI U SPLITU

BIHAĆ — Jedinstvo će u nedjelju, 3. februara, gostovati u Splitu, gdje će se sastati sa istoimenim drugoligašem. Biće to još jedna proba Bišćana pred nastavak prvenstva. Trener Jedinstva Muhamed Gluhalić na ovoj utakmici ispratiće sve igrače na koje računa da će zauzeti svoje mjesto u timu u prestojećim proljetnim okršajima.

D. M.

U „BORIKU" DVOSTRUKI PROGRAM

NEMA VIŠE „POKLONA"

KOSARKA

● Mladi Krajišnik domaćin Iskra Delti Ježicama (18,30), a Borac Vardi (20 sati)

BANJALUKA — Ponovo će sportska subota biti u znaku košarke. U „Boriku" dvostruki program, susreti starih poznanika i ljutih rivala: Mladi Krajišnik je domaćin Iskra Delta Ježici (18,30 sati) a Borac Vardi (20 sati). Sama ta činjenica je dovoljan „mamac" za ljubitelje košarke. Druga privlačnost susreta banjalučkih prvoligaša je neophodnost pobjede i odlučnost da se osvoje bodovi. U oba tabora obećavaju da je „rasprodaja" bodova - završena! „Uvertiru" prvoligašima daće košarkašice „Rudija Čajaveca" koje su u Mejdanu" domaćin FAMOS—u. Susret se igra u 17 sati.

U Mladom Krajišniku vlada puna mobilnost. Trener Aleksandar Jurić je proglasio „ratno stanje". Kao da „Malene" igraju posljednju i to odlučujuću utakmicu u prvenstvu! Ljubljančanke su do sada znale često iznenaditi Mladi Krajišnik. Čak i u Banjalucii

— Tako nešto se ne smije ponoviti! Nisu nam Ježica posljednja šansa, ali sa dva boda u susretu sa Ljubljančankama rijšavamo mnoge probleme, mirnije možemo očekivati završnicu prvenstva. Ne smijemo svoj status rješavamo u posljednjim kolima. Zna se: Ježica je izuzetno kvalitetan sastav, ali iznenađenja - nema - rekla nam je reprezentativka **Slađana Golić.**

Slađana Golić je trenutno najefikasnija košarkašica u Prvoj saveznoj ligi. Odmah iza nje je **Zora Malacko** iz Ježica. Nadmetanje dva protivnika biće istovremeno i dokazivanje dvije najefikasnije košarkašice.

— Nije važno ko će biti efikasniji. Najvažnije je da zabilježimo pobjedu. Jasno, što Zora Malacko postigne manje koševa i naše šanse za uspjeh su veće - konstatuje Goličeva.

Borac je u dosadašnjem toku prvenstva propustio mnoge prilike da već sada ima miran san. Međutim, propušteno nije i - izgubljeno. Sve se može ispravljati - pobjedama. Prva na redu je Varda. Sada nema dileme: Borčeva posljednja prilika. Poraz znači praktično i oproštaj od prvoligaša, pobjeda donosi optimizam da se sve može na kraju dobro završiti.

— Varda je za nas uvijek bila neugodan protivnik. Večeras će (subota) zbog važnosti susreta biti još neugodniji. Ali, mi izbora nemamo: samo pobjeda dolazi u obzir - kaže kapiten Borca **Zlatan Smailagić** i konstatuje:

— Hendikep je za nas odlazak u Armiju Željka Drijače i povreda Vladimira Taušana. I pored toga što smo osiromašeni sa fondom igrača, sve to možemo nadoknaditi većim zalaganjem. Plaši me da nam u ovim odlučujućim susretima publika ne okrene leđa. Znam, nismo se odužili za dosadašnju podršku, ali sve se još može nadoknaditi. Pomoć nam je potrebnija više nego ikada.

„Rudi Čajavec" je domaćin novajliji u društvu saveznih drugoligaša - Famosu. Niko ne misli na iznenađenje i neuspjeh. **Jasna Subašić**, jedan od najboljih košarkašica ne krije optimizam, ali i opreznost.

— Pred nama je obaveza da nastavimo uspješne igre i rezultate. Ne smijemo dozvoliti da to pokvarimo nekim neočekivanim porazom. Da za protivnika imamo i jaču ekipu, bila bih optimista. Nema razloga da sumnjamo u uspjeh, ali moramo biti oprezne. Niko se ne smije potcjeniti.

E. GALIJAŠ

NA TURNIRU U MALOM FUDBALU „BORIK 85"

Šest finalnih mečeva

● Danas i sutra pada odluka ● Pobjednicima grupa ● Na programu šesnaest utakmica, a od toga šest finalnih za pobjednike grupa ● Derbi do derbija ● Počinje i Liga veterana

BANJALUKA — Poslije šest današnjih i sedam sutrašnjih utakmica na turniru u malom fudbalu „Borik 85" znaćemo i šest učesnika finalnog takmičenja, koje počinje u nedjelju, 10. februara. U finalu grupe danas se sastaju: **„Ljubić" - „Haj Lauš", „Vesela Krajina" - „Plavi ekspres" i „Kevljani" - „Rope"**, a sutra igraju **„Mahala" - „Plesni klub Banjaluka", „Medicinar" - „Bis" i „Glamoč" - „Šeher"**. Sve utakmice će sigurno donijeti dobar fudbal. Jer, radi se o ekipama koje su već dugogodišnji učesnici turnira, a mnogi od njih i finalnog dijela. Sutra nastupaju i pobjednici turnira (1982/83), ekipa Mahale, koju predvode Ligić, Čavka, Mahmutović, Avdagić i ostali majstori malog fudbala.

Danas i sutra igra se i šest polufinalnih utakmica. Sutra se u 19 sati očekuje sa nestrpljenjem nastup „Artiljerca" sa Deverićem, Popovskim ali bez Mlinarića, koji je sa jugoslovenskom reprezentacijom u Indiji. „Artiljerija" se sastaje sa ekipom „plavi 9" u četvrtfinalu (zaostala utakmica). Još se sastaju u polufinalnim borbama: **„PKB" - „Osice", „Slatki greh" - „Ploča", „Drugari" (Zenica) - „Veselo veče", „Tri ribara" - „Kozara", „G.P.G" (Gornji Petrov gaj) - „Prijatelji" i „Petar" Drapšin" - „Volan"**. Sutra počinje i Liga veterana. Igraju se tri utakmice: **„Dom JNA" - „Sudije" (nedjelja u 9,30), „Vremeplov" - „Borik"** (nedjelja u 12,30) i **„Livnica" - „Stari pakosnici"** (nedjelja u 16,00). Turnir se igra danas (subota) od 10,00 do 14,30, a sutra (nedjelja) od 9,15 do 13,30 i od 16,00 do 20,00.

M. MUJIĆ

ŠAH

DANAS STARTUJE POLUFINALE PRVENSTVA DRŽAVE ZA ŽENE

ŠANSA ĆULIBRKOVE

BANJALUKA — Uz učešće četrnaest šahistkinja danas (subota) u Višegradu počinje polufinale prvenstva države za šahistkinje - grupa zapad. Na prvenstvu će se naći i Banjalučanka Slavica Ćulibrk, članica ŠK „Rudi Čajavec", koja je to pravo izborila na prvenstvu Bosne i Hercegovine za žene gdje je osvojila visoko treće mjesto.

— Pripremala sam se za naredno takmičenje i trudiću se da postignem što bolji rezultat. Konkurencija će biti jaka i teško je izdvojiti favorite za prva tri mjesta koja obezbjeđuju učešće na finalnom prvenstvu države za žene, rekla nam je Ćulibrkova neposredno pred polazak u Višegrad.

Turnir će se igrati u organizaciji Šahovskog saveza Bosne i Hercegovine dok će se redovna kola održavati u hotelu „Vilina vlas" u Višegradskoj Banji.

N. L.

Nova šansa: Slavica Ćulibrk

PRVENSTVO KOZARE

Bavrlić ruši prepreke

BOSANSKA GRADIŠKA — Peto kolo prvenstva šahovskog kluba Kozara nije donijelo nikakvih iznenađenja, a zanimljivo je zabilježiti da je i u ovom kolu bio samo jedan remi što je i karakteristika ovog takmičenja koje se igra u oštrom tempu i uglavnom sve partije se završavaju sa pobjedama, odnosno porazima. Spomenko Bavrlić koji vodi na tabeli i u ovom kolu zabilježio je novu pobjedu i tako se učvrstio na prvoj poziciji, a u stopu ga prati Sulejman Čatović.

Rezultati 5. kola: Zaimović - Bavrlić 0:1, Lendić - Zavila remi, Čatović- Šljivar 1:0, Janjanin - Kovačević 0:1, Logo - Radmanović 0:1, Kikić - Vokić 1:0, Mehić - Sokol 1:0, Starčević - Sladojević 1:0, Karan - Gušić 1:0, slobodan je bio Raković.

Redoslijed: Bavrlić 5, Čatović 4, Lendić i Zavila 3,5; Mehić, Zaimović, Kovačević, Radmanović i Kikić po 3, Starčević, Janjanin i Logo 2,5, Vokić, Šljivar, Karan i Raković po 2, Sladojević i Sokol 1,5; Gušić 1 poen.

U 6. kolu koje se igra u nedjelju sastaju se: Bavrlić - Mehić, Čatović - Lendić, Zavila -Zaimović, Kovačević- Kikić, Radmanović - Starčević, Vokić - Janjanin, Logo - Šljivar, Sokol - Karan, Gušić - Raković, slobodan je Sladojević.

N. K.

NA PRVENSTVU PARTIZAN

HADŽIMUJIĆ PRVI

VRBANJA — Prvenstvo Šahovskog kluba Partizan, koji ove godine obilježava značajan jubilej - 20 godina postojanja, okupilo je 14 takmičara.

Nakon interesantnih borbi ubjedljivo je trijumfovao Abdulah Hadžimujić, igrač prve kategorije, odnedavno novi član kluba.

Trojici najbolje plasiranih uručene su nagrade u vidu pehara i knjiga. Plasman na polufinale prvenstva Banjaluke izborili su Abdulah Hadžimujić i Sulejman Turalić.

Sudijsku ulogu je obavio Ćamil Osmančević, opštinski šahovski sudija.

KONAČAN PLASMAN: Hadžimujić 12 poena (jedini učesnik bez poraza), Turalić 10,5, Bužimkić 10, F. Handan 9, Kulenović i Hasanagić 8, K. Handan i Kovačević 7,5, Lulić 5,5, Puškar 5 poena itd.

Prvak: Hadžimujić

N. L.

SENIORSKO PRVENSTVO ŠK „RUDI ČAJAVEC"

NA ČELU ILIĆ I PETRAŠEVIĆ

BANJALUKA — Karakteristika drugog kola je uspjeh igrača koji su vodili crne figure.

Rezultati 2. kola: Vještica - Petrašević 0:1, Paštar - Ilić 0:1, Gatarić - Vujmilović 0:1, Juračić — Mrkela 0:1, Lekić - Zoraja 0:1, Huskanović-Đukić remi, slobodan je bio Čorković.

Stanje na tabeli: Petrašević i Ilić 2, Mrkela, Đukić i Huskanović 1,5, Vještica, Vujmilović i Lekić 1 poen...

D. V.

ŠAHOVSKI ZADATAK

Broj 766.

Priprema: Nikola LAKIĆ, šahovski majstor

Bijeli: Ke1, Ta1, Th1, pješaci c2, d7, e2 (6)

Crni: Ke6, Tb2, Th2, pješaci a2, e7, e5, e3 (7)

Bijeli vuče i dobija!

Na dijagramu je sudija Mihajlkova u kojoj bijeli nakon tri poteza dolazi u dobijen položaj.

Rješenje prošlog zadatka: 1... Kh5 i bijeli je predao, jer na 2. Df6 slijedi 2... hf5 mat, a inače prijeti 2... Se4 sa dobitkom.

HUMORESKA

AKVIZITER

— Izvolite, narode. Jeftine i dobre knjige. Najbolja ulična tezga s knjigama! Sve ću da prodam. Ako treba i - tezgu!

— Polako, druže prodavče. Prošle godine ja zbog knjige umalo da nastradam.

— Kako to, čiko? Sigurno niste kupili kod mene knjige.

— Ne radi se o kupovini. Već su mi rekli mangupi da moram da čitam knjige cio mjesec dana pa umalo da oćoravim!

— Kad uzmete kod mene a vi ih rasporedite pa imate za cijelu godinu.

— Izvolite drugarice. Sudeći po zembilju vi ste domaćica?

— Jesam, a sudeći po maloj kupovini vidi se da sam prosječna Jugoslovenka. Daj i meni nešto da pročitam.

— Evo izvolite.

— E, pazi molim te. Pa, ovde piše da je godina izdanja 1975. Zašto mi daješ - bajatu robu!

— Ali one mogu dugo da vam traju!

— Drugom ti to pričaj. Prošli put sam uzela knjigu i nije mi trajala ni do devedesete strane. Ubajatila se!

— Vi ste tome krivi. Kad tako snažno i brzo čitate! Djedice šta ćemo za vas?

- Imaš li nešto ljekovito, nešto o travama?

— Imam djeda. Uzmite „Baštu sljezove boje". Odmah će vas proći kašalj.

— Dobro, upakuj mi. A imaš li nešto za mog sina?

— Imam „Kovači lažnog novca". Dobra knjiga.

— Ne uzimam. Ni sa ovim pravim parama ne mogu da kupim bogzna šta a kamo li sa lažnim! Do viđenja.

— Izvolite, prijatelju. Vidim da dugo zagledate. Šta biste željeli?

— Ne mogu nikako da nađem nešto veselo?

— Imam i za vas to, samo ne mogu da vam prodam. A držim ispod tezge.

— Šta je to? Zar i tu krijete knjige?

— Ne, to je jedan - tranzistor s narodnom muzikom!

Dušan STARČEVIĆ

ALKAPOGRAMI

ZNANJE

Tom je vrsnom znalcu karijeru
ipak upropastilo neznanje
nije znao da ne treba znati više,
nego po mogućnosti što manje.

NIJE... NEGO

Kakvo otvaranje očiju,
molim vas lijepo?!!
Vidim ja sve-samo,
vjerujem slijepo.

RIJEČI

Bez riječi bih prihvatio
sva vaša detaljna tumačenja,
kad riječi, kao i ćutnja,
ne bi još imale i skrivena značenja.

Alija KAPIDŽIĆ ALKAP

POSTSKRIPTUM

ZABRINUTOST

Uspjeh prinjavorskih srednjoškolaca na kraju prvog polugodišta je zabrinjavajući: prolaznost iznosi svega 30 odsto. Sa jednom ili više slabih ocjena ima čak više od 700 učenika.

Više od učenika i njihovih roditelja za taj neuspjeh su zabrinuti - profesori.

SPAVANJE

S obzirom na broj noćenja i iskorištenost kapaciteta u objektima Ugostiteljske radne organizacije „Sana" u Sanskom Mostu, očito je da turisti zaobilaze ovaj kraj. Primjera radi iskorištenost kapaciteta u novom hotelu „Korčanica" iznosila je prošle godine svega 17 odsto.

Očito je da su više od gostiju spavali ugostitelji!

BLAGOSTANJE

Prema površinama koje treba da omoguće veću proizvodnju hrane na području Bihaća se ne ponašaju domaćinski. Nerijetko se, naime, događa da je, inače, obradive površine „progutao" beton. Riječ je u stvari o stambenoj i drugoj gradnji na poljoprivrednom zemljištu.

Još samo da iz betona nikne pšenica.

Himzo SKORUPAN

AFORIZMI

● Živio je na visokoj novzi sve dok mu nisu pronašli Ahilovu petu! Koža domaćeg potrošača nikad ne izlazi iz mode.

● Zavod za cijene osvojio je ove godine Zlatnu rukavicu: nokautirao je potrošače!

● I kamen spoticanja može izazvati odron!

Zoran ĆUKIĆ

ŠARENICA

ZAGAĐIVAČI

KAKO U POGLEDU DA
ODRŽIM VEDRINU
KAD NAM MEDIOKRITETI
ČUVAJU SREDINU!

IN MEDIUM RESTRIKCIJA

KADA SE VRŠI STVARNOSTI RESTRIKCIJA
I POGLED NA SVIJET POSTAJE NAM FIKCIJA!

UPOTREBA NAUČNIKA

U OSTALOM SU SVIJETU
OMEGE I ALFE
A KOD NAS JOŠ UVIJEK
ŠEGRTI I KALFE!

FEDERACIJA

ČINI MI SE SVE SKUPA
DA JOJ JE PREOSTALA
DEVETA RUPA!

NAŠA POSLA

SA ABIDOM I JOŠ NEKIM
POJAČANJIMA
OJAČAŠE OSNOVU OPŠTIM OBEĆANJIMA!

BOŽO MARIĆ

Midhat AJANOVIĆ — Ko kaže da sam se neopravdano obogatio?! Ja nemam ni auto!

BIBERČIĆI

Ne volim da je po meni, milije mi je da je po vama.

Eh, sigurnost! I ploveći niz struju može se - utopiti.

S njegove tačke gledišta ništa se ne vidi.

Tek kad je postao providan, otkriveno je ko je sve stajao iza njega.

Davno bi se ukvario da mu žena nije svakoga dana solila mozak.

Padajući sve niže doušnik se penje stepenicama uspjeha.

Da je imao dobra leđa ne bi ga tovarili kao magarca.

Nijesam im dao da me pretvore u prah i pepeo. Šta bih ja imao od toga ako bi se sjutra tim pepelom posipali po glavi!

Za sve je bio kadar i ostao je - kadar.

Duško Garčić

MISAONI RESTLOVI

● Ljudi su kao časovnici. Jedni stalno rade, drugi su stalno pokvareni.

● Da bikovi znaju da postoji i stočni fond, pojeli bi ga unaprijed kao što i mi činimo s našim fondovima.

● Sviđaju mi se neka sredstva informisanja. Možeš pričati, pisati ili govoriti šta god hoćeš, a oni će objavljivati što hoće.

● Mnogi lopovi bi i danas bili mirni, pošteni građani da ih neki bezobraznik nije prijavo.

● Umrla mu je punica, pa je uzeo bolovanje. Promukao od pjevanja.

Slobodan JANKOVIĆ

MRLJA

— Znaš li kolega da sam obrisao mrlju sa stola?

— Baš divno. Znači uredan si.

— Jesam. I očistio sam mrlju sa jednog dokumenta. Posebnim mastilom.

— To je lijepo od tebe.

— I skinuo sam mrlju sa svečanog odijela!

— Bravo, znači nemaš više mrlja?

— Imam još jednu mrlju - na savjesti.

— Hoćeš li i nju da skineš?

— To ne moram. Jedino mi ona ne smeta u životu!

Pera UŠLJEBRKA

TU, PORED NAS

— Jeste li premostili jaz među OOUR-ima?

— Jesmo!

— A prepreke između mjesnih zajednica?

— I njih smo premostili!

— Bravo! Nego šta je sa opštinskim barijerama?

— Premostili smo i opštinske barijere!

— Znači, u regiji ste sada jedinstveni?

— Nažalost, nismo jedinstveni!

— Zašto? Pa premostili ste sve prepreke!

— Jesmo, ali nikako da se dogovorimo ko će naplaćivati mostarinu?!

Borislav Mitrović

Siniša DAVIDOVIĆ

Goran MILOJEVIĆ

ZANOKTICE

Narod se hvata za slamke
čekajući da dug domovini
drug vrati iz „švajc" banke!

xxx

Evo narode malo zeze:
drug je kažnjen partijski
zbog zapošljavanja preko
veze!

xxx

Da pada natalitet
ne recite ženama,
da se radi preko noći
radi se,
ali sa cijenama!

xxx

Iz samoupravne prakse
i ovo slijedi...
nije samoupravljanje vestern film,
da svaki put pravda
pobijedi!

J. DAKIĆ

EPIGRAMI

OSJETLJIVOST

Jedni su osjetljivi na riječi,
drugi na džep.
A mnogima su odebljali živci
pa im je neosjetljiv i obraz i rep
koji se vuče kuda i njihov trag,
a kuda sve - to zna samo vrag!

AKTUELAN POKLIČ

Kad je i u banke nelikvidnost došla,
sokakom je parola prošla:
— Čuvajemo duboke slamarice,
one su posljednja nada u eri besparice!

OSTATAK

Jedan piše, drugi fakturiše,
treći briše i dohodak siše.
Ako onom što dohodak stvara
preostane još imalo para,
kad podmiri tu pisarsku kliku,
deli mučno sve - po pravilniku.

GORE-DOLJE

Za učinak pitaš? E, tu nema zbora,
on se ocjenjuje i to odozgora.
A nagrađivanje, kako ljudi vele,
sprovodi se, druže, kod nas odozdole.

Savo Marić

VAŽAN ARTIKL

Književnike spopala briga
da knjige budu orijentiri.
Unatoč tome, bolje od knjiga
prodaju se čisti papiri.

USTUPAK

Ako u okolnostima datim
uzvišica ne štima rogatim
dogodi se ponekiput
da položaj zauzme i šut.

VODOMRZAC

Ako ne čini sastojak gemišta
voda mu ne znači baš ništa
ali kad mu u uši uđe
on udari u životogrđe.

INSPIRACIONI PROMAŠAJ

Ljubavne poezije ima
i u fabričkim listovima
al obožavana lijepa Končita
fabrički list uopšte ne čita.

Milan BOROVNICA

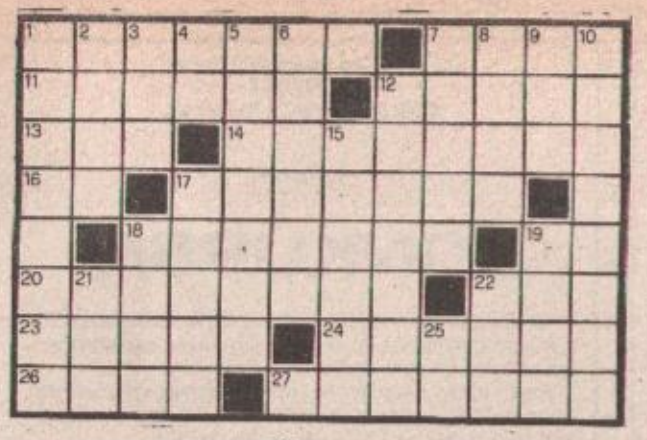

UKRŠTENICA

VODORAVNO: 1. Zajedno izrasti (o biljci), 7. Jedan sport, 11. PREZIME SPORTISTA NA GORNJOJ SLICI, NAŠEG NAJBOLJEG SMUČARA, 12. Poklopac, 13. Organ čula vida, 14. Planina na tromeđi naše zemlje, Grčke i Bugarske 16. Hemijski simbol za radij, 17. Vrsta željezne rude, 18. Najduža trkačka disciplina u atletici, 19. Nota solmizacije, 20. Skup, konferencija, zbor, 22. Soj, pasmina, 23. Tetkin muž, 24. Nakapnica, bunar, cisterna za vodu, 26. Azijska država, 27. Bratov sin, bratanac.

USPRAVNO: 1. Vremenska bliskost (mn), 2. Takmičenje u brzini, 3. Riječka industrija odjeće (skr.), 4. Prvo i posljednje slovo, 5. Broj koji se pridružuje u zbrajanju, 6. Sedmica, 7. Bivši ljubljanski košarkaš, Borut, 8. Eksperiment, 9. Fudbalerski klub iz Čelovca, 10. Insekt s izrazito snažnim zadnjim nogama, 12. Vrsta šahovskog otvaranja, 15. Piloti, 17. Narodno ime za vraga, satanu, 18. Rijeka u SSSR, 19. Rijeka u Hrvatskoj, pritoka Save, 21. Vrsta kartaške igre, 22. Tečno tkivo, 25. Pokazna zamjenica.

ISPUNJALJKA

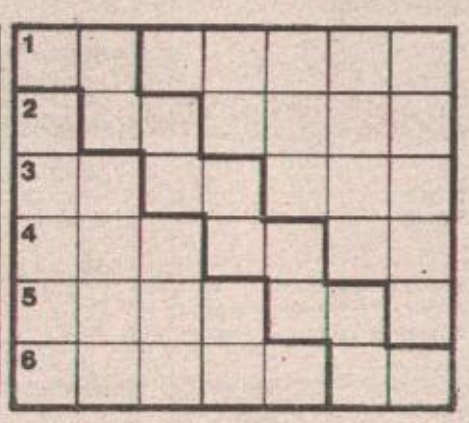

Od slogova AN, AS, ĆE, DA, KA, KA, KO, KRI, LJE, NA, PRO, RAN, RU, RUŠ, TA, TIN, VAR, VI treba sastaviti 6 pojmova, prema donjim definicijama, i vodoravno upisati u lik. AKO STE TO TAČNO RIJEŠILI U POSEBNO OZNAČENIM POLJIMA ČITANO REDOM RIJEČI IZLAZI IME I PREZIME NOVIJEG ZAGREBAČKOG GLUMCA — VODITELJA ZABAVNO—MUZIČKIH EMISIJA TV ZAGREB.

VODORAVNO: 1. Grad u Hrvatskoj, pod Papukom, 2. Slovenačko mjesto na obali Koparskog zaliva, 3. Jedno godišnje doba, 4. Pokrajina u juž. Austriji, 5. Hemijski element (At), 6. Zavoj, okuka.

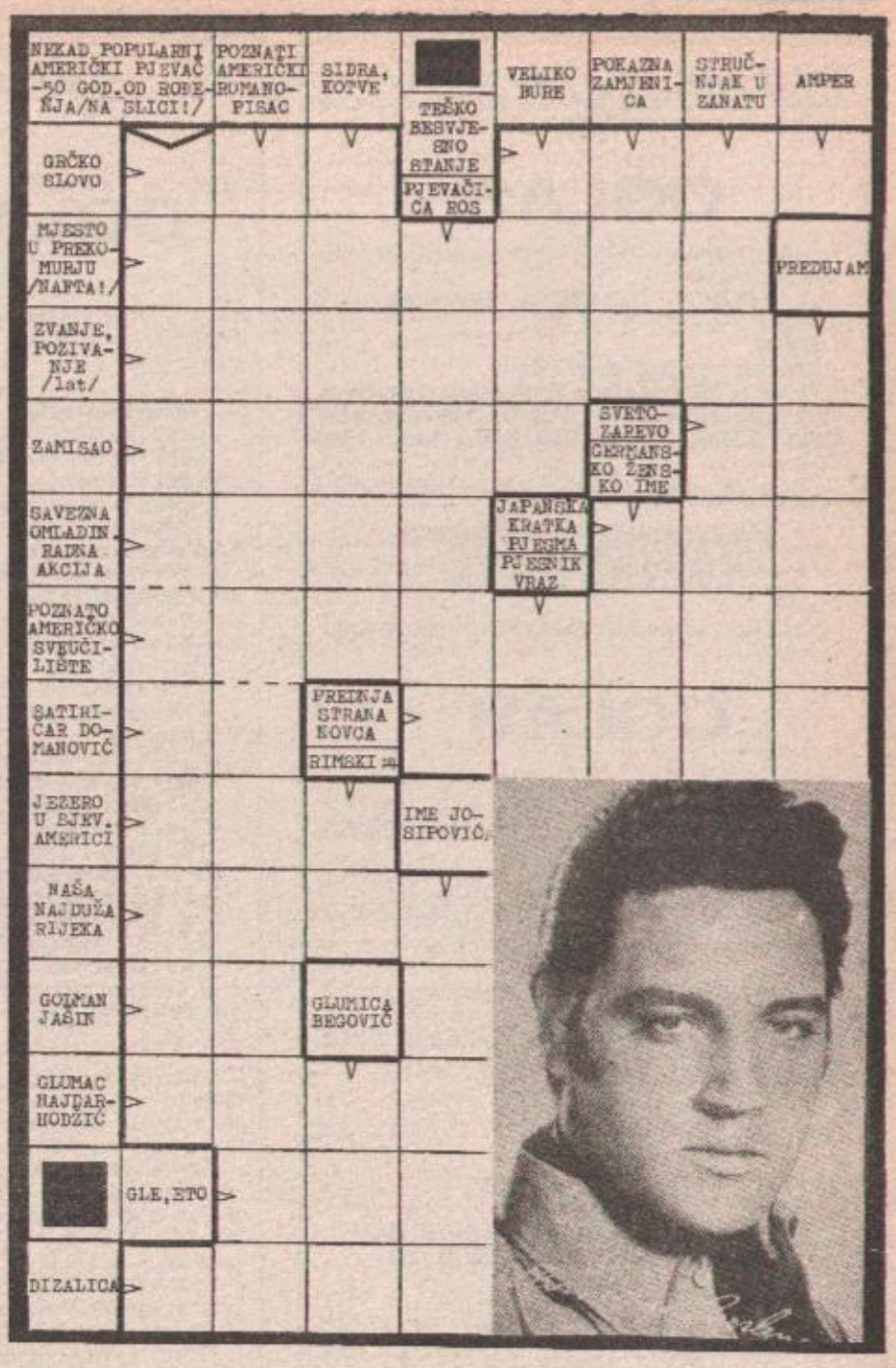

ČAROBNI LIK

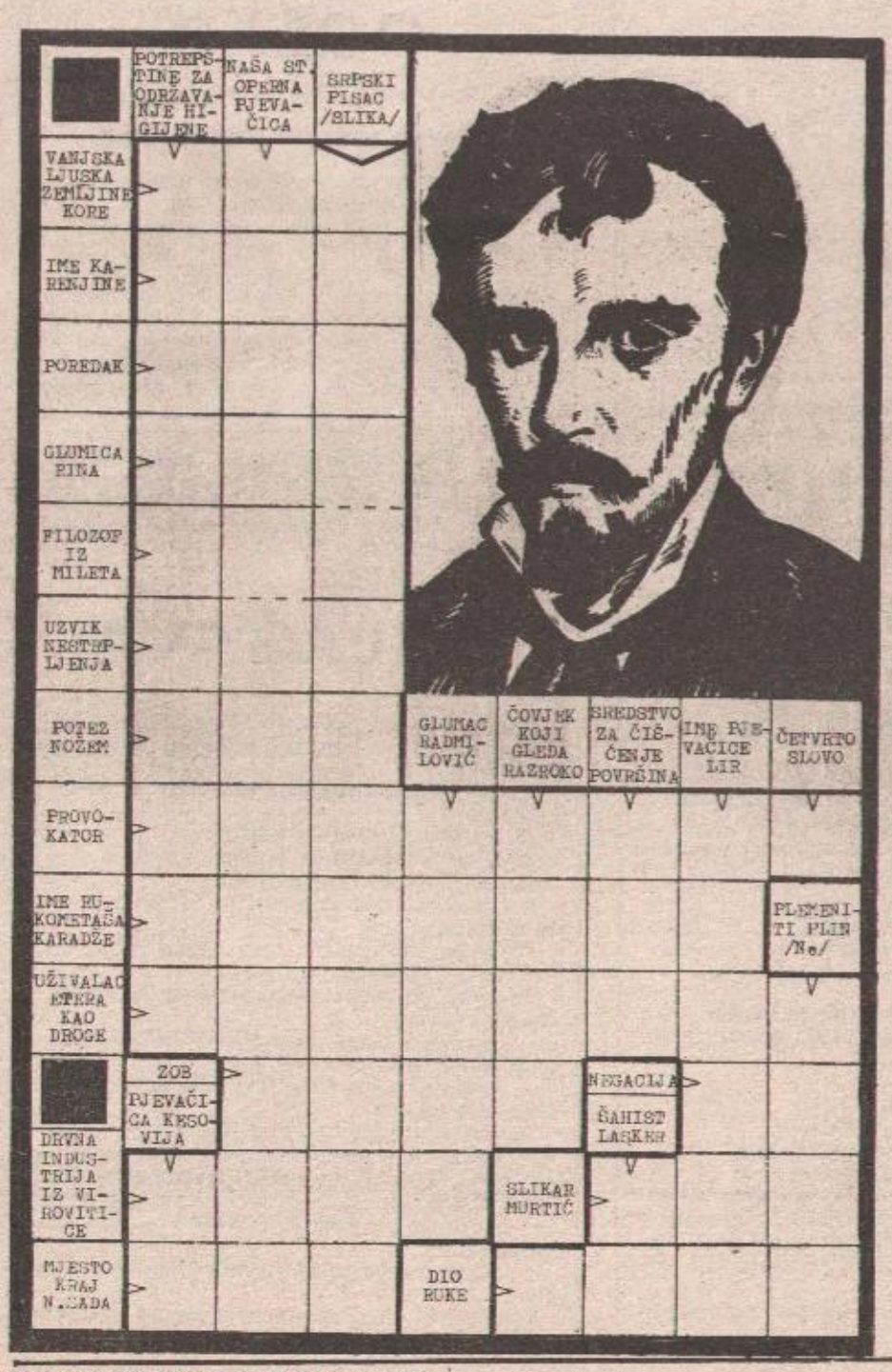

REBUS

fr:5,6

A, CA, CA, FLO, GRA, JAN, JI, KA, KA, KU, LOM, MA, NA, NI, NI, NU, PO, RA, RI, RIČ, RO, TI.

VODORAVNO i USPRAVNO: 1. Upaljena izraslina oko bolesnog zubnog korijena, „divlje meso", 2. Vrsta tjestenine, 3. Ime i prezime poznate zagrebačke glumice, 4. Naš šahovski velemajstor, sada igra za sarajevsku „Bosnu", Bojan, 5. Ime našeg fudbalskog trenera Matekala, 6. Iznicati, klijati.

(M.S.)

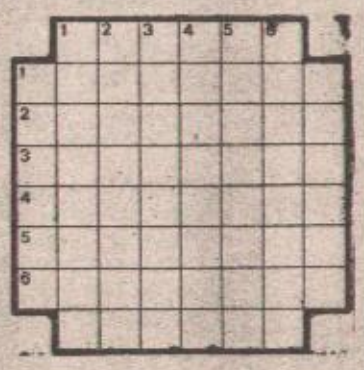

Donjem šaljivom crtežu nedostaje pravougaonik koji je premješten na desnu stranu. No, tu se nalaze i oni koji ne pristaju crtežu, pa treba pronaći koji je to, od datih 6, onaj pravi koji kompletira crtež!

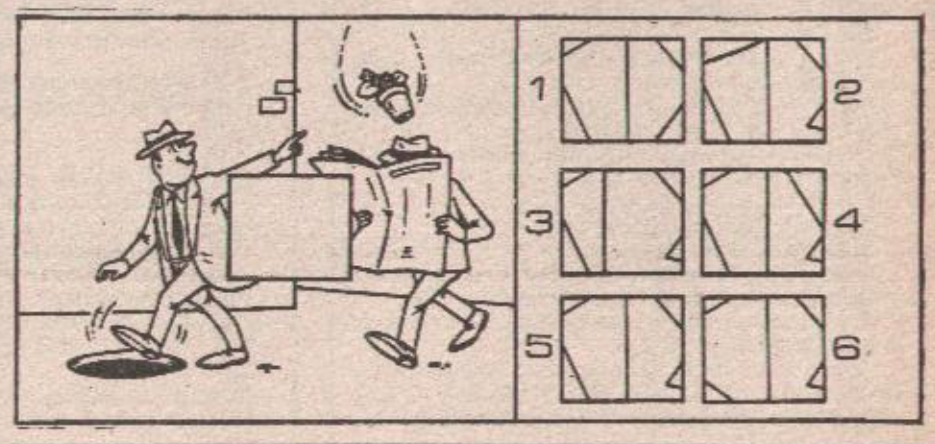

SOUR GIK „KOZARA" GRO „KRAJINA" RADNA ZAJEDNICA ZAJEDNIČKIH SLUŽBI BANJALUKA, na osnovu odluke Komisije za radne odnose OBJAVLJUJE:

OGLAS

za prijem radnika — PRIPRAVNIKA u radni odnos na neodređeno vrijeme

1) EKONOMSKI TEHNIČAR — PRIPRAVNIK — 2 izvršioca

USLOVI:

Završena srednja ekonomska škola.

Prijave sa dokazima o ispunjavanju uslova dostaviti u roku od 8 dana od dana objavljivanja oglasa, kadrovsko-opštoj službi RZZS GRO „KRAJINA" BANJALUKA, Martićeva broj 2.

SAMOUPRAVNA INTERESNA ZAJEDNICA ZA ZAPOŠLJAVANJE BANJALUKA
Radna zajednica Stručne službe

Na osnovu odluke Komisije za radne odnose, objavljuje se

OGLAS

za prijem radnika u radni odnos na određeno vrijeme do povratka radnice sa porodiljskog odsustva

1. KURIR — ČISTAČICA u službi Osnovne zajednice za zapošljavanje Čelinac — 1 izvršilac.

Osim opštih uslova predviđenih zakonom kandidati treba da imaju završenu osmogodišnju školu.

Oglas je otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati.

Prijave na oglas sa dokazima o ispunjavanju traženih uslova dostaviti na adresu: Samoupravna interesna zajednica za zapošljavanje Banjaluka, Radna zajednica Stručne službe (Komisija za radne odnose) Beneševa br. 14, 78000 BANJALUKA.

SOUR „KRAJINATRANS"
„AUTOPREVOZ"
RADNA ORGANIZACIJA PUTNIČKOG SAOBRAĆAJA
RADNA ZAJEDNICA ZAJEDNIČKIH SLUŽBI
BANJALUKA

Na osnovu odluke Radničkog savjeta Radne zajednice zajedničkih službi broj 51 od 7.1.1985. godine, raspisuje

OGLAS

Prijem u radni odnos na neodređeno radno vrijeme:

1. na poslove i radne zadatke plana, istraživanja analize i programiranje realizacije investicija i raspodjele — 1 izvršilac.

2. Pripravnik na neodređeno radno vrijeme:

a) dipl. inž. mašinstva — 1 izvršilac.

b) KV radnik na benzinskoj pumpi — 1 izvršilac.

USLOVI:

Pod 1. VSS dipl. inž. saobraćaja i 2 godine radnog iskustva u struci.

Pod 2. diplomirani inžinjer mašinstva bez položenog pripravničkog ispita.

Pod 3. završena trgovačka škola bez položenog pripravničkog ispita.

Rok za podnošenje prijava iznosi 8 dana od dana objavljivanja u listu „Glas" Banjaluka.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzeti u razmatranje.

Prijave slati na adresu: „Autoprevoz", RO Putničkog saobraćaja, RZZS, Banjaluka, Partizanskih avijatičara 10.

Na osnovu odluke Radničkog savjeta Osnovne organizacije za promet lijekovima i drugim medicinskom radom „KRAJINALIJEK" Banjaluka, r a s p i s u j e s e

OGLAS

za upražnjena radna mjesta

1. ADMINISTRATIVNI RADNIK u Poslovnoj jedinici Subotica — 1 izvršilac

2. MAGAZINSKI RADNIK — VOZAČ u Poslovnoj jed. Subotica — 1 izvršilac.

USLOVI:

Pod 1. — SSS ekonomskog ili opšteg smjera i 1 godina radnog iskustva u struci

Pod 2. — NK radnik — osmogodišnja škola i položen ispit za vozača „C" kategorije.

Uz prijavu na oglas kandidat je obavezan da podnese slijedeća dokumenta:

1. dokaz o školskoj spremi
2. izvod iz matične knjige rođenih i
3. potvrdu o radnom iskustvu

Nepotpune prijave neće se uzimati u razmatranje i smatraće se kao da nisu ni podnesene.

Rok za podnošenje prijava kandidata je 8 dana od dana objavljivanja oglasa.

Prijave na Oglas sa potrebnim dokumentima podnose se na adresu: RO „FARMES" OOUR „KRAJINALIJEK" Banjaluka. Vlade Vitjuka broj 6.

VOJNA POŠTA 2953 ZAGREB

OGLAŠAVA

PRIJEM U SLUŽBU NA NEODREĐENO VREME RADI POPUNE SLOBODNIH RADNIH MESTA GRAĐANSKIH LICA:

1. Građevinski radnik
— VKV i KV minari — 8 izvrš.
— VKV i KV tesari — 17 izvrš.
— VKV i KV zidari — 12 izvrš.
2. Poslužilac građevinskih mašina
— VKV mašinistva građ. mašina — 3 izvrš.
3. Vozač motornih vozila
— VKV vozač mot. vozila u cest. saobraćaju — 4 izvrš.
4. Pogonski električar
— VKV električar — 1 izvrš.
— KV elektroinstalater - 1 izvrš.
5. Elektroinstalater
— VKV elektroinstalater — 2 izvrš.
— KV elektroinstalater — 1 izvrš.
6. Zavarivač
— VKV varilac — 1 izvrš.
7. Mašinbravar — bravar
— KV radnik bravarski smjer — 2 izvrš.
8. Molero-farbar
— KV farbar — 1 izvrš.
9. Kuhar — voda smjene
— VKV kuhar — 3 izvrš.
— KV kuhar — 4 izvrš.
10. Čuvar — vatrogasac
— KV vatrogasac — 2 izvrš.
11. Radnik na održavanju čistoće
— PKV ili NKV radnik — 3 izvrš.

Osim općih uvjeta propisanih zakonom o udruženom radu i Zakonom o službi u oružanim snagama, kandidati treba da ispunjavaju i posebne uvjete za svoja radna mjesta.

Za sva radna mjesta potrebno je radno iskustvo od najmanje dvije godine i položen ispit za siguran rad na radnom mjestu, a radni odnos se zasniva pod uslovom probnog rada od 3 mjeseca, osim za PKV i NKV radnike.

Kandidati treba da ispunjavaju uslov moralno-političke podobnosti za službu u JNA, kao i da su odslužili vojni rok u JNA.

Prednost pri izboru imaju mlađi kandidati i rezervne vojne starješine, a pod rednim brojem 1 VKV radnici i mineri-fugini.

Rad se obavlja pretežno na terenu, gdje je obezbijeđen grupni smještaj i ishrana.

Osobni dohodak određuje se prema Pravilniku o raspodjeli dohotka i ličnih dohodaka.

Prijave-molbe sa opširnom biografijom, podacima o dosadašnjem radu i foto-kopijom ili prepisom diplome-svjedodžbe o završenoj školi potrebnoj za radno mjesto mogu se podnositi u ROKU OD 10 DANA po objavi u štampi.

Prijave — molbe podnositi Vojnoj pošti 2953 Zagreb.

Nepotpune prijave, prijave bez traženih dokaza (diploma) i prijave dostavljene poslije određenog roka ne mogu se razmatrati.

O izvršenom izboru kandidati će biti obaviješteni u zakonsko roku.

Savjet Centra za usmjereno obrazovanje i vaspitanje „Prvi krajiški proleterski bataljon" Čelinac, raspisuje

KONKURS

za prijem jednog profesora likovne umjetnosti na 10 časova sedmično na određeno vrijeme do 15.6.1985. godine.

Pored Zakonom propisanih uslova kandidat treba da ima završenu likovnu akademiju, svi odsjeci.

Konkurs ostaje otvoren 15 dana.

Prijave sa potrebnom dokumentacijom slati na adresu: Centar za usmjereno obrazovanje i vaspitanje „Prvi krajiški proleterski bataljon" Čelinac, 78240 Čelinac.

RADNA ZAJEDNICA OPŠTINSKE KONFERECIJE CRVENOG KRSTA BANJALUKA

Na osnovu odluke Zbora radnika Radne zajednice od 28.1.1985. godine raspisuje se:

OGLAS

za prijem radnika u radni odnos

1. KV kuharica na neodređeno vrijeme, izvršilac — 1

2. NK radnice na određeno vrijeme od 3 mjeseca, izvršilaca — 4

USLOVI:

Pod rednim brojem jedan:

— da ima završenu školu TUŠC-a

— da ima jednu godinu radnog iskustva

Pod rednim brojem dva:

— da imaju završenu osmogodišnju školu.

Prijave o završenoj školi i radnom iskustvu dostaviti na adresu: Radna zajednica OK Crvenog krsta Banjaluka, u roku od 8 dana od dana objavljivanja u listu „GLAS" B. Luka.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzimati u razmatranje.

RO „Kliničko-medicinski centar"
BANJALUKA
OOUR Dom zdravlja Banjaluka

Ispravka

KONKURSA

Objavljenog dana 25.1.1985. godine za imenovanje rukovodioca sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima Stomatološke službe.

Pod rednim brojem 10. Umjesto ljekar specijalista stomatolog, godina radnog iskustva i da ne postoji smetnja iz člana 511. ZURA treba da stoji:

USLOVI: Opšti uslovi po zakonskim propisima, Stomatološki fakultet,

Ljekar specijalista stomatolog 5 godina radnog iskustva, i da ne postoji smetnje iz člana 511. ZURA.

RO „ENERGOMONT"
Radna zajednica „ZS"
Banjaluka

Na osnovu odluke Radničkog savjeta Radne zajednice „Zajedničke službe" raspisuje se

KONKURS

za imenovanje rukovodioca finansijsko-knjigovodstvenog sektora

Pored opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa predviđenih Zakonom, kandidati treba da ispunjavaju i posebno uslove predviđene Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji poslova — radnih zadataka u Radnoj zajednici „ZS": i to:

— da imaju završen ekonomski fakultet VSS VII stepen

— da imaju 5 godina radnog iskustva na rukovodnim finansijsko knjigovodstvenim poslovima

— da posjeduju moralno-političku podobnost i organizacione sposobnosti.

Imenovanje se vrši na mandat od 4 godine.

Konkurs ostaje otvoren 30 dana od dana objavljivanja.

Prijave sa dokazima o ispunjavanju uslova konkursa slati na adresu RO „Energomont" Radna zajednica „Zajedničke službe" Rudarska br. 2, sa naznakom — za Konkursnu komisiju.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati.

Komisija za radne odnose SOUR „Agrokomerc" Radna organizacija „Pržionica" Velika Kladuša, raspisuje:

OGLAS

za popunu upražnjenog radnog mjesta

1. Referent za normativno pravnu djelatnost — 1 izvršilac

Pored uslova predviđenih Zakonom kandidati treba da ispunjavaju slijedeće uslove:

a) završena visoka, viša ili srednja škola pravnog smjera.

b) 2 godine radnog iskustva

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

Nepotpune prijave neće se uzimati na razmatranje.

Prijava sa dokazima o školskoj spremi i radnom iskustvu slati na adresu SOUR „Agrokomerc" RO „Pržionica" Velika Kladuša, Komisiji za radne odnose.

AIPK — Zemljoradnička zadruga Bos. Gradiška, na osnovu odluka Odbora za međusobne odnose radnika u udruženom radu OZO: „Petrovo Selo" u P. Selu; „Nova Topola" u N. Topoli; „Kočićevo" u Kočićevu; „Orahova" u Orahovi i RZZS-i u Bos. Gradišci,

OGLAŠAVA

potrebu za novim radnicima — pripravnicima radi pripremanja za obavljanje slijedećih poslova i zadataka:

1. tehnolog u stočarstvu u OZO „Petrovo Selo" u P. Selu — 1 izvršilac

„N. Topola" u N. Topoli — 1 izvršilac

„Kočićevo" u Kočićevu — 1 izvršilac

„Orahova" u Orahovi — 1 izvršilac

Svi izvršioci pod tačkom 1. se primaju na neodređeno vrijeme.

2. planera, analize plana i raspodjele u RZZS-i — 1 izvršilac na neodređeno vrijeme.

Kandidati po ovom oglasu treba da ispunjavaju slijedeće uslove:

— za poslove i zadatke pod tačkom 1. VSS — Poljoprivredni fakultet — stočarski smjer,

— za poslove i zadatke pod tačkom 2. VSS — Ekonomski fakultet.

Prijave se podnose u roku od 8 dana od dana objavljivanja oglasa u sredstvima javnog informisanja, a na adresu: AIPK — Zemljoradnička zadruga Bos. Gradiška, Ul. Steve Sovilja broj 2, sa obaveznom oznakom za koje poslove i zadatke pripravnik — kandidat konkuriše.

Uz prijavu priložiti rodni list i svjedodžbu o završenoj školi.

Nepotpune i neblagovremene prijave nećemo razmatrati.

Dana 2. februara 1985. godine navršava se četrdeset tužnih dana od smrti naše drage majke, bake i prabake

JELENE DUBAJIĆ, rođene BUDISAVLJEVIĆ

Obavještavamo prijatelje i rodbinu da ćemo dana 2. februara 1985. godine u 12 sati posjetiti njen grob i odati dužno poštovanje.

OŽALOŠĆENA PORODICA
062165

Dana 3. februara 1985. godine navršava se četrdeset dana od smrti naše drage majke, sestre, bake, svekrve i punice

STOJANKE (MILANA) TADIĆ

Toga dana u 10 sati posjetićemo njen grob na porodičnom groblju u Ramićima i položiti cvijeće.

OŽALOŠĆENA PORODICA
062144

Dana 3. februara 1985. godine navršava se pet tužnih godina od smrti našeg dragog supruga, oca i djeda

VASKRSIJE VRANCIĆA

Toga dana u 11 sati položićemo cvijeće na njegov grob u selu Mašićima. S ljubavlju i poštovanjem čuvaćemo uspomenu na njegov plemeniti lik.

supruga ZORKA, sin RAJKO i kćerka STEVKA
062153

Dana 4.2.1984. godine navršava se tužna godina od smrti dragog nam pokojnika oca, svekra i djeda

VELJKA GAJANOVIĆA

učesnika NOR-a, nosioca „Partizanske spomenice 1941. godine"

Obavještavamo rodbinu, kumove i prijatelje da ćemo 3.2.1985. godine (nedjelja) u 11 sati posjetiti njegovu vječnu kuću i okititi cvijećem.

OŽALOŠĆENA PORODICA GAJANOVIĆ

062174

Dana 30. januara 1985. godine navršilo se tužnih četrdeset dana od prerane smrti našeg dragog tate, djede i punca

TODORA TOŠE VRANJEŠA

U nemogućnosti da pojedinačno zahvalimo svima, ovom prilikom želimo da izrazimo zahvalnost svim komšijama i prijateljima koji nam pritekoše u pomoć u najtežim trenucima.

Izraze zahvalnosti dugujemo SO, SUBNOR-u, SSRN-a i drugim društveno-političkim organizacijama, prijateljima i poznanicima Skender-Vakufa, te „Elektrokrajini", Banjaluka i SUBNOR-u Banjaluka. Posebnu zahvalnost dugujemo dr Nerminu Jugi i osoblju Hitne pomoći Banjaluka. U nedjelju, 3. februara 1985. godine, u 11 sati posjetićemo njegov grob na Novom groblju u Banjaluci.

NJEGOVI NAJMILIJI: kćerke, unučad i zetovi
062167

Dana 3. februara 1985. godine navršava se četrdeset tužnih dana od smrti moje drage supruge

STANE TODOROVIĆ

selo Vlisi, Bosanska Gradiška

U našim srcima naša draga supruga, majka, baka, svekrva, strina i snaha ostaće vječno nezaboravna, jer voljena ne umire, ostaje sjećanje cijelog života. Zahvaljujemo svima onima koji dođoše u najtežim danima da podijelimo tugu i bol. Hvala svima koji izjaviše usmeno ili pismeno saučešće.

Ožalošćena porodica TODOROVIĆ
062145

U ovoj godini navršila se godina dana od smrti

prof. DARE TRIVIĆ

Sjećaće je se vječno njena kćerka

VERA

Na izuzetnom prilogu toplo zahvaljuje Udruženje distrofičara Banjaluka, Akifa Šeremeta „L", tel 30-746.

U ovoj godini navršava se 35 godina od smrti

RADOVANA KESIĆA

Sjeća ga se

supruga MIRA KESIĆ sa porodicom

Na uobičajenom prilogu toplo zahvaljuje Udruženje distrofičara Banjaluka, Akifa Šeremeta „L", tel. 30-746.

AMD „STANKO VUKAŠINOVIĆ" PRNJAVOR
RADNA ZAJEDNICA PRNJAVOR

Na osnovu odluke Komisije za radne odnose od 28.1.1985. godine, Radna zajednica AMD „Stanko Vukašinović" Prnjavor, raspisuje

OGLAS

za prijem radnika u radni odnos na određeno vrijeme (zamjena odsutnih radnika):

1. KUVAR, izvršilaca — jedan;
2. KURIR-ČISTAČ, izvršilaca — jedan.

Uslovi:

Osim opštih uslova propisanih zakonom, kandidati treba da ispunjavaju i posebno uslove:

1. VKV ili KV ili PK kuvar sa završenom ugostiteljskom školom i godinom dana radnog iskustva.
2. NK radnik sa završenom osnovnom školom.

Prijave na oglas sa dokazima o ispunjavanju traženih uslova slati na navedenu adresu u roku od 8 dana od dana objavljivanja oglasa.

Neblagovremene i nepotpune prijave neće se uzimati u razmatranje.

SOUR MMK „BRATSTVO" PUCAREVO
RO „TPPM" BOS. DUBICA

Komisija za radne odnose Radne organizacije „Tvornica poljoprivrednih priključnih mašina" Bosanska Dubica r a s p i s u j e

OGLAS

za zasnivanje radnog odnosa na poslove i radne zadatke

1. ADMINISTRATIVNI RADNIK — pripravnik — 1 izvršilac na neodređeno vrijeme.

USLOVI: IV stepen — Upravna škola ili gimnazija.

2. DAKTILOGRAF OPŠTEG SEKTORA

— 1 izvršilac na određeno vrijeme do povratka radnice sa porodiljskog odsustva.

USLOVI: II stepen — daktilograf Ia ili Ib klase.

Radno iskustvo od 6 (šest) mjeseci.

Kandidati koji se žele prijaviti na oglas dužni su u roku od 8 dana od dana objavljivanja oglasa u listu „GLAS" Banjaluka, uz prijavu dostaviti sljedeće dokumente:

1. original diplomu ili ovjerenu foto-kopiju
2. izvod iz matične knjige rođenih
3. uvjerenje o radnom iskustvu u struci.

Kandidati koji su prijavljeni kod druge osnovne zajednice za zapošljavanje dužni su priložiti i odgovarajuće dokumente na osnovu kojih se prema kriterijima i mjerilima Društvenog dogovora utvrđuje rang-listu prioriteta.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzimati u razmatranje.

Prijave dostaviti na adresu:

Radna organizacija „Tvornica poljoprivrednih priključnih mašina" 79240 Bosanska Dubica, Ul. Mire Cikote 48.

„Energoinvest-Rasklopna oprema"
OOUR Tvornica RKG Bihać

Odlukom Komisije za prava i obaveze, Tvornica RKG Bihać raspisuje

OGLAS

— 2 radnika na određeno radno vrijeme — na poslovima PAKOVANJA I TRANSPORTA

USLOVI: završena osnovna škola.

Uz prijavu s kraćom biografijom kandidati su dužni priložiti svjedočanstvo o završenoj osnovnoj školi.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se uzimati u razmatranje.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja istog.

Prijave slati na adresu: „Energoinvest-Rasklopna oprema" OOUR Tvornica RKG Bihać Bihać, Jablanska bb.

NEUGODNO IZNENAĐENJE ZA REGANOVO OBEZBJEĐENJE

Tuđinac u Bijeloj kući

— Kako se jedan turista iz Kolorada našao u stolici američkog predsjednika?

VAŠINGTON — Ako je obezbjeđenje američkog predsjednika Regana tvrdilo da Bijelu kuću ni ptica ne može preletjeti neopaženo, vodoinstalater iz Kolorada Robert Lata je prošle nedjelje pokazao da u tom obezbjeđenju ima širokih „rupa"

Na dan kada je predsjednik Regan polagao svečanu zakletvu u ovalnom salonu Bijele kuće i kada su u cijelom gradu bile uspostavljene „neviđene mjere" bezbjednosti, agenti iz Reganovog najužeg obezbjeđenja, pronašli su tuđinca usred Bijele kuće. Kažu da su zabezeknuti agenti primijetili da na drugom spratu, u dijelu Bijele kuće u kojoj Regan stanuje, za trpezarijskim stolom, na stolici koju baš Regan koristi, sjedi nepoznat čovjek. Ako su u početku i pomislili da je to neko od „štaba" iz Bijele kuće, ubrzo su uvidjeli da nije. Za stolom je mirno sjedio 41-godišnji Robert Lata, znatiželjno razgledajući zidove i namještaj Bijele kuće.

Radoznali turista

Kada su ga ljudi iz obezbjeđenja munjevito „savladali", zapitali su ga šta on tu radi?

„Pa, došao sam da vidim Bijelu kuću..."

Roberta Latu iz dalekog Kolorada, naravno, niko nije pozvao da dođe u Vašington za svečanu inauguraciju predsjednika Regana u drugi mandat. Poziv nije stigao ni do viđenijih i moćnijih Amerikanaca, a ne do njega. No, on je stigao u Vašington da vidi to „čudo", a i da pogleda Bijelu kuću u kojoj nikada nije bio.

Kada je 20. januara stigao ispred Bijele kuće, naišao je na obavještenje da za turiste nema posjete, jer su u toku svečanosti inauguracije. Inače, određenih dana i sati, može se proći, striktno utvrđenim i ograđenim prolazom kroz dio Bijele kuće i njenog vrta.

Namjerniku iz Kolorada to nije bilo pravo. Prevalio je dalek put da bi se vratio praznih ruku. I, dok je mislio šta da radi, primijetio je kako vod marinaca, u stroju ulazi u Bijelu kuću, noseći o ramenima muzičke instrumente. To je bila, zapravo, vojna muzika za svečanost Reganovog polaganja zakletve. Brzo je stao sa njima u red, naravno, kao posljednji, i ušao u Bijelu kuću na glavna vrata. Ni to što nije imao uniforme kao ostali, ni što sve ulaze Bijele kuće kontrolišu skrivene kamere, detektori i „budni" pogledi agenata, nije bilo za njega prepreka. Jednostavno, svi su zatajili.

Iz zatvora — uz kauciju

Kada je već ušao u Bijelu kuću, neznanac iz Kolorada se odvojio od marinaca, pogledao šta ima u holu i oko njega, a onda se popeo na sprat u privatne odaje predsjednika Regana i njegove porodice. Valjda kada se zamorio, ili da bi probao na kakvoj to stolici Regan sjedi za stolom, Lata je u jednom trenutku sjeo za sto i nastavio da razgleda i da se čudi iz sjedećeg stava.

Kada se poslije našao u zatvoru, turista iz Kolorada se dohvatio slobode tek kada je platio hiljadu dolara kaucije. Poslije toga je otišao kod svog kongresmena iz Kolorada da mu kaže da interveniše da mu vrate vozačku dozvolu, jer ne želi da se bez nje vraća kući.

Nije poznato da li je u međuvremenu došao do dozvole, ali se zna da će 5. februara biti izveden pred sudiju zbog nedozvoljenog ulaska u Bijelu kuću.

Borislav LALIĆ

ZODIJAK

VODOLIJA ŠEST: 30. JANUAR — 8. FEBRUAR

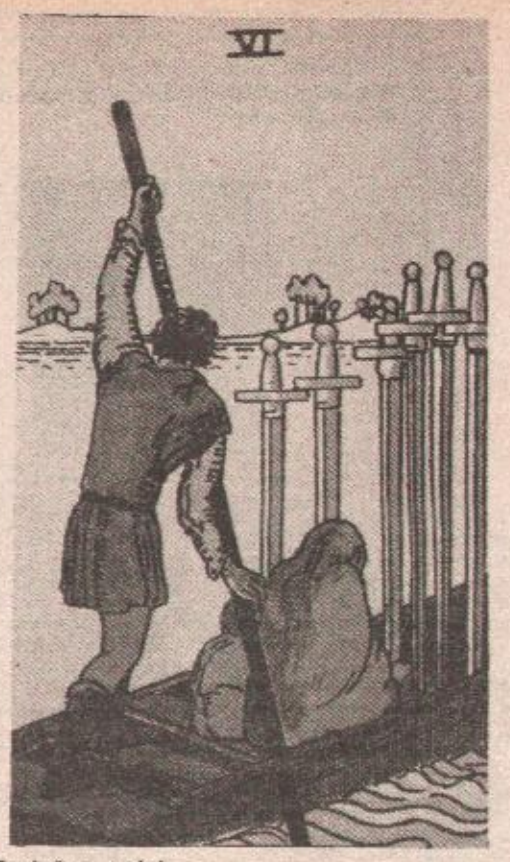

Zaslužan uspjeh

Tarot zapis za ovaj središnji dio Vodolije veli: Zaslužan uspjeh. Na slici vidimo čovjeka koji u čamcu odnosi sa bojnog polja zarobljeni plijen šest mačeva, i sa ženom i djetetom odlazi na drugu obalu, što nam sugeriše da Vodolija šest do uspjeha dolazi poslije mnogo briga i neprilika, jer da bi dobila sve ono što joj po rođenju pripada Vodolija šest mora dobro da se namuči.

Ove veoma moćne ličnosti karakteriše samopouzdanje, magnetska privlačnost i izuzetna inteligencija. Rođene su vode. Potencijal šest im daje ambiciju a frekvencija Merkura pronicavost tako da je od njih veoma teško bilo šta sakriti. Veoma su retorični, poznavaju čaroliju pisane i izgovorene riječi i time se obilato služe. Astrolozi tvrde da ova dekada Vodolije jeste jedini znak u Zodijaku koji jasno zna šta želi i još k tomu jedine su ličnosti koje posjeduju savršenu ravnotežu između svjesnog i nesvjesnog. Nesvjesno, intuitivno spoznaje stvari, a svjesno ih klasifikuje i raspoređuje u vremenu.

Ako su pozitivni onda su izuzetno tolerantni, vođe od kojih možemo očekivati samo blagostanje kako duhovno tako i materijalno. Vrsni su organizatori, rade ekipno, nosioci su projekata, čudnih i čudesnih ideja koje sa rijetkim izuzecima sprovode pomoću drugih u djelo. Ovladavaju veoma lako situacijom ali primjećuju i one najsitnije detalje oko sebe tako da vrlo rijetko povređuju ljude. No, njihovom svevidećem oku ništa ne izmiče. Ne povode se za slučajem za kratkotrajnim bljeskom iako to kod drugih tolerišu. Svjesno i nesvjesno koje je u saglasju sve to izuzetno hitno propuštaju kroz svoj naročiti sistem i stvari postavljaju na pravo mjesto.

Ako su negativni, onda su hladni i okrutni. Ne oprštaju ni najsitniju uvredu. Sujetni su i osvetoljubivi, destruktivni, skloni zavjerama. Zbog njihove moći (a imaju je čini se beskrajno) onda su opasni. Njihove zavjere ili sabotaže nisu sitne podvale, prostor koji obuhvataju i u širinu i dubinu ogroman je i ostavlja posljedice, često nesagledive za okolinu.

Konflikt kod ovih ličnosti nastaje između poštenja i nepoštenja, a tajna ravnoteže je jednostavna: spoznati svoje moći i usmjeriti ih kroz naporan rad ka dobrobiti ljudskog roda. A ove ličnosti to i kao pojedinci mogu, jer ne treba zaboraviti da se u ovom periodu, po proučavanju astrologa, rodilo oko dvadeset odsto svih genijalnih ljudi ljudskog roda. Oni doista mnogo toga mogu. Njihove ideje, drugima često nerazumljive, gotovo po pravilu uvijek uspijevaju. Samo ako ih ne izda strpljenje. Zato im se i savjetuje strpljivost i strpljivost, jer ne trebaju zaboraviti da su drukčiji od ostalih i da ono što je njima samo po sebi jasno do drugih treba tek da dođe, kao ni to da su ljudi različiti i da su moći na ovome svijetu podijeljene po različitom aršinu.

U grupi ljudi možete ili poznati po tome što uvijek stoje sa strane, izdvojeni, usamljeni kao da ne pripadaju ovom prostoru. Ko zna, možda su zaista sa neke druge planete.

Poznate ličnosti rođene u ovoj dekadi Vodolije su: Čarls Dikens, Džems Džojs, Franc Šubert, Tomas Mor, Franklin Ruzvelt, Ronald Regan, Boris Spaski, Norman Majler, Žil Vern, Alfred Adler...

I kao što se vidi, talentovani su praktično za sve, ali opet sve zavisi od njih. Mnogo im je dato, sudeći po astrologiji, a njihovo je da djeluju dalje.

M. PRAREVAC

ISTRAŽIVANJA

KOMPJUTER KOMPOZITOR

● Novi kompjuter sluša Mocartove sonate i vjerno transkribuje note, a muzika Majkla Džeksona ga zbunjuje

STANFORD — Istraživači na američkom univerzitetu Stanford konstruisali su kompjuter koji može, „slušajući" klavirsko izvođenje Mocartovog menueta da vjerno transkribuje note, ritam i amplitudu svakog tona u tom muzičkom komadu.

Prema riječima autora programa za transkribovanje muzike, profesora Lelanda Šmita, kompjuter još nije u stanju da vjerno bilježi simfonije i ostala polifonico na djela, dok ga muzika Majkla Džeksona i sinkope i kontrapunktovi Skota Džoplina i regtajma potpuno zbunjuju.

U očekivanju savršenijih programa, autori programa jezika vještačke inteligencije (SAIL) zadovoljavaju se da, računaru sviraju jednostavnija Mocartova djela, a uskoro će početi i s Bahovim kompozicijama. Činjenicu da je kompjuter savršeno obavio svoj prvi zadatak — vjerno transkribovanje Mocartovog menueta iz simfonije br 25 u e molu i nadu da ih neće iznevjeriti ni kod Baha, naučnici objašnjavaju savršenom matematičkom preciznošću djela ova dva velika kompozitora.

ZANIMLJIVOSTI

STOGODIŠNJAK KOD PEDIJATRA

KOPENHAGEN — Kristin Nordtorp napunila je 23. januara 103 godine, samo nedjelju dana pošto je primila poziv da pregleda zube u lokalnoj dječijoj zubnoj klinici. Kako piše list „Aktuelt", Kristin Norotord je rođendan proslavila u jednom staračkom domu na danskom ostrvu Funen. Ni adresa „starački dom — ostrvo Funen" nije „zbunila" vladin centralni kompjuter. On je, jednostavno, 1981. godine tadašnju stogodišnju staricu greškom uveo kao jednogodišnje dijete. Greška mala — samo dvije nule.

KOZMETIČKI KUTAK

Priprema: Đurđica GOLIĆ

Kozmetički laser

— Sprečava ispadanje kose, odstranjuje izražene bore lica
— Revolucionarne promjene u kozmetici

Laser je skraćenica engleske definicije: Light Anplification by Stimulated of Radiatios (širenje svjetla emisijom stimulisanom radijacijom). Laseri su u stvari rezultat duge serije istraživanja koje je počela 1917. godine radovima Ajnštajna, o procesu širenja i oscilacije molekula. Prva realizacija lasera je bila 1960. godine, ali primjene su počele tek nakon sedamdesetih godina. Laser je dakle izvor zračenja, svjetlo koncentrisano i usmjereno u jednom jedinom pravcu. Da bi se dobila laserska zraka, potrebno je posebno aktivna sredina: kruta, tekuća ili plinovita, koja se prema tome klasifikuje na razne vrste lasera. Laser se koristi dosta u medicini pogotovo u odstranjivanju kanceroznih povreda a naročito se koristi u dermatologiji i to 5 tipova lasera:

— laser s argonom koji je vrlo interesantan kod zgrušavanja krvi u venama i kapilarima (npr. kod tetoviranja, kuperoze-crvenih lica)

— laser sa CO_2 se upotrebljava kod kožnih tumora,

— laser Yag se koristi kod povreda kože kao i kod odstranjivanja tetoviranja,

— rubinski laser se rjeđe koristi ali je njegova lepeza iradijacije sa

veće površine a i za odstranjivanje cijelog tetoviranja,

— laser Heli-neon ima djelovanje u žarišta ozljeda kod rana i opekotina.

Šta je to kozmetički laser?

To je lasersko svjetlo za razliku od laserskih zraka koje se koriste u medicini. Ono posjeduje stalnu i jedinu dužinu valova. Lasersko svjetlo je smješteno u infracrvenom na 905 monometara ili u vidljivom crvenom na 632 monometra. Ova posljednja valna dužina najviše se koristi u kozmetici. Snaga emisije laserske energije za kozmetičku upotrebu — koja se može preporučiti kozmetičarkama varira danas od 5 milivata (za aparate italijanskog porijekla) do 1 milivata. Postoje i razni aparati snage od 2 milivata ali ih je opasno koristiti pa se ne preporučuju.

Prvi naučni radovi na laserima u kozmetičkoj upotrebi datiraju od 1971. godine kada je mađarska ekipa pod vodstvom E. Mestera objavila zadovoljavajuće rezultate na zacjeljivanju kožnih čireva primjenom laserskog svjetla slabe energije na rubove čireva. To zacjeljivanje je bilo brže nego kad su se primjenjivale klasične metode. Mađarski autori su iznijeli da su ti njihovi rezultati povezani s jednom mikrocirkulacijom dermičkom i stimulacijom ćelijskih sinteza naročito kolagenom u fibroplastu.

Indikacije kozmetičkog lasera su: sprečavanje kozmetičkih manjkavosti kože (kod starenja muškaraca i žena), sprečavanje i ispadanje kose kod muškaraca, odstranjivanje izražajnih bora lica kod muškaraca i žena između 30 i 50 godina. Laser je sredstvo koje stremi revolucionarnoj promjeni u kozmetici.

NEDJELJNI ZADATAK Priprema A. ALIBEGOVIĆ

IMA LI IZGLEDA?

Na jednom srednjovjekovnom sudu sudilo se ovako: sudija bi optuženom pružio dvije cedulje da bira, na jednoj je pisalo ŽIVOT, a na drugoj SMRT. Ako bi se dogodilo da optuženi izvuče prvu, smjesta bi bio pušten, a ako bi izvukao drugu, odmah bi bio pogubljen. Jednom se desilo da je optuženi saznao da ga sudija mrzi i da će na obje cedulje koje će mu biti pružene, pisati SMRT. Napominjem da je optuženi imao povez na očima prilikom biranja cedulja. Da li je mogao da se spasi?

Rješenje ćemo objaviti u sljedećem Nedjeljnom Glasu.

Rješenje zadatka iz prošlog broja:

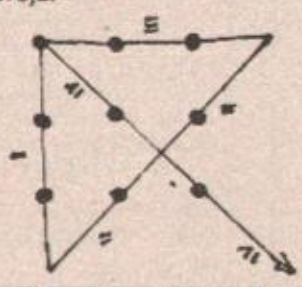

ZANIMLJIVOSTI

IZGUBIO ŽENU NA KOCKI

Ljudima svašta zna da padne na pamet, pa bili oni tada raspoloženi ili ne. Uglavnom, u takvim (čudnim) situacijama, mnoge „ideje", koje odjednom zasvijetle, provode se u djelo.

Tako je izvjesni Grk Jonis, tada u neraspoloženom stanju, „izveo" nešto nesvakidašnje: izgubio je svoju ženu na kocki!

Ovaj naš susjed poznat je kao strastveni kockar. I kao takav, prije nekoliko nedjelja se u Atini sastao sa „odabranim društvom", i igra je počela. Jonis toga dana očigledno nije imao mnogo sreće, jer je ubrzo na kartama izgubio sav novac koji je imao uzase, zatim novčanu ušteđevinu, koju je ovjerio čekom, ubrzo i kuću, da bi na kraju, kao jedini preostali ulog, izgubio i suprugu.

Dakle, eto još jednog načina da se čovjek pročuje u svijetu. A mnogi i onako ne znaju šta bi sa svojim ženama.

D. T.

IZJAVITE ZA ŠTAMPU

PRNJAVOR

TOMBOLA — NUŽNA POTREBA

Nikica MERLOVIĆ, referent u SNO:

— Na tombolu fudbalskog kluba Ljubić često se diže vika. Napada se ovaj vid igre, koja, moramo priznati nije nigdje popularna, ima sve više, ali smatram da tombolu ne smijemo ukinuti sve dok se ne pronađu sigurniji izvori prihoda za ovu sportsku organizaciju. Srećna je okolnost da na tomboli radi ozbiljna ekipa mladića, pa nema primjedbi na sam tok odvijanja ove skupe, ali za sigurnost kluba, korisne igre. Možda bi se moglo nešto učiniti da sredstva tombole koriste i ostale sportske organizacije na području naše opštine.

MLADI NAJUGROŽENIJI

Radenko KRAJIŠNIK, mašinski tehničar:

— Kada je u pitanju standard mladih situacija na tom planu je sve teža, da ne kažem kritičnija. Izuzetno teško se dolazi do radnog mjesta, a kad se i dobije pripravnički staž je dug. Zaposlen sam, kao i moja supruga, ali visina ličnog dohotka nije takva da možemo nešto uštedjeti. Ponekad dođemo u situaciju da teško sastavimo kraj sa početkom narednog mjeseca. Potrebna je maksimalna štednja, povremeno i odvajanje od usta, da bi se udovoljilo redovnim izdvajanjima iz porodičnog budžeta.

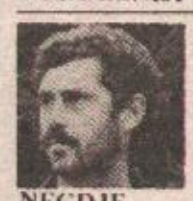

NEGDJE SU ZAPOSTAVLJENI

Emsad GVOZĐAR, metalski radnik:

— Koliko pripadnici udruženog rada učestvuju u odlučivanju tema je kojoj bi se morala posvetiti mnogo veća pažnja na nivou šire društveno-političke zajednice. Svima nam je poznato da ima rigoroznih pojava da radnike niko ništa ne pita, da je njihovo da samo rade, dok ostali, mislim na one na rukovodećim položajima krše ove samoupravne norme. Na sreću, tako nije i u mom radnom kolektivu. Tvornici tanaca „Metalka", gdje radnici imaju zapaženu ulogu u odlučivanju.

PRAVILAN IZBOR

Asim ĆURAN, mašinbravar:

— Ovih dana održana je svečanost izbora najboljeg kolektiva i sportista na području naše opštine za proteklu godinu. Način na koji su mjereni učinci pojedinaca i ekipa su veoma dobri i takvom praksom treba i dalje nastaviti. Pohvalio bih članove Organizacionog odbora koji su najzaslužniji što je završna priredba bila pravi praznik, ne samo za nas aktivne sportiste, već i za ostale posjetioce u velikoj sali Doma kulture u Prnjavoru. Rukometaši Sloge su i zaslužili naziv najboljeg, baš kao i šahista Jovo Gašić.

Brane RADULOVIĆ

RADIO — PROGRAM

BANJALUKA

SUBOTA, 2. FEBRUAR
7,00 — Najava programa
7,05 — MUZIKA — NOVOSTI — MUZIKA (VIJESTI u 7,30, Oglasi i obavještenja u 7,45)
8,00 — Mi predlažemo — vi birate
9,00 - GOST PROGRAMA Drago Perić, jedan od doajena bosanskohercegovačkog radio-novinarstva, dugogodišnji novinar, dopisnik i urednik Radio-Sarajeva iz Banjaluke, dobitnik brojnih novinarskih i društvenih priznanja.
10,00 — Hit programa
10,10 — Rezervisano vrijeme
10,20 — Magazin sedam
11,00 — SPORTSKI ŽURNAL
11,20 — Uključite svoje magnetofone
12,00 — Odjava programa
Od 12,00 do 14,00 — ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO—STANICA BiH — EMISIJA POSVEĆENA 18—GODIŠNJICI RADIO—BANJALUKE
Od 14,00 do 07,00 — PRVI PROGRAM RADIO—SARAJEVA

NEDJELJA, 3. FEBRUAR
7,00 — Najava programa
7,05 — Muzika — novosti — muzika
8,00 — NA ZELENOM TALASU
8,30 — Poželjeli ste — izvodimo
10,00 — HRONIKA KOTOR—VAROŠA
10,20 — Magazin sedam
11,00 — Muzika za nedjeljno raspoloženje
11,30 — EMISIJA NA UKRAJINSKOM JEZIKU
12,00 — Odjava programa
Od 12,00 do 01,00 — PRVI PROGRAM RADIO—SARAJEVA

BOSANSKA GRADIŠKA

SUBOTA, 2. FEBRUAR
8,00 — Početak emitovanja i najava subotnjeg programa Radio-Bosanske Gradiške
8,05 — Muzika — informacije — muzika
8,50 — Oglasi i obavještenja
9,00 — Odabrali smo za diskofile
9,30 — Vijesti
9,40 — Narodna muzika
10,00 — Iz melodije u melodiju
11,00 — KABARE 202, zabavno-muzička emisija
12,00 — Završetak i odjava programa Radio-Basanske Gradiške
14,00 — „Susret na talasu", zajednički program RS BiH

NEDJELJA, 3. FEBRUAR
7,55 — Početak emitovanja i najava programa Radio-Bosanske Gradiške
8,00 — ZELENA POLJA, emisija za poljoprivredu i selo
8,30 — Želite — čestitate — pozdravljate, drugi dio
10,00 — HUMORISTIČKI RADIO—TALAS
10,10 — Želite — čestitate — pozdravljate do kraja programa (u 12,00 VIJESTI)

PRNJAVOR

PROGRAM EMITUJE NA SREDNJIM TALASIMA 1341 KILOHERC i UKT 98,3 MEGAHERCA

SUBOTA, 2. FEBRUAR
9,00 — Najava programa
9,30 — Oglasi, muzika, reklame
10,00 — Gost programa (Nusret Mujkić, sekretar Opštinskog sekretarijata za ONO) omladina i izbor vojne škole
11,00 — Semafor (saobraćajna emisija)
11,20 — Emisija za radnike privremeno zaposlene u inostranstvu
12,00 — do 14,00 — ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO—STANICA BiH
Od 14,00 do 16,00 — POMAK

NEDJELJA, 3. FEBRUAR
8,00 — Najava programa
8,02 — Želje, čestitke i pozdravi
9,00 — Emisija za selo
10,00 — Nedjeljni informativno politički zabavni program
16,00 — Odjava programa

JAJCE

SUBOTA, 2. FEBRUAR
9,00 — Najava programa
9,05 — Fleš — vijesti
9,15 — Zanimljivosti iz komune
9,30 — Iz udruženog rada — ATEFRO Vrbas
9,45 — Muzika za vaše raspoloženje
10,00 — Revija vaših želja, čestitki i pozdrava
11,00 — Odjava programa

NEDJELJA, 3. FEBRUAR
9,00 — Najava programa
9,15 — Blok EPP
9,25 — Reportaže, zapisi...
10,00 — Nedjeljni žurnal
10,30 — Putokaz — omladinska emisija
11,00 — Nedjeljna revija želje, čestitki i pozdrava
12,00 — Odjava programa

BOSANSKI NOVI

SUBOTA, 2. FEBRUAR
9,00 — I danas smo zajedno (najava, vijesti i melodija dana:
9,10 — Želje slušalaca
10,00 — Emisija za selo (u sklopu programa emitujemo Kombinat)
10,30 — Nastavak ispunjavanja vaših želja
11,00 — Hronika šest radio-dana (IP pregled aktuelnosti)
11,15 — EP-prospekt 11,30 — Rezervisano... (dokumentarni program)
12,00 — Susret na talasu (Zajednički program RSA II i ORS BiH)
14,00 — Odjava programa i najava popodnevnog susreta
NEDJELJOM NE EMITUJEMO PROGRAM RADIO—BOSANSKI NOVI

BOSANSKA DUBICA

SUBOTA, 2. FEBRUAR
11,00 — Najava i pregled programa
11,05 — Svakom ponešto muzička emisija
11,30 — Želje slušalaca
12,00 — Zajednički program RS BiH
14,00 — AIPK na talasima
14,30 — Vijesti
14,33 — Program za mlade
15,30 — Protekle sedmice u našoj komuni
15,45 — Obavještenja muzika oglasi
15,58 — Odjava programa
NEDJELJOM NE EMITUJE PROGRAM RADIO—BOSANSKA DUBICA

KLJUČ

NEDJELJA, 3. FEBRUAR
10,00 — Najava programa i vijesti
10,30 — Nedjeljna hronika Radio-Ključa
11,00 — Poruke, želje i pozdravi slušalaca
12,00 — Nasmijana nedjelja
12,30 — Emisija za selo i AIPK na talasima
13,00 — Nedjeljom za mlade i odjava programa
14,00 — Prenos Prvog programa Radio-Sarajeva

SRBAC

SUBOTA, 2. FEBRUAR
8,00 — Informativno-zabavni program Radio-Srpca
12,00 — Zajednički program RS BiH
14,00 — Završetak emitovanja

NEDJELJA, 3. FEBRUAR
8,00 — Početak emitovanja
8,05 — Muzika za dobar dan
8,30 — Želje, čestitke i pozdravi
9,00 — Radio u selu — AIPK na talasima
9,30 — Želje, čestitke i pozdravi
10,00 — Sedam dana
10,15 — Želje, čestitke, pozdravi (EPP, oglasi, reportaža)
12,00 — Odjava i završetak emitovanja

PRIJEDOR

SUBOTA, 2. FEBRUAR
9,00 — Najava programa
9,02 — Noviteti disko-produkcije
9,30 — Jugoton-ekspres
10,00 — Subotom zajedno
11,00 — Čestitke, želje, pozdravi.
13,00 — Odjava programa
Nedjeljom Radio-Prijedor ne emituje program.

INFORMATOR

BANIALUKA

REPERTOAR KINA

KOZARA—PET ZMAJEVIH KANDŽI (honkonški karate film) u 11, 16, 18 i 20 sati.
VRBAS—SUPERAGENTI (američka komedija) u 16, 18 i 20 sati.
PALAS-velika sala —NEMA PROBLEMA (domaća komedija) u 10, 16, 18 i 20 sati. U maloj sali je BRILJANTIN II (američki muzički film) u 19, 16,30, 18,30 i 20,30.
U 10 sati u nedjelju, 3.2. je film PALČICA.

NARODNO POZORIŠTE
Nema predstave.

DJEČIJE POZORIŠTE
U nedjelju, 3.2. je predstava JABLAN.

DOM KULTURE
Nema kulturnih manifestacija.

UMJETNIČKA GALERIJA
Danas je zatvorena.
SPOMEN ZBIRKA DRAGINJE I VOJE TERZIĆ—stalna postavka nalazi se u Ulici Vladimira Nazora 17.
MUZEJ BOSANSKE KRAJINE
Stalna postavka Muzeja sadrži dva nova interijera (bosanske sobe).
BIBLIOTEKA
Odjeljenje u **Domu Radničke solidarnosti** radi svaki dan, osim subote i nedjelje, od 7 do 19 sati. Odjeljenje u **MEJDANU** radi svaki dan, osim nedjelje od 7 do 19 sati. Odjeljenje u **BUDŽAKU** radi ponedjeljkom i utorkom od 15 do 19 sati, srijedom, četvrtkom i petkom od 10 do 15 sati.

DEŽURNA APOTEKA
Noćno dežurstvo ima CENTRALNA APOTEKA u Ulici Veselina Masleše 18, tel. 35-306.
VAŽNIJI TELEFONI:
SUP 92
VATROGASCI 93
HITNA POMOĆ 94
BOLNICA 33-725 (STARA LOKACIJA) i 38-111 (PAPRIKOVAC).
AUTOBUSKA STANICA 45-355
ŽELJEZNIČKA STANICA 31-229
TAKSI — STANICA 22-222
INSPEKCIJA 32-100
VODOVOD I KANALIZACIJA 21-247
ELEKTROBANJALUKA 42-555
SERVIS ZA HITNE POPRAVKE STANOVA 45-404
ATLAS 31-995
INEX—TURIST 21-261
PUTNIK 43-900
TURIST—BIRO 35-082
SLAVNI KOPER 31-113
MLADOST BiH 39-835
OPŠTINSKI SEKRETARIJAT ZA NARODNU ODBRANU — CENTAR ZA OBAVJEŠTAVANJE 985
RED VOŽNJE
POLASCI VOZOVA
ZA SARAJEVO: 0,58 (brzi) 05,44 (poslovni), 13,13 16,15 18,09 (poslovni)
ZA ZAGREB: 01,12 03,15 04,12 09,56 (poslovni) 15,14 i 16,33
ZA BEOGRAD: 10,23 (putnički do DOBOJA iz DOBOJA brzi u 14,40), 05,46 (poslovni do DOBOJA) iz DOBOJA u 08,44), 15,08 (putnički do DOBOJA, iz DOBOJA u 17,33), 22,21 (putnički do DOBOJA, iz DOBOJA u 0,30).
DOLASCI VOZOVA
IZ SARAJEVA: 01,09 03,02 (brzi), 09,54 (poslovni), 15,06 (brzi), 16,27 (brzi), 20,06 (poslovni).
IZ ZAGREBA: 0,45 01,50 13,08 16,10 (brzi), 18,07 (poslovni), 21,40 (ubrzani).
IZ BEOGRADA: 05,30 08,17 13,01, 16,28 20,06 21,43.
VANREDNI VOZOVI
Svake nedjelje BANJALUKA — MARIBOR u 13,25 i DOBOJ — BANJALUKA - LJUBLJANA u 14,01.
POLASCI AUTOBUSA IZ BANJALUKE
ZA ZAGREB: 01,20 02,00 03,00 05,30 06,00 07,45, 08,30 09,30 11,00 12,00 12,40 13,15 14,30 15,10 15,20 17,00 18,15 19,24 20,00.
ZA BEOGRAD: 05,00 06,00 09,30 15,00 17,00 23,30.
ZA LJUBLJANU: 01,20 08,20 12,00 13,15 15,10 19.25.
ZA SARAJEVO: 00,30 08,00 12,00, u prolazu 00,45 10,00 12,35 15,15.
ZA KRANJSKU GORU 13,15.
ZA TUZLU: 05,53 i 15,45
ZA MOSTAR: 06,00 13,00 u prolazu u 11,26 22,00
ZA ROVINJ: 07,45 i 19,25
ZA RIJEKU: 06,00 07,45 22,00
ZA DUBROVNIK: 22,00 24,00 (oba u prolazu)
ZA UMAG: 06,00
ZA SPLIT: 06,40 21,15 prolazni u 8,30
ZA ŠIBENIK: 07,30 i 22,30.

BOSANSKA GRADIŠKA

U Domu kulture igra film danas od 10 sati DUŠKO DUGOUŠKO, danas u 17 sati i sutra u 19 igra film SEHTA IZ MARKEŠA, a danas u Orahovi igra film SUPERZAHVAT.

Izdavanje knjiga u Narodnoj biblioteci ponedjeljkom, srijedom od 10 do 17 sati, a utrkom, četvrtkom i petkom od 10 do 14 sati. U odjeljenju biblioteka u Novoj Topoli knjige se izdaju u zgradi SUBNOR-a ponedjeljkom, srijedom i petkom od 12 do 15 sati. Klub Doma kulture u Bosanskoj Gradišci za posjetioce otvoren je od 9 do 13 sati i od 18 do 22 sata. Apoteka Centar u Ulici maršala Tita broj 11, telefon 813-130, radi od 7 do 20 sati, za hitne slučajeve otvara se i u 22 sata. Apoteke: kodbolnice u Ulici trinaest skojevki i Gornjim Podgradcima, Novoj Topoli, Dubravama, Dolini, Turjaku i Orahovi rade od 7 do 14 sati.

ČELINAC

U kino-sali danas nema kino-predstave, a sutra igra film KAMION SMRTI, u 19,30 sati.

Dežurna apoteka Doma zdravlja radi od 7 do 15 sati, osim subote, telefonom 840-038. Hitna pomoć Doma zdravlja radi od 15 do 07, Doma zdravlja radi od 7 do 15 sati svakim danom osim nedjelje i državnih praznika. Telefon 850-130. Narodna biblioteka „Ivo Andrić" radi svaki dan od 7 do 15 sati, osim nedjelja i državnih praznika. Telefon 850-130.

KOTOR-VAROŠ

Danas nema kino-predstave, a sutra igra film VELIKA GUŽVA NA KARIBIMA

Apoteka radi od 7 do 19 sati, a subotom od 7 do 14 sati. Hitna pomoć Doma zdravlja 880-001. Dežurna vatrogasna služba 880-104 Biblioteka radi od 7 do 19 sati.

LAKTAŠI

Nema kino-predstave.

Narodna biblioteka „Veselin Masleša" radi od 7 do 15 sati, a nedjeljom ne radi. Hitna pomoć Doma zdravlja, telefon 830-250. Apoteka radi od 7 do 19 sati, subotom od 7 do 14 sati, telefon 830-030. Dobrovoljno vatrogasno društvo 830-066.

SKENDER-VAKUF

Nema kino-predstave.

Biblioteka, pozajmno odjeljenje, radi svaki dan od 7,30 do 15,30 sati, a ponedjeljkom od 10 do 16 sati. Dom zdravlja radi od 7,30 do 15,30 sati, telefon 890-611. Opštinski centar za obavještavanje radi od 00 do 24 sata, telefon 890-620.

SRBAC

U Domu kulture danas igra film OKO ZA OKO, a u Bosanskom Kobašu igra film GALIPOLJE.

Apoteka 840-003. Dobrovoljno vatrogasno društvo 840-150. Biletarnica 840-038.

PRNJAVOR

U kino-sali igra film danas i sutra SEKS SA ZVIJEZDAMA.

U Domu kulture 19. i 20. januara igra film BORBA TITANA.
Stanica za hitnu pomoć 860-190 SUP 160-0 01. Autobuska stanica 860-462.

DEŽURNA STRANA

PREDSJEDNIK ITALIJANSKE VLADE DOPUTOVAO U POSJETU JUGOSLAVIJI

KRAKSI SRDAČNO DOČEKAN

BEOGRAD, 1. januara (Tanjug) - Predsjednik vlade Italije Betino Kraksi doputovao je danas u dvodnevnu zvaničnu i prijateljsku posjetu Jugoslaviji. Na surčinskom aerodromu gosta iz Italije dočekala je i pozdravila predsjednik SIV-a Milka Planinc.

Sa predsjednikom Kraksijem, u Beogradu je doputovao i ministar inostranih poslova Italije Đulio Andreoti koji će imati posebne razgovore sa saveznim sekretarom za inostrane poslove Raifom Dizdarevićem.

Ovo je prva zvanična posjeta jednog predsjednika vlade Italije Jugoslaviji u posljednje dvije decenije. Posljednja posjeta na tom nivou bila je 1965, kada je tadašnji premijer Aldo Moro boravio u našoj zemlji.

Danas poslije podne počinju zvanični jugoslovensko-italijanski razgovori u Palati federacije.

Premijer Kraksi je, ubrzo po dolasku u Beograd, posjetio Memorijalni centar „Josip Broz Tito" i položio cvijeće na grob predsjednika Tita. Gost iz Italije potom je položio vijenac i na Grob neznanog junana na Avali.

PREDSJEDNIŠTVO CK SK BiH

PREDSTOJE IZBORI

SARAJEVO, 1. februara (Tanjug) - Predsjedništvo Cnetralnog komiteta Saveza komunista Bosne i Hercegovine je na današnjoj sjednici, pod predsjedništvom Mate Andrića, razmatralo neke idejno-političke zadatke u vođenju kadrovske politike u vezi sa predstojećim izborima u Savezu komunista Bosne i Hercegovine i utvrdilo podsjetnik za provođenje izbora za predsjednike opštinskih komiteta SK BiH.

Polazeći od principa i kriterija kadrovske politike sadržanih u dokumentima SK BiH i društvenom dogovoru o ostvarivanju kadrovske politike u SR Bosni i Hercegovini - ističe se u saopštenju sa ove sjednice - Predsjedništvo je ocijenilo da je nužno osigurati da se za predsjednike opštinskih komiteta i međuopštinskih konferencija Saveza komunista, kao i za predsjednike drugih društveno-političkih organizacija i skupština opština, kandiduju i biraju kadrovi koji su se potvrdili kao dosljedni i odgovorni borci za razvoj socijalističkog samoupravljanja, a posebno u aktivnostima na ostvarivanju dugoročnog programa ekonomske stabilizacije.

SARAJEVO

URUČENA VISOKA ODLIKOVANJA

SARAJEVO, 1. februara (Tanjug) - Predsjednjk Predsjedništva SR Bosne i Hercegovine Milanko Renovica sinoć je u Sarajevu na prigodnoj svečanosti uručio visoka odlikovanja sedmorici istaknutih društveno-političkih radnika Bosne i Hercegovine. Orden Republike sa zlatnim vijencem dobili su Jovo Bijelić i Munir Mesihović, Orden zasluga za narod sa zlatnom zvijezdom Neđo Kovačević i Uroš Vidović, Orden bratstva i jedinstva sa zlatnim vijencem Milenko Okiljević i Orden rada sa crvenom zastavom Nikola Filipović i Drago Malešević. Predsjedništvo je dodijelilo ova priznanja za naročite zasluge u borbi za oslobođenje naše zemlje i za izgradnju i razvoj socijalističkog samoupravnog društva.

FUDBAL: JUGOSLAVIJA — JUŽNA KOREJA 3:1

PLASMAN U FINALE

KOČIN, INDIJA, 1. februara (Tanjug) - Fudbalska reprezentacija Jugoslavije kvalifikovala se za finale međunarodnog fudbalskog turnira u Kočinu pobjedivši reprezentaciju Južne Koreje sa 3:1 (1:0).

MOSTAR

OPLJAČKANA AUTOBUSKA STANICA

MOSTAR, 1. februara (Tanjug) - Prema današnjim informacijama SUP-a Mostar, pretprošle noći izvršena je pljačka u biletarnici autobuske stanice u Mostaru. Nepoznati pljačkaš (ili pljačkaši) iz obijene fioke u biletarnici uzeo je ključ od kase iz koje je odnio 1.870.000 dinara. Istraga o počiniocima ove do sada najveće pljačke u Mostaru je u toku.

EKSPLOZIJA BOMBE U TRIPOLIJU

DESET POGINULIH

TRIPOLI (Liban) 1. februara (Rojter) - Deset ljudi je izgubilo živote, a 60 je povrijeđeno kada je automobil-bomba eksplodirao danas pored džamije „Imam ali" u libanskom gradu Tripololisu-saopštila je policija.

Prema informacijama Radio-Bejruta, automobil je eksplodirao u vrijeme kada je džamija bila puna vjernika.

GENŠER OTPUTOVAO IZ JUGOSLAVIJE

KORISNI RAZGOVORI

BEOGRAD, 1. januara (Tanjug) - Zapadnonjemački vicekancelar i ministar inostranih poslova Hans Ditrih Genšer izjavio je da se odnosi Jugoslavije i Savezne Republike povoljno razvijaju i izrazio zadovoljstvo razgovorima sa Jugoslovenskim ličnostima. On je razgovore u Beogradu ocijenio kao korisne, ovorene i konstruktivne.

Na konferenciji za štampu, prije odlaska iz Beograda, Hans Ditrih Genšer je rekao da se tokom prijema kod Veselina Đuranovića i Milke Planinc i susreta sa Raifom Dizdarevićem razgovaralo o svim aspektima bilateralne saradnje i nizu međunarodnih pitanja. Prema njegovim riječima, obje strane su pozitivno ocijenile početak pregovora dviju supersila o kompleksu kontrole naoružanja. Genšer je izjavio da je to strateška odluka i ocijenio da se ne radi o taktičkim manevrima jedne ili druge strane. Prema riječima Genšera velike sile bi trebalo da prošire krug tema za razgovore.

SUTRA U DVIJE PRNJAVORSKE MJESNE ZAJEDNICE

GLAS ZA BRŽI RAZVOJ

PRNJAVOR, 1. februara - U Mjesnoj zajednici Naseobina Lišnja, sutra će se održati referendum na kome će se radni ljudi i građani ovog područja izjasniti na zavođenje mjesnog samodoprinosa za adaptaciju postojećeg društvenog doma, održavanje puteva i finansiranje potreba opštenarodne odbrane. Kako nas je obavijestio predsjednik Skupštine Mjesne zajednice Borislav Marić, u naredne četiri godine Lišnjani treba da izdvajaju pet odsto od katastarskog prihoda i dva odsto od ličnog dohotka.

Sutra će se referendum održati i u Hrvačanima, a stanovnici ovog sela izjasniće se za zavođenje samodoprinosa za izgradnju i održavanje putne mreže na ovom mjesnom području.

B.R.

U BRĐANIMA KOD KOZARCA

IZGORJELA KUĆA

KOZARAC, 1. februara - Jutros oko 3 sata i 20 minuta zbog neispravnog dimnjaka veći požar je zahvatio porodičnu kuću Hilmije Taliča, invalida iz Brđana, kod Kozarca. U njegovoj porodici živi još petoro djece i supruga. U požaru je izgorjela cijela krovna konstrukcija. Da je vatrogasno društvo u Kozarcu bilo brže šteta bi sigurno bila manja. Ipak zahvaljujući intervenciji vatrogasaca i susjeda kuća nije u potpunosti izgorjela, niti je bilo ko povrijeđen u ovom požaru.

L.R.

PBS — OSNOVNA BANKA „BANJALUKA"

KURSNA LISTA

(formirana 1. februara 1985. godine)

KURS U DINARIMA Zemlja	Valuta	Kupovni za efektivu	Kupovni za devize	Prodajni za devize
Austrija	100 šilinga	948,86	1009,91	1012,94
Belgija	100 franaka	343,67	353,39	354,45
Danska	100 kruna	1933,06	1987,72	1993,69
Francuska	100 franaka	2258,41	2322,27	2329,24
Holandija	100 florina	61061,42	6273,95	6292,80
Italija	100 lira	11,22	11,51	11,54
Norveška	100 kruna	2386,04	2453,50	2460,88
SR Njemačka	100 maraka	6921,09	7098,55	7119,88
Švajcarska	100 franaka	8192,67	8402,74	8427,98
Švedska	100 kruna	2419,66	2488,08	2495,55
V. Britanija	1 funta	246,98	253,96	254,73
Japan	1 jen	84,34	88,31	88,57
Kanada	1 dolar	161,90	169,52	170,03
SAD	1 dolar	218,92	225,11	225,78
Australija	1 dolar	175,47	183,18	183,73

Kupovni i prodajni kursevi za devize primjenjuju se počev od 14, 00 sati 1. februara 1985. godine, a kupovni za efektivu primjenjuje se počev 31. januar 1985. godine.

VRIJEME

IZVJEŠTAJ REPUBLIČKOG HIDROMETEOROLOŠKOG ZAVODA BiH

OBLAČNO

ZA BOSANSKU KRAJINU: Prije podne prolazno naoblačenje sa padavinama a poslije podne razvedravanje.

ZA BANJALUKU: Prije podne prolazno naoblačenje sa padavinama a poslije podne razvedravanje.

ZA NAREDNA DVA — TRI DANA: U ovom periodu predviđa se promjenljivo i malo hladnije vrijeme u svim krajevima, temperatura u padu.

VODOSTAJ: Una - Bihać 33, cm, bistra, temperatura vode 8, stepeni. Una - Bosanski Novi 118, cm bistra, temperatura vode 7, stepeni, Sana - Sanski Most 177 cm, bistra, temperatura vode 8 stepeni, Vrbas - Banjaluka 136 cm, malo mutan temperatura vode 6 stepeni. Na svim rijekama vodostaj u opadanju.

MITO MLADENOVIĆ

DAVID ŠTRBAC

TV

SUBOTA, 2. FEBRUARA

PRVI PROGRAM

8,50 - Pregled programa
8,55 - Reprizni program
11,55 - Santa Katarina: SP u skijanju, spust (Ž), prenos (EPP) (-12.55/13,10)
13.10 - Mostar: fudbalski turnir) Velež - Željezničar i poluvrijeme.
14,15 - Fudbal: II poluvrijeme (-15,00)
15,40 - Pregled programa
15,45 - Kritična točka
16,15 - Pjesma mi srce uze - narodna muzika
16,45 - Dnevnik I
17,00 - PJ u košarci: Bosna - Zadar, prenos
18,30 - Međutim - dokumenarni program
19,15 - Crtani film
19,30 - Dnevnik II
19,55 - TV spot
20,00 - Crni sin - američki igrani film
21,30 - EPP
21,35 - Vijesti
21,47 - Sedam svjetskih dana
21,50 - Vikend - program: veče sa Đuzom Stojiljkovićem
23,20 - Pregled programa za nedjelju

DRUGI PROGRAM

13,30 - Pregled programa
13,35 - Jugoslavijo, dobar dan - informativno-zabavna emisija
14,05 - Trijabu biru - senegalski igrani film
15,10- Dječiji program
16,10 - Filmovnica
16,50 - Dječak i violina - domaći igrani film
18,10 - Čedomir Ilić - domaća serija, repriza, V, posljednja epizoda
19,00 - Otoci: Na dlanu mora - narodna muzika
19,30 - Dnevnik
19,55 - EPP
20,00 - U društvu sa... VIS „Amila" - zabavna muzika
20,30 - Krvavi februar - dokumentarni program
21,00 - Studio 2
21,05 - Poetski teatar
21,35 - Sportska subota
21,55 - EPP
22,00 - Slavni ljekari bolnice Šarite - serijski film, V/6
23,00 - Hronika festa
23,45 - Pregled programa za nedjelju.

NEDJELJA, 3. FEBRUAR

PRVI PROGRAM

10,15 - Pregled programa
10,20 - Vijesti
10,30 - Nedjeljno prijepodne za djecu
- Sedam malih priča o ljubavi - sovjetski igrani film
- Uspavana ljepotica - crtani film
11,58 - EPP
12,00 - Znanje - imanje
14,00 - Mali koncert
14,15 - RIBARI - serijski film
15,05 - Nedeljom (EPP)
17,00 - KAKO UKRASTI MILION DOLARA - američki igrani film
18,55 - Štrumpfovi - crtani film
19,30 - TV Dnevnik II
20,00 - Aleksandar Marović: Pravo lice Anite Novak - dramska serija
20,50 - EPP
20,55 - Sportski pregled
21,25 - Zimbabve - reportaža
21,55 - TV Dnevnik III
22,15 - Pregled programa za ponedjeljak

DRUGI PROGRAM

855 - Pregled programa
8,57 - Vijesti
9,00 - DOZVOLITE DA SE OBRATIMO - emisija namijenjena pripadnicima JNA: „Igmanski marš" - domaći igrani film.
11,55 - BORMIO: SP u skijanju: spust (M), prenos
15,05 - Pregled programa
15,10 - MOSTAR: Fudbalski turnir „Velež" - finale
17,15 - Četvrtfinale kupa IHF u rukometu: PROLETER - ZAPOROŽJE (SSSR), prenos
18,40 - Vrela - dokumentarni program
19,10 - Na četiri točka - emisija o saobraćaju i turizmu
19,30 - TV Dnevnik
20,00 - Moja zemlja - dokumentarni program
21,00 - Studio 2
21,15 - EPP
21,20 - TV Kinoteka: „Stvoreni jedno za drugo" - američki igrani film
22,50 - Pregled programa za ponedjeljak

GLAS

REDAKCIJA Ulica AVNOJ-a 93. Telefoni: direktor i odgovorni urednik 34-417. Redakcija 37-977, 37-979, daktilografi 34-449. Oglasno u Ulici Veselina Masleše 13, telefon 34-448. Teleks 45-208 YU GLAS, OOUR Novinska djelatnost Banjaluka, prolazni račun broj: 10500-833-427 kod SDK Banjaluka. Pretplata za SFRJ: Tromjesečna 1.600 dinara, polugodišnja 3.200, godišnja 6.400, samo za „Nedjeljni Glas" 1.140 dinara godišnje. Pretplata za inostranstvo: tromjesečna 3.200 dinara, polugodišnja 6.400, godišnja 12.800, samo za „Nedjeljni Glas" 2.280 dinara godišnje. Uplate na devizni račun broj: 10500-620-71000-552 kod Privredne banke Sarajevo, Osnovne banke Banjaluka. Rješenjem Republičkog komiteta za obrazovanje, nauku, kulturu i fizičku kulturu SR BiH broj 02-4153/82. „Glas" je oslobođen plaćanja poreza na promet.